

Narodna in univerzitetna knjižnica
v Ljubljani

97504

POI V VEČNOST.

Vernim svoje škofije

razložil

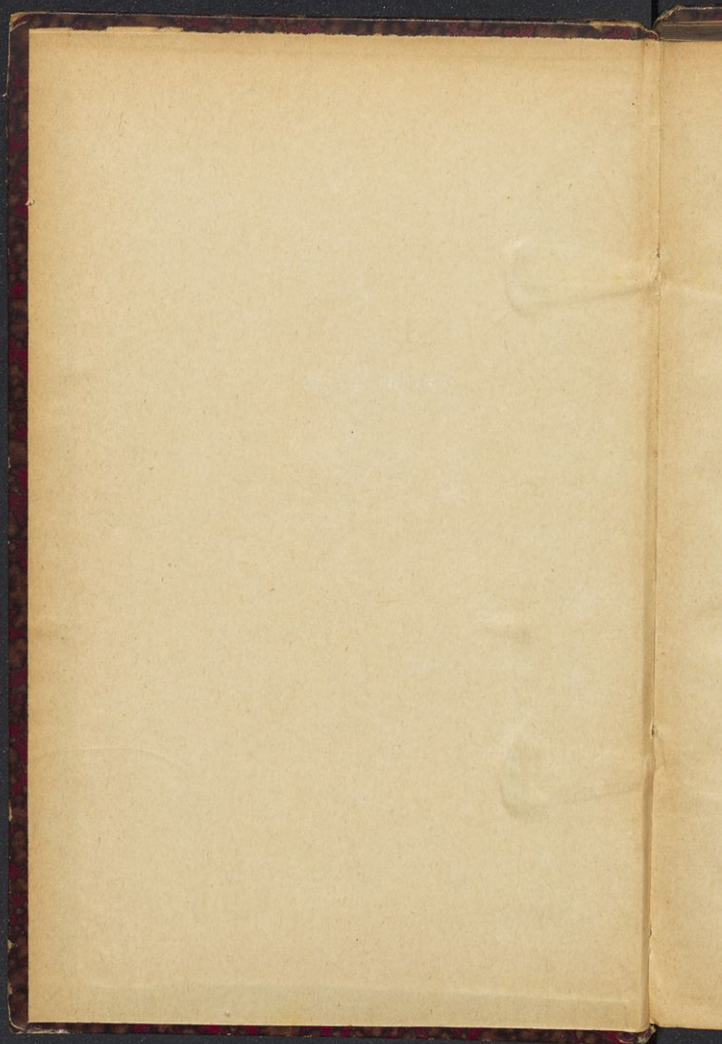
Dr. Janez Zwerger,

knezoškof sekovski.

Gradec.
Tisk in založba društvene tiskarnice.

O. KLERR'S WITWE
Buchhandlung
1878.
LAIBACH.

C 33

POT V VEČNOST.

— 3 —

Vernim svoje škofije

razložil

Dr. Janez Zwerger,

knezoškof sekovski.

Grдец.

Tisk in založba društvene tiskarnice.

1878.

242

97504

97504

96855/1950

(7)

Predgovor prestavljavcev.

Prevzvišeni gospod knezoškof sekovski, (graški), Janez, trudijo se že mnogo let sim v sercih izročeni jim vernih ovčic dragoceni zaklad sv. vere ne le s pomočjo pridig, ampak tudi s primernimi spisi, ktere v tisk dajó, ohraniti, ter gotove izgube oteti. Kdo bi mogel tajiti, da ravno v današnih dneh si sovražniki sv. vere na vso moč prizadevajo, uriniti tudi najzadnejšemu kmetiču, ki tam kje v kakem zakotju prebiva, revščino ter ubožtvo nejevere? Skuša pa se to po raznih potih doseči in zlasti tudi po slabih spisih. Taki spisi pogostoma škodujejo več kot živa beseda sama. Kajti mnogo je še ljudi, ki menijo, da, kar se tiska, mora že tudi resnica biti. Pa v tiskovinah se saj tudi toliko laže, kakor v govoru. In izrečena beseda se saj hitro izgubi in hitreje pozabi, tiskana pa ostane toliko časa kot zapeljivec pri nas, dokler knjiga ali spis pod našo streho ostane.

Ako mi spriden človek sv. vero zasmehuje, vem saj, pri čem da sem, o pisatelju knjige pa se po navadi več ne vé, kot njegovo imé; ne poznamo ga in lahko, da ga imamo za učenega ali sicer poštenega

človeka, ko so vendar taki kazitelji vere večjidel le sprideni, zaverženi ljudje.

Tudi slovenskemu ljudstvu, ki je doslej tako véрно, tako kerščansko ostalo, se bliža potuhnjeni ter zviti sovražnik vere s svojimi pogostoma kaj sladko pisanimi, toda za dušo vedno nevarnimi, strupenimi knjižicami in spisi. Kaj je temu nasproti storiti?

Dandanes, ko se že otroci najubožnejšega kočarja brati učé, kar na sebi ni napačno in je celó lahko v veliko korist, ni mogoče zabraniti, da bi ljudje knjig ne brali. V kak časopis že skoraj vsakdo rad pogleda, in mnogi je primoran vsled svojega opravila ali iz družih nujnih vzrokov z branjem se pečati.

Da iz tega kako ne nastane nevarnost za dušno izveličanje, izdajajo verli možje, katerim je mar za sveto vero, časopise in knjige, v katerih kerščanskemu ljudstvu to podajajo, kar se jim z bukvami in spisi za časno ter večno srečo podeliti zamore; tako da se nekdam pred Bogom nihče izgovarjati ne bo mogel, da je moral slabe spise brati, ker dobrih bilo ni.

Knjižica pa „popotovanje v večnost“ imenovana je one verste, spisali so jo prevzvišeni knezoškof sekovski za svoje vernike, da imajo kaj brati, kar im je v resnici koristno ter jim k spodbuji in poduku služi.

Kdor knjižico to s poštenim srcem bere, ne bo ga več mikalo brati slabe, nekerščanske knjige. Knjižica ta so prave družinske bukve, v katerih stari in mladi — mladi pa še prav posebno brati imajo, da jim ostane vedno v spominu, kam jih pot pelje in da se obvarujejo vsakoršnega lahkomiseljnega vedenja.

Prestavljavec le še željo izreče, da bi se mu posrečilo, to zlato knjižico tako umevno in jasno na slovensko prestaviti, kot so jo prevzvišeni gospod pisatelj za nemce spisali. Ako doseže to, potem upa, da se bode knjižica obilno med slovenskim ljudstvom na deželi razširila, kar on močno želi, vedoč, da bo neizmerno veliko pripomogla k Božji časti in izveličanju ljudi.

Prestavljavec.

Predgovor pisavcev.

Nevarnosti ozir čistosti svete vere se množe. Pač rad bi vsako faro svoje škofije posebej obiskal vernim v živi besedi nujno na serce položiti opomin sv. Petra: Bratje! „bodite trezni in čujte; kajti hudič, zopernik vaš, hodi kakor rjoveč lev okoli iskajoč, koga bi požerl. Temu se ustavljajte terdni v veri, kajti veste, da so vaši bratje po svetu v istem terpljenji.“¹⁾

Ker pa mi to ni mogoče ustmeno storiti, hočem, kakor sv. Peter, pismeno. Jemljite toraj knjižico to pridno v roke, prebirajte jo marljivo in radi, da tako sebe in svoje v poglavnih resnicah, o veri in sveti cerkvi čedalje bolj poterdite in ukrepite.

Najdragočenejše, najblažje, kar premorete, vaše neumerjoče duše, potem takem vas same, mi je Bog izročil. Sredi sto in sto nevarnost, ki nas obdajajo, mi je kot skerbnemu in zvestemu pastirju vas vse na potu k izveličanju voditi, nikoga ne izgubiti. Zato sem pripravljen z veseljem delati, popotovati, pridi-

¹⁾ Petr. 5, 8, 9.

govati, govoriti, pisati, klicati, svariti, opominjati, darovati, moliti.

Pa vse to ne more zdati; kajti sovražnikom izveličanja, ki vedno in povsod prežé, in svoje zanjke nastavljajo, podajajo še mnogoteri drugi roke, ki so prav v sedanjem času dušam posebno nevarni, ker si na vso moč prizadevajo poglobitna stebra izveličanja: vero in cerkev omajati. Zato se z milo prošnjo obrnem do vas vseh, ki vam je Bog skerb tudi za druge na rame naložil, zlasti do vas starišev, gospodarjev in gospodinj ter prednikov, pa tudi do vas, ki po svojem premoženji, po svoji omiki, veljavi in stanu do drugih več vpliva imate — rok ne vkrižem deržati, temuč pridno sodelovati, da od tistih, ki so vašemu varstvu in skerbi izročeni, nevarnosti po svoji moči odvrčate ter jim tako k večni sreči pripomagate.

Bog je naš oče, nebesa toraj naš pravi dom, kjer imamo enkrat večno prebivati; zemlja ta je le ptuja dežela za nas, po kateri na potu v nebeško domačijo urno popotujemo. V naslednji knjižici sem pokazal pravo pot v našo nebeško domovino in odvrčeval od krivih stezá; naznanil sem prave vodnike, pooblašcene od samega Boga, svaril pa tudi pred goljufnimi kažipoti; odperl sem vam kratek pogled v nebeško domačijo, popisal pa tudi nesrečo, koja čaka vseh, ki pravo pot izgreše. Vzemi tedaj bukvice

te, beri jih, pa tudi svojim jih v roko podaj. In če boš spolnoval zvesto, kar v njih bereš, stopil boš, ko se ti bo treba enkrat posloviti, od te doline solza v preblaženi dom svetih nebes, vzel boš pa tudi milo nado seboj, da tvoji ljubi, ki po isti poti hodijo, srečno za taboj pridejo, kjer se bote poslednjič vsi sešli v nebesih in nobenega dragih manjkalo ne bode.

Janez

škof sekovski.

I. Poglavje.

Cilj in konec našega pota: nebesa ali pekel.

Vseh teh milijonov ljudi, kar jih sedaj na svetu živi, pred nekoliko leti nobenega še ni bilo na zemlji; in ne bo veliko let, pa zopet njih nobenega ne bó. Kam gredo? „Človek gre v hišo svoje večnosti!“ ¹⁾ odgovori sv. Duh. Hitrega koraka preroma človek to solzno dolino pa stopi v večnost, kjer bo vekoma prebival.

„Čemu si vstvarjen? Zakaj si na svetu?“ To vprašanje se je zastavilo pred nekaj časom bogatemu že postarnemu dobroživcu. Kako novo ter neslišano vprašanje? Njegove knjige, njegovi časopisi, njegove kavarne tega vprašanja nikoli niso stavile, nikoli nanj odgovorile. Ko je premišljeval nekoliko časa, poslednjič odgovori: „No, čemu bom neki na svetu? Da si pridobim denarja in vživam vesele dni!“

Ubogi človek! Prav tak odgovor bi bil dal gotovo tudi evangelijski bogatin. Toda božji Odrešenik pravi: „Bogati mož je umerl in je bil pokopan v pekel!“ ²⁾ Vse drugače odgovorila je na to vprašanje mala hčerka onega bogatega samopašnika, ko je čula očetov odgovor; rekla je: „Nej atej! človek ni vstvarjen, da si bogastva nabíra, marveč da Bogu služi in se izveliča!“

¹⁾ Ekl. 12, 5. — ²⁾ Luk. 16, 22.

Poglejmo tedaj, kateri odgovor je vendar le pravi, in, da nam bo bolj jasno in umevno, zastavimo si to isto vprašanje z drugimi besadami. Vprašajmo se: Od kod prideš? Kam greš? Kako boš srečno tje prišel (dospel)? Za kaj prav za prav gré?

1. Od kod prideš? Odgovor. Od Boga pridem, ki me je vstvaril. Marsikdo pravi: Jaz sem pač nesrečen; tako živo čutim potrebo najti serce, ki bi z mano čutilo, pa ni ga, ki bi me prav odkritoserčno ljubil.

Potolaži se, dragi moj! ljubi te sercé preblago: Bog, ki te je vstvaril, in sicer vstvaril iz ljubezni do tebe. Njegova vsegamogočnost je storila le, da te je vstvariti mogel, da te je pa tudi res vstvariti hotel; k temu ga je naklonila le njegova ljubezen do tebe. Čuj, kaj on sam pravi: „Z večno ljubeznijo sem te ljubil in iz usmiljenja te nase potegnil.“¹⁾ Bog te tedaj ni vstvaril zato, ker te je potreboval, ampak le zato, ker ti je ljubezen skazati hotel; tudi ne zato, ker je kdo za te prosil, saj še nikogar ni bilo, razun Boga; pa tudi ne zavolj lastne koristi ali dobička, temuč le tebi v prid in korist. Tisoč drugih svetov, in tisoč novih nebes, napolnjenih z najsvetejšimi angelji, bil bi lahko vstvaril namesto tebe; in ti bi ga ne bili nikdar žalili, prezvesto bi mu služili in neizmerno ga ljubili. In vendar Bog vseh teh ni vstvaril, vstvaril pa je tebe, dasiravno mu je bilo naprej znano o tebi — kaj neki? morda kako iskreno ga boš ljubil? kako mu boš iz serca hvaležen? kako zvesto mu boš služil? kako visoko ga

¹⁾ Jerem. 31, 3.

častil in poveličeval? — Oh ne, znano mu je bilo, kako boš do njega mlačen, kako nehvaležen, znana mu je bila vsa tvoja zanikernost, tvoj greh! In vstvaril te je vendar le, iz večne nerazumljive ljubezni. Bog te pa tudi ni ljubiti začel še le ondaj, ko te je vstvaril, ampak ljubil te je od vekoma z večno ljubeznijo in sklenil te enkrat res vstvariti, in sicer prav takrat, ko bo za-te najboljše. In pa on sam te je vstvaril, ne da bi bil tvoje stvarjenje prepustil kakemu nižjemu; in vstvaril te je po svoji podobi, ne da bi te bil po kaki slabši podobi posnel.

Če pa te je Bog vstvaril, kaj sledi iz tega? Da ima Bog tudi pravico do tebe, ne pa svet, ne kak človek, celo ne tvoj angel varuh, tudi ne ti sam do sebe. Kdor pa ima pravico do tebe, tega lastnina si, ta je tvoj gospod; Bog sam je tedaj tvoj gospod, ker te je vstvaril. Kogar pa je drevo, tega je tudi drevesa sad, ako je Bog tvoj gospod, potem je njegovo tudi tvoje telo in tvoja duša, njegove so tvoje telesne moči in dušne zmožnosti, njegova vsa tvoja dela in opravila, ves, kar si in premoreš, si njegov, ves Gospodov. In kakor gotovo je nelastnik drevesa tat, ako lastniku sadje izmika, tako gotovo si tudi ti Bogu nasproti tat, ako samega sebe ter vsega svojega djanja in nehanja Bogu ne daruješ, marveč njemu odteguješ in svetu ter grehu kloniš. — In če te je Bog iz ljubezni vstvaril, kaj izhaja iz tega? Da mu nimaš služiti le natančno kot svojemu gospodu, to je v stanu storiti tudi suženj; ampak da mu imaš služiti veliko bolj iz ljubezni ter otroške udanosti, kot svojemu očetu. — „Moj Bog, 19 let

že štejem, pa doslej Boga in njegove ljubezni, pa tudi svojega namena nisem poznala, Boga nisem ljubila, svoje serce sem oskrunila in izgubila vse!“ Tako je tarnala in jokala luteranska gospodičina, potem ko je bila slišala katoliškega misijonarja govoriti o človekovem namenu in koncu. — Koliko let pa šteješ ti? Si mar zmirom Bogu služil? In koliko let mu nisi služil, ali saj ne prav služil?

2. Kam greš? Odgovor: grem k Bogu, ki mi je večno izveličanje pripravil. To zveličanje je naš poslednji namen, v katerem bomo večni pokoj uživali.

„V bridkih dvomih sem živel, v velikem strahu zdaj umiram, kam grem, tega ne vem: O bitje vseh bitij, usmili se mene!“ tako je izdihoval, kakor se pripoveduje, poganski (ajdovski) modrijan na svoji smertni postelji. Ubogi pogan ni znal za svoj poslednji namen, ni vedel, kam ima iti, pa vedel tudi ni za svoj bližnji namen, kaj mu je namreč storiti, da svoj poslednji namen doseže.

O koliko srečnejši smo mi! Mi v varni gotovosti živimo, da smo od Boga in da smo dolžni njemu služiti; v mili tolažbi umiramo, ako smo mu verno služili; kajti vemo, kam gremo; k Bogu gremo gledat in uživat njega v kraji večnega miru in pokoja, v nebesih.

Tvoj namen tedaj, o človek, ni prazna, umišljena človeška čast, ktero svet muhasto deli ali krati, jo pogostoma najvrednejšim odreka, nasproti pa obsiplje ž njo one, ki so velikoveč očitno sramoto zaslužili. In kako hitro posvetna čast zgine! Marsikoga vidimo od vseh preziranega in zaničevanega, kteremu se je ravnokar še svet uklanjal, ga povzdigoval in pre-

slavljal. In naj bi tudi posvetna čast tukaj stanovitna bila, kaj pomaga, ako je saboj v večnost vzeti ne moremo?

Tudi mesene slasti in kratkočasi ne morejo biti tvoj namen, sicer bi na tem svetu ne bil na boljem, kakor brezumna žival; a ozir večnosti bil bi brez primere revnejši kakor ona. Zivali ugaja njen živalski užitek, ker za kaj boljšega in višjega vstvarjena ni, človek pa pri vseh svojih poltenih slastih in zabavah nima družega kot težko vest, nepokoj in strah. Tako malo zamorejo mesene sladnosti človeku ustrezati in ga osrečiti, da se premnogim na zadnje gabi do njih takó, da si sami sebi življenje vzemó. In naj se tudi drugi v njih opajajo do konca življenja, kaj pomaga, če pa naposled obvelja beseda Gospodova: „Tudi ta je umerl in bil je pokopan v pekel“?

Pa tudi nabiranje posvetnih zakladov ni tvoj cilj in konec. Časno blago ima takó malo prave vrednosti, da ga Bog pogostokrat svojim najhujšim nasprotnikom naklanja, in da si ga Kristus za-se, za svojo presveto mater in za svoje najmilejše prijatelje in služabnike kar nič izvoliti ni hotel. Bogastvo se z mnogim trdom pridobi, z veliko brigo ohrani, in z veliko žalostjo izgubi; molj ga zgloje, rja ga sne, tat ga ukrade in ogenj ga pokonča. In naj ga tudi kdo do konca življenja ohrani, na pragu večnosti stoji smert, ki izterga vsakemu iz rok, kar še imá, ter ga porine v večnost reveža, ki je sam sebe okanil, da mora zdaj s praznimi rokami stopiti pred večnega sodnika in nema, s čim bi si kupil večno nebeško kraljestvo. Gorje, če bo stáboj takó, kakor z onim bogatim možem, ki je, kakor božji

Zveličar pripoveduje, sam pri sebi rekel: „Veliko blaga imaš spravljenega za prav veliko let; počivaj toraj, jej, pij, in bodi dobre volje!“ Tu pa naenkrat začuje glas Božji: „Nespametni! še to noč bodo tvojo dušo od tebe tirjali; kar si pa spraval, čegavo bo?“ „Tako je, s tem“ pristavi še Zveličar „ki si bogastva nabira, in ni bogat v Bogu“! ¹⁾

Na sv. puščavnika Macedonija naleti nekdam nek knez, ki je v pretinji na lovu bil. Začuden, najti tukaj človeka, ga vpraša knez; „Povej mi vendar, kaj pa iščeš tukaj v puščavi?“ In puščavnik odgovori: „To ti hočem precej povedati; toda povej najpopred ti meni, kaj da ti tukaj iščeš?“ „Jaz iščem divjih prascev,“ odgovori knez. „In jaz iščem Boga!“ odverne puščavnik. — Resnično, kdor se peha le le za posvetnimi rečmi, ne išče nič višjega, nič boljšega, ko divjih prascev, pa tudi nič boljšega našel ne bó; le kdor Bogu v resnici služi, išče Boga samega, in našel ga bo, v Bogu pa tudi našel in dosegel vso srečo in vse veselje, ki nema ne mere ne konca.

Sv. Bernard in njegovi bratje sklenejo vse posvetno zapustiti ter Boga iskati. Poslové pa se poprej od svojega najmlajšega brata s temi besedami: „Zdrav ostani, mali Nivard! Mi stopimo v službo božjo, ta grad pa in vsa posestva prepustimo zdaj tebi!“ Pa Nivard, čeravno še otrok, plane kviško ter reče: „Ne, to ni poštena delitev! Vi si hočete nebesa prilaistiti, meni pa zemljo prepustiti!“ In tudi on se bratom pridruži in se posvetí.

¹⁾ Luk. 12, 19—21.

Ta ista misel je navdajala tudi sv. Alojzija. Ko je hotel stopiti v jezuitovski red, da bi zamogel popolnejše Bogu služiti, prizadeval si je ves svet, misel to mu iz glave izbiti. „Pomisli,“ mu reko, „da si knez, in da imaš po očetovi smerti vladarstvo nastopiti!“ On pa odgovori: „Jaz nisem rojen za minljivo posvetno krono, temuč za kaj višjega, za neminljivo krono nebeške slave sem rojen!“ In predno je kak sklep storil ali se česa polotil v svojem življenji, vprašal se je vsikdar: „Alozij, kaj koristi to za večno krono nebeško?“

Za večno nebeško krono, za večno zveličanje smo tedaj namenjeni, tje nas pelje pot. Za to je milijone grešnikov vezi grešnih navad raztergalo in Bogu služilo, kakor težko jih je tudi stalo; na milijone nedolžnih je vsemu posvetnemu slovo dalo, s čistim srcem Bogu služiti, naj jih je tudi svet še tako mikal in vabil; na milijone svetih mučenikov je najgrozovitejše muke in bolečine voljno in stano- vitno preterpelo, naj je še tako peklo in bolelo — vse zavoljo svetih nebes. V nebesa toraj popotujemo in naš božji Zveličar nas že naprej blagruje, rekoč: „Veselite se in radujte, ker vaše plačilo je obilno v nebesih!“¹⁾

3. Kako boš srečno tje došel? Odgovor: S tem da gospodu Bogu služiš. Ako smo služabniki božji, prišli bomo tudi mi tje, kjer Kristus večno vlada pri Očetu, kakor Zveličar sam zagotavlja z besedami: „Ako kdo meni služi, naj za manoj hodi, in kjer sem jaz, tam bo tudi služabnik

¹⁾ Mat. 5, 12.

moj!“ 1) Smo služabniki božji, potem smo tudi otroci ter dediči Očeta nebeškega, toraj tudi bratje in sodedeči Jezusa Kristusa, kakor sv. Duh sam spričuje. 2) Kot otroci in dediči pa imamo odločeno mesto tam, kjer je Bog Oče, in kot bratje in sodedeči tam, kjer Kristus prebiva v svojem veličastvu, v nebesih.

Toraj Bogu služiti, to je naš najbližnji, naš sedanji namen, to je pot v nebesa; in to pot v nebesa hodimo, ako Boga spoznavamo, na-nj verujemo, na-nj zaupamo, ga ljubimo, mu pokorščino skazujemo, ga častimo in molimo. Kajti vse to pomeni edina obsežna beseda: Gospodú Bogu služiti.

Bogu služiti — to je naš nálog, naš namen na tem svetu, zato nas je Bog vstvaril, zato nas ohrani od trenutka do trenutka, zato ohrani pa tudi vse druge stvari, da nam pomagajo Gospodu Bogu služiti. In tako lahko rečemo, da po stvaréh nam Bog sam služi, da smo v stanu mi njemu služiti; pa ne le po stvaréh, temuč tudi o svojej lastni osebi nam služi, ker se je kot Odrešenik ponižal k nam, podučit in poterdit nas, da bi mu prav in dopadljivo služiti mogli.

V resnici, Bogu služiti, to edino je potrebno tako, da celó Bog, ki vendar vse premore, ne more tega nam spregledati; — to je tako neogibno potrebno, da brez tega nikakor ne moremo zveličanja doseči; — to edino je bolj važno, bolj imenitno, kakor vse drugo skupaj. In ko bi bil kdó tudi vse človeštvo obvaroval vseh vojská, lakote, požarov in povodenj, ko bi bil vse reveže obogatil, vse nevedne podučil, vse nesrečne rešil, in ko bi bil vse malikovavce k Bogu pripeljal ter vse grešnike spreobernal,

1) Jan. 12, 26. — 2) Rim. 8, 16. 17.

če bi pa poleg tega Bogu ne bil služil, bilo bi vse to (prazen) nič, vse izgubljeno: ako pak ni nič drugega storil, kakor Bogu služil, storil je vse, vse dosegel. In kako častno je Bogu služiti! Že kakemu kmetu pošteno služiti, ni brez časti; služiti pa kakemu grofu, knezu, ali celo kralju je toliko častnejše, kolikor imenitnejša in višja je oseba, kateri služimo. Kako častno in vzvišeno mora še le biti, služiti Gospodu Bogu samemu! In to je tako lahko, zahteva tako malo truda, ni sklenjeno z nobeno nevarnostjo! Ni-li tvoj brat ali tvoj sin vojak? Poglej, kako težavno, nerodno in nevarno službo ima, kako v svoji službi ob času vojske dan za dnevom svoje zdrave ude in svoje življenje v nevarnost postavlja in je pri vsem tem vendar vesel in dobre volje! In Bogu služiti terpi tako malo časa, ko bi tudi bilo še tako težko! Stari očaki so morali pač blizo 1000 let Bogu služiti, nam pa je odločeno le kratko število let, in že teh je mnogo preteklo, le še malo časa, pa bo naša služba pri kraju; — In naj bi tudi služba božja še tako dolgo trajala, kaj za to, ker nam prinese neskončno plačilo; kajti Bogu služiti se pravi, zaslužiti si vse veselje ter vse zaklade svetih nebes in si te varno ohraniti za večnost.

Cesar Karol V. obišče imenitnega vojskovodja, kateri je ležal na smertni postelji. Cesar reče svojemu zvestemu služabniku, kateri se je brezštevilkokrat serčno in hrabro za-nj boril, naj si isprosi kako milost od njega. „Presvitli cesar, odgovori general, le za eno uro časa prosim, da se zamorem pripraviti na odhod v večnost!“ „Priatelj moj, odverne cesar, to pa ni v mojej moči, to zamore le Bog!“ „O jaz nespametni

tedaj, zdihne umirajoči, posvetnemu cesarju sem služil 84 let in ta mi zdaj življenje še za eno uro podaljšati ne more; Bogu pa, cesarju nebeškemu nisem služil, ki bi mi bil za to dal vse veselje večnega življenja!

Toraj le, ako Bogu služimo, stopamo naprej po poti v nebesa!

Toda kako naj Bogu služimo? Iz proste volje in pa tako, kakor Bog hoče.

Najpervo iz proste volje. Glej, solnce, mesec, zvezde, vse živali, vse stvari tudi Bogu služijo, služijo mu nepretergoma in natančno, storé vsak trenutek to, kar Bog hoče — toda vse to brez zaslužnja, brez plačila, brez pripoznanja; zakaj? zato ker le prisiljeno Bogu služijo, in ne iz proste volje. Ti pa iz proste volje; kajti, „Bog ne mara zalijotov, marveč le prostovoljnih veslarjev,“ pravi sv. Frančišek Saleški. In te prostovoljne služabnike svoje povzdigne Bog celó k časti in sreči svojih ljubih otrok. Kadar Kralj iz med svojega ljudstva izbere 50.000 mož — kot vojake, enega iz med njih pa sprejme za svojega sina s pravico nasledovati mu na kraljevem prestolu, koliko povišanje, kolika sreča! Koliko višje pa bo povzdignjen vsakdo, ki Bogu v resnici služi. Ako Bogu služimo, spričuje nam sv. Duh sam, „smo otroci božji; ako pa otroci, potem tudi dediči, namreč dediči božji ter sodediči Kristusovi, ako le ž njim terpimo, da bomo tudi ž njim poveličani.“¹⁾ Zapomni si toraj to in veseli se: kar je Kristus povedal, namreč vse veselje nebeško, to boš tudi ti podedoval, ako Bogu služiš iz proste volje, iz prostega nagiba, pa tudi:

¹⁾ Rim. 8, 16, 17.

Tako, kakor Bog hoče. V vseh okolščinah in razmerah življenja, v ktere nas Bog postavi, v tem ali onem stanu, v zdravji ali bolezni, v revščini ali blagostanji — vedno imamo Bogu enako zvesto služiti. Saj zahteva to tudi vsak drug gospod od svojega služabnika; častnik (vojaški poveljnik) ne dovoli vojaku, da bi ta svoje dolžnosti spolnoval le po dnevu, ter pri lepem vremenu, ampak vselej in vsigdar; in tudi ti kot oče, ne dovoliš svojim otrokom, dasi jih ljubiš ko svoje sercé, da bi si izbirali, v čem bi ti bili pokorni in v čem né. Ti prevdariš že sam, predno zapoveš; kar pa si enkrat ukazal, morajo storiti brez izgovorov. Zato smo toliko bolj dolžni Bogu služiti, prav takó, kakor on hoče.

4. Za kaj tedaj prav za prav gre? Odgovor: Za nebesa ali pekel! Ko te je bil Bog vstvaril, razdelil je tvoje (bistvo) življenje v dva zelo različna dela, to je: v kratek čas, ki ga imaš preživeti na tem svetu, v tej dolini solzá, in pa v čas, ki nima imeti konca, v večnost na onem svetu. Tako ti je Gospod odločil tudi dvojno različno nalogo za dvojno življenje, namreč za večno življenje: Boga gledati, ga posesti in uživati in tako neskončno srečen in večno izveličan biti; za kratko življenje na zemlji pa: Bogu služiti, zvesto in nepremakljivo, naj bo tudi v časih terdo in težavno. Glej, kolika je ljubezen Božja do nas! Težavno nalogo je postavil v kratek čas sedanjega življenja, nebeško veselje pa odločil za neskončno večnost. Na vse veke neskočno srečnim biti — to je naš poslednji namen ali cilj in konec. Gospodu Bogu služiti do smerti — to pa je naš bližnji namen.

Kako pa, če kdo Bogu ne služi? Potem je svoj bližnji namen, ki mu ga je Bog odločil, popustil ter si sam drug, nasproten bližnji namen izvolil, ta namreč, da služi svojim strastim, namesto Bogu.

Potem je pa tudi od Boga odločeni poslednji namen ali cilj, večno zveličanje, popustil, ter si sam drug, nasproten poslednji cilj izvolil: večno nesrečo, večno pogubljenje. Nebesa so tedaj poslednji namen, ki ga je Bog človeku postavil, pekel pa je poslednji namen, ktereга si grešnik sam postavi, in za to ravno gre: nebesa ali pekel! eno ali drugo; ali v neizmernem veselji večno srečen ali pa v nepopisljivih mukah in terpljenji večno nesrečen!

Kaj nam je tedaj storiti? Zveličati se hočem in moram, naj velja kar hoče; Bogu služiti moram, naj velja, kar rado! Bogu služiti vsigdar in povsod in v vseh rečeh, pa natančno in zadovoljno, če ne lahko, pa s težavo in trdom, to hočem, to moram! Ne to, kar mojim počutkom ugaja, ampak to, kar me k cilju in namenu pelje, hočem si izvoliti. Ne najlepše vezanih, ampak naj primernejših in potrebnjših bukev si učenjak odbere iz bukvarnice; ne najslajših, ampak naj koristnijših zdravil izbere si zdravnik iz lekarnice (apoteke); ne zlatega in srebernega, temuč za dela njegova najprimernijšega orodja si rokodelec izbere v svoji delavnici; tako tudi jaz ne bom gledal na to, kaj počutkom ustreza, temuč izvolil si bom le to, kar mi pomaga doseči moj večni namen.

Da, dvojen čistozličen stan je v večnosti, nebesa in pekel; in dvojna so vrata, ki iz tega sveta

na te dve različni mesti v večnosl peljó ob uri smerti; in že več tisoč let gredó ljudje v nepreterganih verstah skozi ta dvojna vrata v večnost, eni v nebesa, drugi v pekel. In iz pekla se čuje jok in stok pogubljenih: „Ko bi bili mi na svetu tudi vse dobro vžili, ko bi si bili tudi ves svet pridobili, kaj bi nam zdaj vse to pomagalo, ko smo na svoji duši škodo terpeli?“ In iz nebes doni veseli klic: „Ako bi na zemlji bili še toliko terpeli, in vse izgubili, kaj nam to zdaj škoduje, ko smo svoje duše rešili?“

Skleni toraj, duša kerščanska! tu, ko imaš pred očmi nebesa in pekel, sklep terden in nespreminljiv: „Ako tudi vsi ljudje ter ves svet od Boga odpade, jaz in pa moji hočemo Bogu služiti skozi celo življenje, da bomo potem Boga gledali in vživali skozi vso neskončno večnost.

II. Poglavje.

**Pot k cilju ali namenu našega popotvanja:
sv. katoliška vera.**

Naš poslednji cilj in konec je večno zveličanje, gledati in vživati Boga, ki je največja dobrota in lepota. To pa je čeznatorna reč, ki se toraj tudi le s čeznatornimi pripomočki doseči zamore; — dom našega večnega miru in pokoja je čeznatorna domovina, kamor mora tedaj peljati tudi čeznatorna pot. Kako bi mogel ti brez pota do teh neskončnih visočin nebeških dospeti? Kako hočeš srečno priti brez mostú čez neizmerni prepad, ki loči nebo in zemljo? Kako bi brez popotnice ne omagal in žalostno ne poginil?

Kako misliš brez vodnika gotovo najti to pot, ktere še nikoli niso hodil, pot, ktere nemaš le en dan, marveč celo življenje hoditi?

In glej, vse to skupaj: pot, most, popotnico, vodnika, ti daje sv. katoliška vera; pa tudi edino le sv. katoliška vera in nobeden drugi ne! Kdor tedaj tvoji veri zanjke stavi, ni nič boljši mimo onega, ki te z edino prave poti spelje, ti edini varni most podere, ti prepotrebno popotnico vzame, te edino zanesljivemu vodniku iz rok izterga, ter ti na vse to sleparja pridruži, ki te v jamo razbojnikov pelje. Kdor ti sv. vero vzame, je s kratko besedo tvoj morivec, ker ti pot v večno življenje zaskoči in te na stezo večne smerti porine. Edino prava pot k srečnemu cilju in koncu je sv. vera katoliška! Zakaj k Bogu zamoremo priti le, ako mu služimo, ne vemo pa, kako mu služiti imamo, ako nas tega sv. vera ne uči, pa tudi moči nemamo Bogu služiti, ako jih ne zajemljemo iz zveličanskih studentcev, kateri nam le v sveti cerkvi tekó! Zato je ni druge poti k večni sreči, k našemu pravemu cilju in koncu, kakor sv. katoliška vera.

Poskusimo si tedaj na razna vprašanja dotikajoča se sv. vere odgovoriti, da ne bomo kje zastran te edine poti v nebesa v pogubni nevednosti. Vprašajmo:

I. Kaj je sv. katoliška vera? Odgovor: Sv. katoliška vera je dar božji, od Boga vlita čednost, čeznatura luč, ki človeka razsvetljuje, da vse za resnico ima in spoznava, kar je Bog razodel, in sicer zato, ker je Bog razodel, in ker Bog to po svojej sveti cerkvi kot svoje razodenje uči.

Zapomni si tedaj: Sv. vera je dar; nobeden človek bi si ne mogel nabrati tolikih zaslug, da bi mu Bog dolžan bil dati za to kot plačilo sveto vero; vera je tako velik dar, da nobeden človek in noben angelj ni bogat dovelj, podeliti nam tolik dar, ampak le Bog sam; zato se vera imenuje dar božji. Vera je nadalje čednost, in sicer perva treh božjih čednost, vlita od Boga v dušo našo pri sv. kerstu ob enem z upanjem in ljubeznijo. Ona je dalje luč, ker nam čeznaturne izveličanske resnice kaže, katerih bi le po svojih naravnih dušnih močeh spoznati ne bili v stanu, zato se imenuje čeznatura luč. Tako bo naša pamet in volja zmožna in voljna, vsega se okleniti ter vse za resnico imeti, kar je Bog razodel, in kar je večjidel zapisano v sv. pismu, marsikaj pa tudi bilo od aposteljnov izročeno le ustmeno njihovim nastopnikom ter je bilo še le pozneje zapisano. Pa nekaj je še k temu potrebno, pravi nagib, zakaj človek vse to od Boga razodeto za resnico ima, namreč ne zato, ker se mu te verske resnice lepe, tolaživne, prijetne in resnične zdé, tudi ne zato, ker sprevidi, da je nejevera žalostna nespamet, krivovera pa pogubna zmota. Kdor le iz teh vzrokov veruje, ima sicer prav in se derži resnice; toda taka vera bi bila le še naravna delavnost človeške pameti, ne pa čeznatura božja čednost sv. katoliške vere, katero le tisti ima, kdor vse to, kar je Bog razodel, zato za resnico ima, ker je Bog razodel, ki ne mora ne goljufati, ne goljufan biti, in ker Bog to kot razodenje svoje oznakovati daje po sv. katoliški cerkvi, v kateri on deluje in uči do konca sveta. To je sv. katoliška vera!

II. Kaj nam je verovati? Odgovor na to je že dan, namreč vse, kar je Bog razodel, in kar nam po svoji cerkvi kot svoje božje razodenje verovati zapoveduje. Oni, ki med verskimi resnicami, ktere je Bog razodel in ktere nam sv. cerkev verovati zapoveduje, razloček delajo, izvoliti si, kaj bi verovali in kaj ne, so krivoverci. In kriverstvo je pač tudi pot v večnost, pa ne pot v srečno večnost! — —

Kdor tedaj na vprašanja: Ali veruješ vse, kar in ker je Bog razodel, in kar nam sv. katoliška cerkev kot božje razodenje verovati zapoveduje? — Kdor na to vprašanje v resnici odgovoriti zamore: Da, jaz verujem! ta ima sv. katoliško vero.

Pa poslušaj dalje! Od Adamovega stvarjenja pa do smerti zadnjega aposteljna, tedaj skozi več kot 4000 let, je Bog mnogo, prav mnogo razodel. Sv. pismo obsega 72 oddelkov, v katerih je zapisano, ali vendar ne vse, ker se je marsikaj le po ustnem izročilu v sv. cerkvi ohranilo. Vprašam tedaj: Ti je li znano vse, kar je Bog razodel? Gotovo ne! veliko ti je neznanega. In tebi tudi ni mogoče, iz sv. pisma ter ustnega izročila vse zbrati; sam zase bi pač nobeden človek s popolno zanesljivostjo tega storiti ne mogel. Kaj je tedaj storiti, ako je treba vendar le vse verovati? Potolaži se! Vsako posamno od Boga razodeto resnico vedeti k izveličanju ni neogibno potrebno; neogibno potrebno pa je, da veruješ vse, kar ti sv. katoliška cerkev kot božje razodenje verovati veleva. Mogoče ti mora biti reči v resnici: Ako tudi ne vem vsega, kar katoliška cerkev za razodenje božje spoznava, vem vendar, da je ona od Boga postavljena in varovana nezmotljiva učiteljica

božjega razodenja, torej verujem terdno in nedvomljivo vse, kar ona kot božje razodenje uči. — Ta sv. cerkev je iz sv. pisma in ustnega izročila skerbno skupaj zbrala vse od Boga razodete resnice, in je one, ktere moraš tudi ti zlasti vedeti, sestavila v kerščanskem nauku ali katekizmu. Zato zate ni važnejše in potrebnejše knjige (bukev) na svetu, ko katekizem. Tega moraš pogosto v roko vzeti, ter si ga čedalje bolj v spomin, v pamet in serce vtisniti. In kar se tiče nadalje tvojih otrok, gledati imaš posebno skerbno na to, da si katekizem dobro v spomin vtisnejo in kolikor mogoče natanko razumejo. Tvojim otrokom je to še veliko potrebnejše, kakor tebi. Zakaj? Zato ker morajo živeti ob času, v katerem so nevarnosti ozir sv. vere veliko večje, kakor so bile takrat, ko si ti odraščal. Tebi je utegnila v poprejšnih časih že tudi natančna vednost katekizma zadostovati, ker so časi tvoje mladosti manj neverni bili. Za tvoje otroke pa so nevarnosti od zdaj zanaprej večje in mnogoterejše, in ako izgubé pravo vero, potem so zgrešili edino pravo pot v nebesa. In da se otroci do dobrega podučé v katekizmu, k temu jih moraš ti sam napeljevati in priganjati, ker se to v šoli zdaj ne stori več tako, kakor ob tvojem času. Kako da ne? boš vprašal, saj sta vendar učitelj in katehet pri mojih otrocih v šoli! To je res, pa to ni zadosti. Kajti nova šolska postava učitelju veli, ves svoj čas porabiti le za posvetne nauke, poprej pa je moral pomagati otroke učiti tudi v kerščanskem nauku. Vse to tedaj, kar zdaj učitelj pri podučevanju tvojih otrok v kerščanskem nauku več ne stori, pride zdaj nate, to

moraš ti storiti, ti nadomestiti. Zakaj katehet, naj se tudi še veliko bolj trudi, kakor poprej, nikakor ne more vsemu kaj; šolski čas, ki mu je odločen za poduk v kerščanskem nauku, potrebuje za razlagenje katekizma, in tako morajo stariši sami skerbeti, da si otroci katekizem dobro vtisnejo v spomin.

Med nauki, ki se nahajajo v katekizmu, je nekaj toliko važnih, da jih vsak človek, kakor hitro k pameti pride, vedeti in verovati mora. Ti so:

1. Da je en Bog. To je prva resnica, podlaga ali stan vseh drugih resnic; to resnico je Bog tako globoko zapisal v človeško sercé, da jih je celo med neverniki le malo, ki bi te resnice ne verovali, ker jih je tudi le malo, ki bi človeško naturo čisto zatajili. Ali pa kdo, ki veruje v enega Boga, veruje tudi v pravega Boga ali ne, spozna se še le, ko se vidi, kaj misli o sledečih verskih resnicah, posebno

2. da je ta edini Bog trojen v osebi, Oče, Sin in sv. Duh. Tedaj osebni, triosebni Bog, ta in edino le ta je pravi Bog. Ako kdo terdi, da veruje pač v Boga, ne pa v tri božje osebe, ta nikakor ne veruje v pravega Boga, ampak v malika, kterege si sicer ni z lastnimi rokami stesal in izrezljal, kterege si je pa vendar v svoji domišljiji izmislil, ali pa od kakega drugega malikovavca sprejel. Pravi Bog je trioseben, in razun tega ni več bogov ampak le maliki.

3. Da nas je ta pravi Bog vstvaril z numerjočo dušo zato, da mu v tem življenji služimo, v onem pa ga večno izveličani vživamo. Kakor vse druge stvari, tako je tudi človek vstvarjen iz tega namena, da Boga časti. Ali pa hoče Boga

častiti ali ne, to mu ni na prosto voljo dano ga častiti. Le toliko mu je na voljo dano, hoče li Boga prostovoljno poveličevati s tem, da Bogu služi, in to storé svetniki in vsi dobri kristjani, in za to prostovoljno službo dodeli Bog večno plačilo — večno izveličanje: ali pa človek poveličuje Boga prisiljeno zoper svojo voljo, kar storé hudiči in vsi terdovratni grešniki, in plačilo za odpoved prostovoljne službe božje je večno pogubljenje. Ti Bogu ne služijo, in vendar ga poveličujejo; saj tudi uporniki cesarja poveličujejo, ako jih požuga in po zasluženji kaznuje, ker v tem se njegova pravičnost, njegova moč in veličastvo pred celim svetom pokaže.

Od kar neverstvo tako silno raste, raste tudi število onih, ki ne verujejo, da je njih duša neumerjoča. Kaj pomaga to tem nevernim? Njih uboga duša zategadelj vendar ne umerje, ampak bo, ako v tej neveri terdovratni ostanejo, živela v večnem ognju, in bo tako primorana poveličevati božjo pravičnost, pa tudi božjo resničnost, ktera nam je razodela, da je naša duša neumerjoča, O tacih nevernežih pripoveduje nam sv. pismo na večih krajih, kateri so zavoljo tajenja neumerjočnosti človeške duše tudi vsako čednost in pravičnost z nogami teptali, in nedolžnega siloma zatirali. Ali njih duša je bila pri vsem tem vendar le neumerjoča, in je šla v pekel, kjer, kakor zagotavlja sv. Duh, zdaj v večnem obupu stoka. „O mi bedaki! zgrešili smo tedaj pot resnice. Kaj nam je pomagal napuh, kaj koristila baharija in znašanje z bogastvom?“ To je govor grešnikov v peclu. ¹⁾

¹⁾ Modr. bukve 2. in 5. pogl.

4. Da je druga božja oseba, Bog Sin, za nas se včlovečil, nas s svojo smertjo na križi odrešiti in večno izveličati. V eni sami božji osebi skupaj je Bog in človek, t. j. on je pravi človek, da je za nas zamogel terpeti in umreti, in on je ob enem tudi pravi Bog, da je njegovo terpljenje in njegova smert neskončne vrednosti, da je zamogel tako pred božjo pravičnostjo naše neizmerne grehe poplačati. Le po Jesusu Kristusu, ki je Bog in človek, se pride v nebesa; „Jest sem pot“, pravi On sam. Kdor hoče Jesusa Kristusa, kot odrešenika in zveličarja najti, mora verovati, da je On Bog in človek; tisti nesrečneži, ki tajijo, da je Bog, ga bodo sicer pri prihodu v večnost tudi našli, pa le kot sodnika, v čegar roke pasti je strašno. Da bi ljudi k sebi, in po sebi k Očetu, tedaj v nebesa pripeljal, je Sin božji ustanovil sv. cerkev, in jej podelil svojo lastno oblast, in jej na vse veke pomoč sv. Duha obljubil, da z nezmotljivo gotovostjo resnice uči, in da verne k Bogu vodi, ter jim pomočke zveličanja deli. Sv. cerkev je pot k Kristusu, in Kristus je pot k Očetu v nebesih.

5. Da je milost božja k zveličanju potrebna, in da človek brez milosti božje ne more nič za večno življenje zaslužnega storiti. Zakaj, kar storimo in delamo brez milosti božje, to delamo le z lastnimi močmi, je tedaj čisto naravno, prinaša tedaj tudi le naradni dobiček, postavim da si denar zaslužimo, učenost pridobimo; s temi rečmi pa, katerih ne moremo v večnost seboj vzeti, si tudi nebes ne moremo kupiti. To zamoremo le s čeznaturnimi zaslugami, čeznaturene zasluge pa

so sad čeznaturnih del in čeznatura dela so sad čeznaturne milosti božje.

6. Da je Bog pravičen sodnik, ki nas bo po veri, v kateri smo delali, in po delih, ktere smo storili, sodil, in nas po zasluženji ali večno obdaroval, ali večno kaznoval.

III. Korist, ktero nam sv. vera prinaša, je tako neskončno velika, kakor večno zveličanje samo, v ktero nas sv. vera pripelje. Kajti ona je:

1. naš plemeniški list ali diplom, iz kterega izvemo svoje prave pravice in svoj pravi namen. Uči nas, da smo podoba božja, otroci božji, dediči božji, namenjeni za čast in krono večne slave. Zakaj ta plemeniški list se takole glasi: „Vi vsi ste otroci božji po veri Jesusa Kristusa.“¹⁾ „Kdor je pa sin je tudi dedič po Bogu.“²⁾

Ali ni nespamet, ako se ta božji plemeniški list, to edino spričevalo, brez kterega ni nikomur dovoljen pristop h kroni večne slave, malopridno razterga in zaverže? In to storijo tisti, ki se, akoravno keršeni, udajo neveri, kateri, in teh ni malo, tako rekoč Bogu pravijo: Tajim, da sem po tvoji podobi vstvarjen, da sem tvoj otrok in tvoj dedič, namenjen za večno slavo. Ne, vstvarjen sem po podobi opice, kakor ona živim in se borim za življenje v boji, v kterem kmalu premagan padem in se v nič spremenim. Ubogi bedaki, oni se ne spremenijo v nič; njih duša bo večno živela, le da bo večno nesrečna. ker večno zveličanje tako nečimerno in nehvaležno zametujejo. Pazi, dobri kristjan! Kdor bi hotel tudi tebe v nevero zapeljati, vzel bi in raztergal tudi tebi božji

¹⁾ Galač. 3, 41. — ²⁾ Galač. 4, 7.

plemeniški list, brez kterega ne pride nihče v večno zveličanje!

2. Je sv. vera naša zakladnica, v kateri so vsi čeznaturi zakladi za nas shranjeni: zakladi resnice v poduk, zakladi krepivne milosti in zveličanih pripomočkov v sv. zakramentih. Ako bi človek pred božjo pravičnostjo tudi tisočkrat pekel zaslužil, če se pa iz vsega serca k veri poverne, najde tu tolike zaklade, da neskončni dolg pred Bogom lahko popolnoma poplača, in ostane mu še tako velik zaklad, da si lahko s tem nebesa, še celo prav visoko stopinjo nebeškega veselja kupi. Boš mar privolil, da te bo vabilo in zasmehovanje nevernih tacega zaklada oropalo?

3. Zadnjič je sv. vera pot v nebesa, popotnica in vodnik v večnost, kakor je bilo v začetku tega poglavja rečeno. — Še bolj pa se pokaže korist vere, ako zraven tega preišljujemo

IV. Potrebnost sv. vere. Mnogo jih je, ki pravijo: Saj je vse eno, kaj veruješ, veliko ali malo, to ali uno; samo da pošteno živiš.

Vse drugače pa govori Bog. Čuj nekaj izrekov sv. Duha: „Brez vere je nemogoče Bogu dopasti; kajti kdor hoče k Bogu pristopiti, mora verovati.“¹⁾ „Kdor ne veruje, je že sojen.“²⁾ In ta vek sodnika žuga z večnim pogubljenjem. „Kdor ne veruje, bo pogubljen.“³⁾ Kakor nam je tedaj potrebno ne zgubljenim biti, tako potrebna nam je sv. vera. Terdovratnemu nevernežu je sodba že pisana, le da si jo utegne še odverniti, toda ne z drugim pomočkom, kakor da začne verovati in po sv. veri živeti. Kajti vera je človeku začetek zveličanja, ona je temelj in

1) Hebr. 11, 6. — 2) Jan. 3, 18. — 3) Mark. 16, 16.

korenina vsega opravičenja, brez nje ni mogoče Bogu dopasti in v družbo otrok božjih priti. ¹⁾

Morebiti utegne kdo misliti: otroci, ki v kerstni nedolžnosti umerjó, pridejo pa vendar le brez vere v nebesa. Odgovor: Ne, tudi ne eno nedolžno dete ne mora brez vere k Bogu priti. Le vsled čednosti vere, upanja in ljubezni, katero mu Bog pri kerstu podeli, bo njegova duša tako lepa in izverstna, da jo Bog k sebi v nebesa vzame. Ko bi sicer dete še tako nedolžno umerlo, ako mu ni bila podeljena čednost vere, ne more biti deležno zveličavnega gledanja božjega. Zakaj vera je tako potrebna, da brez nje ne more nihče k Bogu priti, tudi nedolžno dete ne.

Se ve da sama vera, to je golo priznanje verskih naukov brez njih spolnovanja, nas ne more zveličati, kakor tudi truplo brez duše še ni človek. Premišljujmo toraj še

V. Naša dolžnost zastran vere je vedno in povsod dvojna, in včasih se pridruži še tretja.

1. Vse za resnico imeti in terdno verovati, kar nas sv. cerkev, kot od Boga razodeto resnico uči. Vse, kar je v tem poglavji rečenega, zluži v dokaz, da imamo zares to versko dolžnost. Kdor le večino verskih resnic veruje, ali sploh vse drugo veruje, pa le enega samega nauka ne, ta dolžnosti ne spolnuje. Takih je zdaj mnogo, ki terdijo da vse verujejo, le nezmotljivosti papeževe ne, to se pravi, oni ne verujejo, da Bog daje papežu posebno pomoč sv. Duha, da se kot najvišji učitelj vesoljne sv. cerkve v slovesnih verskih razsodbah ne moti, in nas ne pelje v zmote. Ako pa v resnici le

¹⁾ Trid. zbor 6. seja 8. pogl. de justific.

samo ta verski uk terdovratno zaveržejo, že jenjajo biti pravoverni kristjani in postanejo krivoverci. — Potem imamo še daljno dolžnost,

2. da po naukih in zahtevanji sv. vere tudi živimo, to se pravi, da vero tudi s svojimi deli pripoznamo. To se pa zgodi, ako se tega, kar vera prepoveduje, tudi pridno ogibamo, in to, kar vera zapoveduje, pridno spolnujemo, sploh tako živimo, da vsak, ki nas hoče opazovati, iz vsega našega dejanja in nehanja lahko spozna, da smo res pravoverni, katoliški kristjani. Če tedaj kdo veruje, da se mora Bog najvišje častiti in moliti tako, kakor je sam zapovedal, službe božje pa ne obiskuje, — če veruje, da se ne sme krasti, ne lagati, ne goljufati, pa vendar to dela, — če veruje, da ne sme pohujšanja dajati, on pa se vendar tega ne ogiba, — če veruje, da se ne sme v nečistosti živeti, on pa vendar tako živi, — če veruje, da je Jezus Kristus dal sv. cerkvi oblast, zapovedi dajati, ktere smo dolžni spolnovati, on jih pa vendar le ne spolnuje, — kaj mu hoče taka vera koristiti? Odgovor: Ako se hoče ta človek kedaj resnično spreobrniti, mu bo njegova vera zelo veliko koristila, ker ima ravno pravo resnično vero. Ako pa terdovratno zanemarja verske zapovedi, bo zavoljo tega zanemarjenja še globokejšo pogubljen, kakor malikovavci, o kterih Kristus pravi; „Možje Ninivljani bodo vstali ob sodbi s tem rodом, in ga bodo obsodili, ker so pokoro delali na oznanovanje Jonovo.“ ¹⁾ „Resnično vam povem, ložej bo zemlji Sodomljanov in Gomorjanov sodnji dan.“ ²⁾

¹⁾ Mat. 12, 41. — ²⁾ Mat. 10. 15.

Razun teh dveh verskih čednosti, ktere vedno vežete, je še tretja, ktero imamo le včasih spolnovati, namreč:

3. Kar v sercu verujemo, moramo tudi z ustmi očitno spoznavati, ako je treba. V prvih treh sto letjih cerkve je bila ta dolžnost skoraj vedno na versti, ker so prebivali kristjani sredi malikovavcev, ki so se prizadevali, kristjane prisiliti, da bi sveto vero zatajili in malike molili. Tedaj za kristjane ni bilo zadosti sv. vero zvesto v sercu obvarovati in po njenih zapovedih živeti, morali so večkrat tudi očitno in glasno pred sodniki izreči, da imajo pravo kristjansko vero, ktere nočejo nikdar zatajiti, akoravno jim je bilo jasno, da jih bodo zarad tega spoznanja neusmiljeno terpinčili in umorili. Taki so sveti mučenci.

Seh dob ni tako silna dolžnost, vero očitno z ustmi spoznavati, akoravno ne vemo, ali ne bo morda preganjanje prave vere kmalu tako daleč dospelo, da bo tudi za nas ostra dolžnost, vero z ustmi spoznavati, kakor ob času sv. mučenikov. Ali dokler so razmere take, kakoršne so zdaj, večidel ustmeno spoznanje vere ni dolžnost pod težkim grehom, večkrat pa je vendar sveto in zaslužno delo, tako, da se sme reči: Kdor ni pri tej ali uni priliki vere ustmeno ali s podpisom spoznal, še s tem ni grešil, ker okolišine takega spoznanja še ravno niso tako neobhodno tirjale, ali jako koristno je bilo vendar le tako očitno spoznanje in vsi, ki so bili javno to storili, ter svoje versko prepričanje očitno razodeli, storili so sveto, Bogu dopadljivo, zaslužno delo.

Ta vera, ako jo tako ohranimo, spolnujemo, ter spoznavamo, kakor je bilo povedano, je edina pot k cilju v nebesa.

III. Poglavje.

Napačna pota, ki ne peljejo k cilju in koncu našega potovanja: grehi zoper sv. vero.

Prava pot do našega namena v nebesa je sveta katoliška vera, pa le tedaj, ako ne verujemo samo resnično, ampak tudi zvesto po veri živimo. Napačna pota bodo tedaj grehi zoper sv. vero. Prava vera je od Boga podeljena pot, ki nas pelje do namena, kterega nam je Bog odločil, v nebesa. Grehi zoper vero pa so pota v večnost, ktera si ljudje sami termasto zvolijo, toraj peljejo tudi v namen, kterega si ljudje sami svojeglavno izvolijo, v pekel.

Na edino pravi poti do cilja je tedaj le tisti, ki ima vero in sicer pravo vero (to se pravi tako, da človek po njenih naukih živi). Kdor tedaj nima vere, ali ne prave, ali pa ne žive vere, je gotovo na napačni poti. Premišljujmo to bolj natanko!

Perva napačna pot: Mertva vera, ali bolje rečeno mertev biti v veri. Taka je pri tistih ljudeh, ki so sicer pravoverni kristjani, imajo tedaj pravo vero, pa po njenih naukih ne živé, ampak jih zanemarjajo in tako v smertnih grehih dalje živé. Iz tega razvidimo dve reči, in sicer prvič, da so taki kristjani na napačni poti, tako stopijo s smertnimi grehi v večnost in ne morejo nikakor nebeškega zveličanja doseči, temuč morajo iti v strašno brezno večnega pogubljenja, in drugič se razvidi, da pri njih napačna

pot ne obstoji v veri, zakaj pravo vero so imeli, ampak v tem, da se naukov prave vere ne deržijo. Taka vera, akoravno je prava je pač res strašen kapital, ki pa ne donaša nikakoršnih obresti, in tudi nam ni za rabo, toraj mora lastnik pri njem glada umreti; je sicer zaklad, ki je pa v njivi skrit; njeni lastnik je prezanikern, ga iskati, iskopati in v svoj korist obrniti; je sicer jama, kjer se zlata ruda dobi in demanti nahajajo, toda lastnik pusti vse brez sadu in koristi ležati. Taki pravoverni kristjan je enak skopuhu, ki ima vsega v obilnosi, si pa samemu sebi ničesa ne privošči, in toraj v največjem pomankanji pogine.

Druga napačna pot: Lažnjiva vera, kriva vera, krivoverstvo, to se pravi v pravem pomenu besede med verskimi resnicami izbirati po svoji glavi nekatere zavreči druge pa sprejeti; to se pravi, nad resničnostjo božjo, ktera nam je vse resnice razodela, dvomiti, kakor storimo nasproti brezvestnemu, goljufivemu prodajavcu, kateri sicer terdi, da ima samo dobro robo, mi pa mu ne zaupamo, ampak sami zdaj tega, zdaj unega k sebi pokličemo, si njegovo blago ogledamo in po lastnem spoznanji in prepričanji slabšo blago zaveržemo, dobro pa si izberemo. Kolika hudobija je zoper resničnost božjo, ki se nam iz gole ljubezni razodeva, tako ravnati! Na pol slepa človeška pamet hoče pred svojo sodbo tirjati in soditi samega Boga in njegovo razodenje. Tako popolnoma zaverže glavni nagib prave sv. vere: božjo resničnost, in spolnijo se besede sv. Duha pri apostelju Jakobu: „Kdor koli pa vso postavo spolni, se pa pregreši v enem, je vsega kriv.“¹⁾ Kdor tedaj vse verske resnice sprejme,

¹⁾ Jak. 2, 10.

le eno samo pa zaverže, pregreši se zoper vse. Zakaj? Saj tudi tiste, ktere sprejme, le zato sprejme, ker se mu tako poljubi, ne pa vsled resničnosti božje, ktera jih je razodela.

Krive vere se pa storimo dolžni, prvič, ako napačen nauk tako sprejmemo in verujemo, kakor bi ga bil Bog razodel; drugič, ako od Boga razodetega nauka ne verujemo, temuč ga zaveržemo, ako cerkveno učeništvo zaveržemo, to se pravi, ako ne verujemo, da je Jesus Kristus svojim apostelnom in njihovim naslednikom, zlasti Petru in njegovim nastopnikom, cerkveno učeništvo izročil tako, da bodo do konca sveta s posebno pripomočjo sv. Duha vsake zmote obvarovani v slovesni določbi verskih in djanskih nauk in da so vsi kristjani dolžni, vse za božjo razodenje sprejeti, kar to cerkveno učeništvo za božje razodenje razglašá.

Nekaj let, in posebno nekaj mesecev sem, potikajo se semtertje učitelji krivoverstva, zboruje se in govori, in pri takih priložnostih se celi klopčiči krivoverstva kakor gerda kačja zaléga razmotavajo. In kakor je nasprotnikom božjim že stara navada, spravijo se najpoprej nad najvišjega pastirja, nad papeža, da potem toliko ložej vso čredo, ako se pusti od pastirja ločiti, razkropijo in popolnoma v svojo pest dobijo. Zato brezverneži, odkar se je bil zbral vatikanski zbor, vedoma in s premislikom lažnjivo kazé in gerdo presukavajo nauk o nezmotljivosti papeževi, kakor je v sto in sto listih, knjižurah, zborovnih sporočilih in govorih brati. Vedoma pa sprevračati verske nauke, prostovoljno nasprotovati spoznani keršanski resnici je eden grehov zoper sv.

Duha, o katerem božji zveličar pravi, da se težko, ali celo nikdar ne odpusti, ne v tem, ne v onem življenji. In to je vzrok, zakaj se skoraj nikdar kak začetnik in prostovoljen pospeševalec krivoverstva ne spreoberne, ko se vendar sicer veliko grešnikov vsake verste spokori.

Ako tedaj že eden ali drugi hoče sv. Duhu navlašč nasprotovati in vse dobro zavreči, ne moremo mu braniti, da gre v pogubo, kakor puntarji Kore, Dotan in Abiron. Vsem tistim pa, katerim so nebesa ljubša, kakor pekel, kličem v spomin besede, ktere je Bog takrat po Mojzesu ljudstvu v svarilo razglasiti dal: „In Gospod je rekel Mojzesu: Ukaži vsemu ljudstvu, naj se loči od šotorov Koreta in Dotana in Abirona. In Mojzes je rekel ljudstvu: Odstopite od šotorov hudobnih mož in ne dotaknite se nobene izmed njih reči, da se ne zapletete v njih grehe. ¹⁾

Oziroma na tiste pa, ki so se takih napadov na sv. verske nauke, kakoržekoli vdeležili, če so morebiti take zборе obiskovali, poslušali take govore, priložnost k temu dajali, druge poslušavce vabili, take časopise in spise brali in razširjali, navedem besede sv. Duha pri sv. Pavlu: „Zapovem vam pa, bratje! v imenu Gospoda našega Jesusa Kristusa, da se ločite od slehernega brata, kateri nerodno živi, in ne po izročilu, ki so ga prejeli od nas.“ ²⁾ In zopet je tam pisano: „Čudim se, da ste se tako hitro obernili od njega, ki vas je poklical k milosti Kristusovi k drugemu evangelju, ker vendar ni drugega; toda so nekteri, ki vas motijo in hočejo preverniti evangelij Kristusov. Pa ko bi tudi mi, ali angelj z

¹⁾ 4 Mojz. 16, 23—26. — ²⁾ 2. Tes. 3, 6.

nebes vam drugače oznanoval, kakor smo vam oznanovali, bodi preklet. Kakor sem popred rekel, tudi zdaj zopet rečem. Ako bi vam kdo kaj oznanoval razun tega, kar ste prejeli, bodi preklet.“¹⁾

Kdor tedaj, dragi kristjani, noče sam v to prekletje zamotan biti, komur so nebesa ljubša, kakor pekel, naj varuje sebe in svoje skerbno pred ljudmi, ali spisi in časopisi, ki napadajo sv. vero in učenilstvo sv. cerkve.

Tretja napačna pot: Čisto nobena vera, nevera. Da čisto neverni človek, ki je keršansko vero popolnoma zavergel, ni na poti v nebesa, ampak na strašni napačni poti, je tako jasno in razumljivo, da o tem nočem nobene besede dalje govoriti, ker bi bilo odveč.

Povedati pa moram nekaj o malomarnosti. Malomarneži ozir vere so tisti, kateri ne marajo za nobeno vero, katerim so vse vere enako dobre, ali slabe, vse enako prave ali krive, vse enako potrebne ali nepotrebne, enako častitljive ali nečastitljive. Ti verski malomarneži mislijo, da so sami modri in omikani, ali vsaj bolj modri in omikani, kakor drugi in se z zaničljivim pogledom ozirajo na druge, ki se pogumno poganjajo za svojo vero in so za njo vsi vneti, jej iz serca udani in k vsaki žertvi pripravljeni.

Kdor pa vero tako malo čišla, ta je zares prav nevernik, je tedaj na slabi neverški poti; zakaj ker so mu vse vere enake, ne priznava nobene za pravo, torej zametuje edino pravo vero ravno tako, kakor vse druge.

¹⁾ Gal. 1, 6—9.

Ker pa se je, žalibog! nevera te verste močno že razširila, hočemo jo natančnejše preišljevati, da vemo sebe in svoje pred njo obvarovati.

Kaj stori tedaj tisti, ki se za vero nič ne zmeni? Zmota in resnica v zadevah vere, greh ali čednost ste mu reči čisto enake cene ali brez cene.

Če malikovavec pravi: solnce je pravi Bog, — če turk presveto trojico taji, — če keršen pagan naravo za Boga časti, — če ima panteist (vsebožec) tudi sebe za Boga, če katoliški kristjan veruje v Boga enega bitja in treh božjih oseb, pravi verski malomarnež, da imajo vsi enako prav.

Če ima eden judovski talmud, drugi Mohamdov Koran, tretji indijski vedas, četerti Lutrovo ali Kalvinovo izpoved, drugi pa sv. pismo z ustnim izročilom Kristusovim in apostolskim za vir svoje vere, reče verski malomarnež, da imajo vsi enako prav.

Če eden v Jesusa Kristusa, kot edinorojenega pravega Sina božjega veruje, drugi pa ne, če eden ima Kristusa za božjega odrešenika, drugi pa ne, če ga eden moli kot Boga, drugi pa ga kot goljufa preklinja, pravi verski malomarnež, da ima vsak izmed njih v tem prav.

Ako se enemu zdé velike zasluge, kar ima drugi za velik greh, ako terdi eden, da je sedem svetih zakramentov, drugi pa, da sta le dva ali trije, ako eden pravi, da so božje in cerkvene zapovedi veljavne, drugi pa jih zasmehuje, ako eden pravi, da so neke reči hudobija in pregreha, drugi pa terdi, da so ravno te reči neznebljive človeške pravice, ako eden terdi, da je samomor pri zdravi pameti hudodelstvo, drugi pa ga slavi, da je največja pogumnost, ako

eden papeža kot namestnika Jesusa Kristusa časti, drugi pa ga kot antikrista preklinja, pravi verski malomarnež: Že dobro, vi vsi imate enako prav.

Toda povej mi, ljubi prijatelj, če je tvoja verska malomarnost tako bistra in modra, tako omikana in resnična, zakaj jo pustiš veljati le zastran vere, in zakaj ti je ozir drugih reči napačna, nespametna in slaba? in to še celo v tistih zadevah, ki sledijo iz tvoje verske malomarnosti same? Ako ti n. pr. tvojih poslov eni izmikajo in te obrekujejo, drugi pa so ti zvesti in pošteni, pridni in vestni v vseh dolžnostih, ker verujejo, da je Bog tako zapovedal in morajo te zapovedi božje spolnovati, zakaj ti niso obadvoji posli enako ljubi in po volji? In če imaš oskerbnika, ki v svojih računih, kakor zahteva ravno njegov dobiček v tvojo škodo, pravi zdaj, da je dvakrat dve pet, ali sedem ali deset, zdaj zopet, da je dvakrat dve tri ali dve ali eno, zakaj ne praviš tudi tukaj, da ima povsod prav? in zakaj si tako natančen, da mu vse kot napčno prevertaš in nič veljati ne pustiš, kakor samo to, da je dvakrat dve štiri, ne več in ne manj? In ako te tvoja zdrava človeška pamet sama sili priznati, da tisti nespametno ravnajo, kateri so malomarni v rečeh, ki se ne dotikajo vere, kako se smeš tedaj samega sebe imeti za modrega in olikanega, ako si malomaren gledé na vero, to najvažnejšo zmed vseh zadev?

V resnici, verska malomarnost ni sad višje izobraženosti, globokejšje znanosti, večje dušne omike, marveč izvira ravno iz nasprotnih temnih, da, rekel bi, sramotnih virov: iz vnemarnosti, toposti duha za vse višje; bere se, govori se, posluša in preiskuje se

o vsem, le nikdar o verozakonu, veri, cerkvi, Bogu in večnosti; malomarnost je tedaj dokaz in nasledek nevednosti in zanemarjenje dušnega oskerbovanja. Še večkrat pa izvira verska malomarnost iz tiste sramotne pregrehe, ki se pred vsemi drugimi nečista imenuje. In zato tudi verska malomarnost ni skoraj nikdar do vseh ver enako hladna in vnemarna, ampak krive so ji očitno ljubše od katoliške, ktere kar ne more terpeti, in zakaj ne? zato ker ta ravno s svojimi nauki samopašnost greni in obsoja.

Mnogi pa pravijo: Kdor je najbolj malomaren gledé na vero, je tudi najbolj poterpen, in ta poterpnost je pač ena najlepših pridobitev najnovejše dobe. — Hočemo tedaj videti, kaj se da o tem povedati.

Kaj je poterpnost v verskih rečeh? Poterpnost je taka poterpežljivost, ktera vsako reč pri miru pusti in jej nikakoršne zapreke ne stavi. Gledé vere tedaj ne nadleguje verskih zmot, ne ljudi v te zmote zapletenih. Poglejmo pa, kaj je zmota v veri in kdo je človek, ki je v verski zmoti, potem bomo lahko spoznali, ali smemo poterpni biti in kako?

Pomota v veri je, kakor je bilo popred rečeno, napačna pot v večnost, ki tistega, ki hodi po njej, ne pelje v nebesa; pomota v veri je očitno strašna bolezen človeškega duha, kteri je vendar vstvarjen za resnico; pomota v veri je najškodljivša slepota dušnega očesa, ktero je vstvarjeno za luč, naj bi človeku kazala pot v večnost. Se mar ne bomo zmenili za bolezen, ki tare ubozega bolnika? Mu ne bomo poskerbeli primernih zdravil, da ubogi

bolnik zopet okreva, pomilovanja vreden slepec zopet spregleda? Kdor se tu še baha, da bi pač bolezen svojemu bratu lahko pregnal, pa noče, ampak poterpi in pusti, da na miru umerje; kdor poleg tega še zahteva, da naj ves svet to njegovo ravnanje ozir boleznici za dobro spozna, ter ga posnema, gotovo — ta ni na pravi poti, — obderži naj to novo pridobitev, to čudno modrost le sam za-se. Poterpnost v verskih resnicah bi bila tedaj pregreha zoper zdravo človeško pamet in zoper ljubezen, katero smo svojemu bližnjemu dolžni.

Vprašamo tudi, kdo je oni nesrečni človek, ki je v verske zmote zapleten? On je naš brat, rodu Adamovega kakor mi, ali še bolj je naš brat vsled odrešenja, po katerem smo zopet otroci nebeškega Očeta in Kristus naš pervorojeni brat; podoba božja je, ktera je po vsaki zmoti zkažena, in bo le v pravi veri Bogu bolj in bolj podobna; romar je v večnost, od ktere ni več daleč, ali on dirja po napačni poti, pa tega ne ve, in bi po takem ne mogel doseči večnega zveličanja; in proti temu svojemu ljubemu bratu, ki je bolan, proti temu milemu popotniku, ki hodi napačno pot, naj bi mi poterpni bili, to se pravi, žnjim poterpeli, mu nikakoršnih zaprek ne stavili? Ali morda s tem, da pušamo vse pri miru, bodi si pravo ali krivo, svojo bratovsko dolžnost že dopolnujemo? Ne, ne, taka poterpnost je veliko premajhna! ne samo poterpeti, temuč ljubiti ga moramo, in sicer djansko in izdatno ljubiti, to se pravi, mu povsod in vselej dobro želeti, pa tudi dobro storiti, kjerkoli zamoremo. In ako se nam voljno in z dobrim poda, mu moramo tudi največjo dobroto

skazati, to je njegove bolezni ga ozdraviti, iz napačne poti ga na pravo pot zavrniti. In ko bi tudi to miloserčno delo terdovratno zametaval, moramo mu vendar v drugih rečeh, kolikor mogoče, miloserčno pomagati.

Tedaj je poterpnost do zmote same preveč, moramo jo spodbijati, in poterpnost do zmotenca je premalo, moramo ga ljubiti. To nikakor ne sega v državno poterpnost. Kjer različne verske družbe, druga poleg druge živé, naj vlada vsem boguslužje dovoli, ter jih po vsaki ceni zoper krivične napade varuje.

Vredno pa je, da to poterpnost zmote, katero smo ravnokar v nekterih podobah zaznamovali, še po njeni pravi delavnosti prevdarimo. In tu najdemo, da ne izvira samo iz verske malomarnosti, ampak da ste obedve eno in isto. Zato velja o poterpnosti zmote vse, kar smo ravno o verski malomarnosti rekli; ravno tako velja sledeče za obedve zmoti.

Verska malomarnost ali poterpnost zmote je:

1. Živo merzenje do edine prave, katoliške cerkve. Ako se vname prepir med državo in cerkvijo, ni treba nobene pozvedbe, nobenega prevdarka, samo ob sebi se umé, da papež, škofje, duhovni, zvesti katoličani nimajo nikjer prav, ampak povsod le njihovi zatiranci. Se govori o cerkvi, o službi božji, o samostanih, mora biti tudi nekoliko mahlejev in zbadljivih opazk.

2. Izdajstvo večne sreče svojega bližnjega. To je bilo v poprejšnem natanko razloženo.

3. Upor zoper Boga. Bog, ki je večna resnica, ima pravico, mi pa dolžnost, da verujemo, kar

nam je razodel in ne stavimo njegovega razodenja v tisto versto, ktera gre zmoti; Bog, neskončno vzvišano veličanstvo ima pravico mi pa dolžnost, da ga častimo in molimo, in sicer prav tako, kakor nam je on zapovedal; Bog, najsvetejši in najpravičnisi, ima pravico in mi dolžnost, da njegove zapovedi o čednosti in grehu, o pravici in krivici sprejmemo in jih višje čislamo od nasprotnih dozdev. Poterpnosti zmote in verski malomarnosti je vse eno, se li dolžnosti do Boga spolnujejo, ali ne.

4. Djansko brezboštvo, to je djanska tajitev Boga, ali terditev, da ni Boga. Zakaj, ako je zares Bog najvišje bitje, ne sme noben človek reči, ne briga me, ali se Bog tako ali drugače razodeva, ali to zapoveduje ali prepoveduje, ali mu dopada ali ne. Ker se pa malomarnež ravno po teh mislih obnaša, zares ravna tako, kakor da bi v nobenega Boga ne veroval.

5. Zasmehovanje modroznanstva. Kajti človeški duh je vstvarjen za resnico, in ravno vera nam oznanja prelepo versto najvišjih in najvažniših resnic o Bogu, o človeku, o svetu, o večnosti. Za nje se ne zmeniti, in vse mogoče zmote enakomerno terpeti je neumno in bedasto, je zasmehovanje zdravega človeškega uma.

Človeku je že naravna dolžnost zastran čeznaturačne vere pridno preiskovati, ali je Bog ktero razodel, znamenja prave vere spoznavati, da resnično od vseh napačnih loči, edino pravo sprejme in vse druge zaverže.

„Iz tega je viditi, da je tako imenovana verska malomarnost, po kateri je vse eno, h kateri veri se

kdo spoznava in tako imenovana verska samostojnost, ktera dovoli človeku, v verskih zadevah misliti, kakor hoče, ravno tako nespametna kakor nenravna. Nespametna je ena ko druga, ker imate najvišje resnice, ki so podlaga vsej človeški sreči, za malo pomenljive; in grešna je ena ko druga, ker kvarite prirojene postave nraavnosti ali čednosti, ktera neogibno veleva, da naj človek išče resnice, ki je le ena, in ko jo najde, naj se jej brez upora podverže. Verska malomarnost in samostojnost ste izrodek nespameti in vertoglavnosti, ki obsegate derzno zasmehovanje Boga in božje resnice.“¹⁾

Taka in ne drugačna je ta krasna pridobitev nove dobe! Po tej poti nebes ne najdemo, kamor nas le samo sv. katoliška vera pripeljati zamore.

IV. Poglavje.

**Najvišji vodnik k cilju našega potovanja:
Jesus Kristus.**

Zoper mogočnega kralja se vzdignje silovit puntar, izneveri mu veliko množico podložnih in hoče kralju prestol vzeti. Ali kralj in njegovi zvesti podložni ga užugajo, ter ga z njegovimi puntarji zapodé v pusto deželo. Kar sliši puntarski glavar, da ima kralj prav ljubeznjivega sinčeka in sklene nad kraljem strašno se maščevati. Vé se prikrasti do kraljevega otroka in tira ga seboj v jediščino. Tu ubogo dete zraste in postane sčasoma deček in mladeneč; čas bi

¹⁾ Dr. Albert Stökl. Lehrb. der Philos. 2. natis 2. zvezek str. 391—92, Mainz 1869.

bilo nastopiti v očetovem kraljestvu kako visoko službo, ali kraljevi sin biva v silni daljavi kot siromak, ne zna pota domu, še celo vé ne, da je kraljevi sin in da ni v tej deželi rojen. Kaka sreča bi pač bila za ubozega, če bi se kdo našel, ki bi mu povedal o njegovem kraljevem rodu in bi vedel in zamogel ga iz siročine v kraljevo slavo njegovega očeta nazaj peljati.

In glej! najde se tak dobrotnik, sam stareji kraljev sin je bil ta dobrotnik. Varno preoblečen pride v nesrečno deželo in ubozega odpeljanca v vsem podučí. Trinog, pravi on, ki te je kot malega otroka kraljevemu očetu ugrabil, je povsod okrog straže nastavil, da mu ne uideš in se v domačijo ne poverneš. Iz te nesrečne dežele je sicer veliko potov, in še več vodnikov, ali vsi peljejo le še v večjo nesrečo; zakaj ti so krivi vodniki, ki po napačnih potih vodijo. Le ena pot je prava, ki pelje k sreči, ali tudi ta edino prava pot ima svoje nevarnosti, tako da je brez vodnika ne moreš varno prehoditi. Samo jaz sim pravi vodnik in pa tisti, ktere jaz pošljem in za svoje pomagače in namestnike spričam. Le ako po tej poti za temi vodniki hodiš, boš dospel zopet srečno v svojo kraljevsko domovino.

Kar sem tukaj pripovedoval, je prilika, ktere pravi pomen je bralec gotovo že razumel: oni premogočni kralj je Bog oče, trinoški puntar je hudič, uropano kraljevo dete si ti, ljubi kristjan, smo mi vsi, daljna dežela jedinščine je dolina solz, kraljestvo, kamor imamo pripeljani biti, so nebesa; napačni poti so krive vere, edino prava pot je prava kato-liška vera, dobri zvesti vodnik je Jesus Kristus, ki

je svoje božestvo pod obleko človeške nature skril ter prišel k nam v to deželo pregnanstva, in nam pokazal pravo pot, in se nam ponudil za najvišjega vodnika. Temu smo pri svetem kerstu prisegli, da hočemo samo njemu slediti in tistim, ktere on sam kot svoje nadomestne vodnike pošilja in poveruje.

Naš najvišji vodnik je tedaj Jesus Kristus, njega imamo bolj natanko spoznavati.

Kdo je Jesus Kristus?

1. Edinorojeni sin božji, pravi Bog in pravi človek, h kratu Bog-človek.

Tisto prečastitljivo dete, ktero je Marija devica v Betlehemu rodila, ktero je s svojim rednikom Jožefom do svojega 30. leta delalo, potem 3 leta po deželi okrog pridigovalo, učilo in čudeže delalo, in so ga poslednjič vjeli, bičali in umorili, bilo je v resnici pravi človek.

Pa tudi pravi Bog, večni sin večnega očeta, žnjim enega bitja. Da je pravi Bog, to je sam terdil in nas zagotovil. Jezus vpraša aposteljne: „Vi pa, kdo pravite, da sem? Odgovoril je Simon Peter in rekel: Ti si Kristus, Sin živega Boga. In Jesus je odgovoril in mu rekel: Blagor ti, Simon, Jonov sin! ker meso in kri ti nista tega razodela, ampak moj Oče, ki je v nebesih. 1) „In vemo, da je Sin božji prišel; ta je pravi Bog in večno življenje.“ 2) In pred sodbo ga je zarotil višji duhoven rekoč: „Zarotim te pri živem Bogu, da nam poveš, ali si ti Kristus, Sin božji?“ Jesus mu reče: „Ti si rekel.“ 3) Kristus

1) Mat. 16, 15—23. — 2) Jan. 5, 20. — 3) Mat. 26, 63, 64.

je tedaj poterdil v tistem trenutku, ko je vedel, da bo zavoljo tega spoznanja moral dati življenje. Poterdil je s svojo kervjo, da je pravi Bog.

Toda reči bi znali tudi drugi, in večkrat se je že našel človek, ki je sam sebe za Boga proglasil, ali med temi sleparji in Jesusom Kristusom je bistven razloček, namreč ta, da nihče onih ni dokazal te terditve, Kristus pa je svojo s tisučermi čudeži poterdil. V dokaz temu je mertve v življenje vbujal in v največji dokaz je samega sebe s svojo lastno močjo tretji dan po svoji smerti v neumerjoče življenje vbudil.

Mnogi, ki se imenujejo modrijane, bistroutine, razsvitljene, sicer verujejo, da je Kristus bil pravi človek, pravijo tudi, da je bil dober, dobrodelen, jako moder, vse časti vreden človek. Ali za pravega Boga, za drugo božjo osebo ga nočejo spoznati. Kaj je tem olikancem reči?

Iz verskega stališča jim odgovori sv. apostelj Janez, ki pravi, da so goljufi in antikristi, s kterimi nesmemo nobene zveze imeti v verskih zadevah, pravi namreč: „Že zdaj je veliko antikristov . . . Zmed nas so izšli, toda niso bili iz nas (to se pravi, imenujejo se sicer kristjane, pa niso nikakoršni pravi kristjani) . . . Kdo je lažnik, ako ni tisti, kteri taji, da Jesus je Kristus?“¹⁾ „Veliko zapeljivcev je izšlo na svet, kteri ne spoznajo, da je Jesus Kristus prišel v mesu; tak je zapeljivec in Kristusov nasprotnik. Ako kdo k vam pride, in ne prinese tega nauka, ga nikar ne sprejmite v hišo, in ga nikar ne po-

¹⁾ I. Jan. 2, 18, 19, 22.

zdravljajte. Zakaj kdor ga pozdravi, se njegovih hudobnih del deležnega stori. ¹⁾

In iz modroslovnega stališča je velika, neopravičljiva nedoslednost, ako tisti, ki Kristusa ne spoznajo ob enem tudi za pravega Boga, ga vendar hvalijo kot dobrega, modrega, dobrodelnega človeka. Če ni ob enem tudi pravi Bog, potem tudi nikakor ni dobrodelen, temuč le najhudobnejši, najbolj zaveržen človek, ker je v najvažniši reči, od ktere so nebesa in pekel brez števila milijonov njegovih spoznalcev odvisni, napačno učil, in se jim je sam predstavljal za Boga, da ga molijo. Potem bi zares ne bil dober človek, ampak velik — groza me je izreči! — bil bi goljuf, bogokletnež! Potem bi imeli ljudje prav, ki ga sovražijo, ne pa ti modrijani, ki ga imajo za dobrega človeka. Da, še vse več: Če Kristus ni ob enem pravi Bog, potem je Bog oče sam tudi goljuf. Zakaj potem bi Kristus kot zgolj človek ne mogel v dokaz svoje terditve, da je Bog, iz lastne moči čudežev delati; bil bi tedaj Bog oče sam, ki je njegovo krivo spričevanje s čudeži poterdil in s tem ljudi tako rekoč prisilil, da goljufa za pravega Boga molijo.

Kako strašno bogokletstvo sledi iz tega, ako se terdi, da je Kristus dober človek, pa se taji, da je pravi Bog! V resnici veseli me, da tudi mojim bralcem zavoljo tega lasje po konci stojé. To je dobro znamenje; to je gotovo znamenje, da v Jesusu Kristusu Bog-človeka, kot pravega Boga molijo. Da, da, „pridite, molimo, pokleknimo in jokajmo pred Gospodom, ki nas je vstvaril, zakaj on je Gospod,

¹⁾ II. Jan. 7, 10, 11.

naš Bog, in mi smo njegovo ljudstvo in ovčice njegove črede.“ ¹⁾ „V imenu Jesusovem naj se pripogne vsako koleno onih, ki so v nebesih, na zemlji in pod zemljo.“ ²⁾ Zakaj On je Bog in človek skupaj.

2. Naš božji odrešenik, ki je prišel, z nebes svoje domačije, v deželo našega pregnanstva, da nas išče, nas poduči kako nazaj verniti se v nebeško domačijo, nam pokaže pravo pot, in nam služi za vodnika, poplača naše dolgove in nas reši oblasti peklenškega trinoga. „Kajti, pravi on sam, Sin človekov je prišel iskat in zveličat, kar je bilo zgubljenega.“ ³⁾ „Jaz sim luč sveta; kdor hodi za menoj, ne hodi po temi, ampak bo imel luč življenja.“ ⁴⁾ „Pridite k meni vsi, kateri se trudite in ste obteženi in jaz vas bom poživil.“ ⁵⁾ „Jaz sem pot, resnica, in življenje. Nihče ne pride k Očetu drugače, kakor po meni.“ ⁶⁾ In tako spolnuje nad nami ubogimi, ki zdihujemo v deželi pregnanstva, kar je že stoletja popred o tem po prerokih prerokovano bilo z besedami: „Ob prijetnem času te uslišim, in ob dnevu zveličanja ti pomagam, in te ohranim, in te dam v zavezo ljudstvu, da zbudiš zemljo in posestvaš razdjane dežele, in rečeš jetnikom: Izidite, in njim, ki so v temi: Pridite na dan!“ ⁷⁾

Nas odrešiti, postal je Kristus jagnje božje, to se pravi, on je to v resnici dopolnil, kar je klanje in darovanje jagnjeta v stari zavezi v podobi pomenilo. Tam je veleval duhoven grešnemu in skesanemu človeku svoje roke na jagnje položiti, in dal je s tem na znanje, da imajo grehi tako rekoč skozi

¹⁾ Psalm 94, 67. — ²⁾ Filip. 2, 10. — ³⁾ Luk. 19, 10. —

⁴⁾ Jan. 8, 12. — ⁵⁾ Mat. 11, 28. — ⁶⁾ Jan. 14, 6. — ⁷⁾ Izaija 49, 8, 9.

grešne roke od človeka na jagnje se preseliti, da bo tako človek prost, jagnje pa obloženo. In ker je bilo zdaj z grehi obloženo, bilo je smerti krivo, zatoraj se je kot darovalno jagnje v pokončanje grehov nemudoma zaklalo. Ta predpodoba je pomenila, da pride nekdam Kristus na svet, ki bo res vse naše grehe od nas odvezel ter na-se položil, da bomo tako zares grehov prosti, on pa žnjimi obložen pred božjo pravico, ki zdaj dolg poplača in pravici zadostuje. To jagnje je bilo v smert peljano in za nas darovano. Ker je bil pravi človek, se je lahko v smert daroval in terpel, in ker je bil pravi Bog, je imela ta daritev neskončno vrednost, tako da je ta cena odrešenja grehov dolg celega sveta prisegala.

In temu našemu odrešeniku je Jesus ime, ime, o katerem sv. pismo pravi: „Tvoje ime je kakor izlito olje.“ ¹⁾ In to je najsvetejše ime Jesus v resnici nam odrešenim v zmago, sovražnikom v strah in sramoto. Kajti to ime je čeznaravno olje, katero nas razsvetljuje z Jesusovim naukom, katero nas okrepcava z Jesusovo milostjo, katero nas ozdravlja z božjim zdravilom izveličevnih pripomočkov. Pa tudi za naše sovražnike je ime Jesusovo kakor izlito olje. Kakor so včasih oblegovani na napadajoče sovražnike, ki so že ob mestnem zidovji kviško plezali, vrelo olje izlivali in tako sovražnike odgnali, ter se rešili, tako pomaga zaupljivo klicanje v ime Jesusovo v skušnjavah, kadar misli sovražnik, da ima terdnjavo našega serca že v pestéh, moč imena Jesusovega pa pahne sovražnika v globočino, ter nam pomaga k častni zmagi.

¹⁾ Vis. pes. 2, 1.

Tedaj je Kristus naš odrešenik, drugega ni. „V nikomur drugem ni zveličanja. Zakaj nobeno drugo ime pod nebom ni dano ljudem, v katerem bi mogli zveličani biti.“ ¹⁾

3. Jesus Kristus je tudi naš gospod, in sicer v dvojnem obziru; prvič ker nas je vstvaril, drugič ker nas je s svojo kervjo odrešil. Tedaj nismo lastnina svoja, tudi ne kakega drugega človeka, ampak lastnina svojega božjega odrešenika, kakor pravi apostelj: „Ali ne veste, da niste svoji? Zakaj kupljeni ste za drago ceno.“ ²⁾ „Veste, da niste s strohljivimi rečmi, z zlatom ali srebrom rešeni svojega nečimernega obnašanja po očetovskem zročilu, ampak z drago kervjo Kristusa, kakor neomadežanega in nedolžnega Jagnjeta.“ ³⁾ Toraj moramo tudi Kristusu, svojemu gospodu služiti, ga vbogati in se v vsem ravnati po njegovi volji. — In ker je Kristus naš odrešenik in gospod, je tudi:

4. naš postavodajavec in učenik. Vstvarjeni smo po božji podobi in smemo le tedaj upati, priti v nebesa, kadar bomo Bogu podobni. Zatoraj nam zapoveduje Gospod v stari in novi zavezi večkrat: „Bodite sveti, ker sem jaz svet, Gospod vaš.“ ⁴⁾ „Bodite tedaj popolnoma, kakor je vaš Oče nebeški popolnoma.“ ⁵⁾

Tej zapovedi, da imamo po božjem zgledu popolni biti, pa stojite dve težavi nasproti, katerih ni mogel noben človek premagati. Človek bi znal reči: Treba mi je Bogu, svojemu zgledu podobnemu biti, ali nikdar ga ne vidim in ne vem, kaj početi,

¹⁾ Djanje apost. 4, 12. — ²⁾ Kor. 6, 19, 20. — ³⁾ Pet. 1, 18, 19. — ⁴⁾ 3. Mojz. 19, 2. — ⁵⁾ Mat. 5, 48.

da mu bom podoben, in ko bi tudi vedel, nimam moči pripodobiti se mu.

Obedvema težavama je Kristus na čudni način v okom prišel. S tem da je vzel na-se človeško naruro, postal je viden in očiten, ter nam postavil pred oči vse tiste čednosti, v katerih ga imamo posnemati, da bomo Bogu podobni. In potem je rekel: Hodite za menoj. In kako silno zgled vodnikov na človeka vpliva, ter ga k posnemanju navdušuje, naj nam bo v dokaz prigodba iz sv. pisma.

Junaška rodovina Makabejcev je izraelsko ljudstvo rešila z mnogimi čudovitimi zmagami. Ravno je šel junaški Janez z 20.000 možaki zopet nad sovražnika, ki se je v brezštevilnih šotorih unkraj derečega potoka med visokim sternim bregovjem ušotoril. To je bilo Izraelcem nezmagljiv zadržek; ustavili so se, in niso si upali vodo prebresti. Zdaj pride njih vojvoda Janez, čudi se, kako da so se kar ustavili. Vendar nikomur nič ne očita, tudi jih z besedami ne oserčuje, naj bi prebredli vodo, tudi ne dá povelja vodo preplavati, ne poloti se most narediti, ampak oborožen, kakor je bil, skoči v vodo, jo preplava in je prvi onkraj vode, kjer je bil sovražnik. In — kdo bi verjel? Izmed vseh 20.000 si popred nobeden ni upal v vodo, in zdaj, ko vidijo svojega vojvoda pred sabo izmed vseh 20.000 tudi eden njih ni zaostal. Vriskaje planejo v vodo, preplavajo dereč potok, premagajo veliko močnejšega sovražnika, ter se kot zmagalci veselo vernejo domu. Tako moč ima zgled sprednikov! ¹⁾

¹⁾ 1. Makab. 16.

Tako je ravnal tudi včlovečeni Sin božji hoteč nam dajati nauke in zapovedi. Ko je prišel na svet, ni kar precej učiti, govoriti in zapovedi dajati začel, ampak celih 30 let nam je le s svojim zgledom molčé kazal, kaj imamo storiti in kako ravnati, da postanemo Bogu podobni. Zapustil vam je zgled, da hodite po njegovih stopinjah. ¹⁾ Potem še le je rekel: „Nasledujte me! In glejte! že kmalo 19 sto let hodi za njim neizmerna truma blagih duš, ktere se na samo njegovo besedo nikdar ne bile ganile. Zakaj ljudje so bili pred vidnim prihodom gospodovim daleč zabredli, da niso le vsakošnih grehov in hudobij uganjali, ampak imeli so te hudobije še celo za službo božjo, ter so jih po božje častili, zmišljevale si bogove, ki so bili na slabem glasu zarad ropa, prešestva, sovraštva, umora in vseh mogočih hudobij. In celo tista mala peščica poganskih modrijanov, ki so to, kar je boljše, spoznali in učili, britko toži, da ga ni bilo še modroznanca, ki bi bil s svojim naukom ljudi poboljšati zamogel.

V stari zavezi je Bog ljudi celo k živalim v šolo pošiljal, da si vzamejo od njih lepi zgled. „Pojdi k mravlji, o lenuh, in uči se od nje,“ ²⁾ da si moraš zdaj v pravem času svojo srečo pripravljati za večnost, če ne boš storil strašen konec. „Vprašaj živali in podučile te bodo“ ³⁾ o hvaležnosti in podložnosti, ktero si dolžan svojemu Bogu, ki ti da življenje in vsakdanji živež. „Vprašaj ptice pod nebom in razjasnile ti bodo,“ ⁴⁾ da si za nebosa vstvarjen, in da je za-te nečast in sramota, ako se zarivaš v zemljo kakor kert. Govori sam z zemljo in odgovorila ti

1) Pet. 2, 21. — 2) Pregov. 6, 7. 3) in 4) Job. 12, 7.

bo, 1) da se ne smeš vzdigniti v serditem maščevanji, tudi ko bi te z nogami teptali. In zdaj v novi zavezi kaže nam nebeški Oče na Sina svojega, naj bi njegov zgled posnemali in za njim hodili: „Glejte, ta je moj ljubljeni Sin, njega poslušajte.“ 2)

Ali z vsem tem bilo bi nam še malo pomagano. Človek bi po pravici rekel: Res je, da zdaj vidim v Kristusu, v čem bi imel Bógu podoben biti, in vem tudi vsled njegovih nauk, kako bi imeli to izvršiti, toda moje moči so zato preslabe in popolnom anezmožen sem po boljem spoznanji tudi zvesto živeti. In glej tudi tej naši slabosti in nezmožnosti je Gospod prišel na pomoč, ker ni dal samo zgledov, nauk in zapovedi, ampak je v svoji cerkvi tudi vse tiste zveličavne pripomočke založil in odperl, s katerimi ni le mogoče, ampak celo lahko po njegovih naukih živeti in njegove zapovedi spolnovati. Tako je Gospod postal naš učenik in postavodajalec.

5. Slednjič je Jesus Kristus tudi naš prijatelj; toda ne tako, kakor slabi prijatelji med ljudmi, ki imajo navado le toliko časa prijatelji ostati, dokler srečo vživaš; obernejo pa se hitro od tebe ali celo sramujejo se še dalje s tabo pečati se, ako si zabredel v nesrečo; tudi ne kakor dobri prijatelji med ljudmi, ki te v tvojem največjem terpljenji le priserčno pomilujejo, ali pomagati ne morejo, ko bi tudi voljo imeli. Kristus je naš neizmerno blagovoljni in vsegamogočni prijatelj, nikdar ne more priti čez nas nesreča, ktere bi on ne mogel odverniti. Poleg tega se najrajše imenuje ravno prijatelja ubogih, zatiranih in nesrečnih. „Na koga se rajši oziram“,

1) Job. 12, 8. — 2) Luk. 9, 35.

pravi on sam, kakor na uboščeka in na potertega v duhu. ¹⁾ S posebno radostjo se imenuje branivnega sodnika vdov in očeta sirot; ²⁾ z bolnimi in terpečimi se na svetu najrajši peča, poslednjič kliče z močnim glasom vsem ljudem: Pridite k meni vsi, kateri se trudite in ste obteženi, in jaz vas bom poživil. ³⁾ In tega božjega prijatelja, ki nas je tako neskončno ljubil, bi mi ne ljubili iz vseh svojih moči?

In tu se kaže cela versta ganljivih čudežev božje ljubezni in strašnih prikazni človeške terdoserčnosti. Kaj si je Kristus vse izumil, kaj je storil, terpel, da bi našo ljubezen užgal. Iz ljubezni do nas je hotel biti otrok, preljubi, mil, ubog, zapuščen, ihteč se, svoje ročice nam nasproti stegajoč — je li kaj bolj milega od takega deteta! Toda mi ga nismo ljubili!

Iz ljubezni do nas je hotel biti dober pastir in kervavih nog je 33 let iskal nas ovčic od hudega volka ranjenih; našel in rešil nas je s svojimi lastnimi ranami, nazaj nas je nesel na svojih ramah, ali mi ga nismo ljubili. — Hotel je biti za nas jagnje božje in sprejel je na-se vse naše grehe, zadostiti za nje s svojo kervjo, dal se je bičati, s ternjem kronati, križati, umerl je iz ljubezni do nas! Ga-li še ne bomo ljubili? Poglejmo ga, skoro do zadnje kaplje je pretil svojo kri, umerl je, iz gol iskrene ljubezni do nas. Kralja Selevcija so podložniki njegovi čertili, iščejo ga, da bi ga umorili, on pa je pobegnil na barko in vihar ga je vergel na morsko pečino, deska ga pripelje k deželi puntarjev; prihiteli so, da bi se grozovitneži škodoželjno posmehovali;

¹⁾ Izaija 66, 2. — ²⁾ Psalm 67, 6. — ³⁾ Mat. 11, 28.

ali videti ga zapuščenega, ranjenega, nagega, na pol mertvega na morskem obrežji ležati, presune jih ta pogled tako, da ga zopet za kralja sprejmó, ga spoštljivo nazaj na prestol posadé, mu vse prejšnje zatiranje odpusté, ter mu odsehnal serčno in verno vdani ostanejo. Kdo bi pa umirajočemu Zveličarju svojo ljubezen odreči zamogel? Rabeljne in trinoge same, ki so ga tako grozovito sovražili, mučili in zasramovali, ker so mislili, da je hudodelnik, je pogled njegovih smertnih bolečin tako ganil, tako spremenil, da se je njih serce naenkrat spoštovanja in ljubezni do umerlega unelo. Ko je pa stotnik videl, kar se je zgodilo, je Boga častil, rekoč: Resnično, ta človek je bil pravičen. In vse ljudstvo, ki se je bilo sošlo to gledat, kar se je zgodilo, je terkalo na persi in se je vernilo domu.¹⁾ In mi kristjani, ki Jesusa ne spoznamo samo za nedolžnega, pravičnega človeka, ampak tudi za našega Boga, odrešenika in prijatelja, ki vemo, da je on ravno iz ljubezni do nas terpel in umerl; in mi bi mu zamogli še dalje svojo ljubezen odreči. Kaj pa hoče še več dati in storiti, da si pridobi našo ljubezen? Ko je že nebesa in zemljo, zložnost in pokoj, kri in življenje žertoval, kaj mu še ostane, da si kupi našo nasprotno ljubezen? Vendar nekaj še ima; svoje božje serce še ima in v sercu par kapljic kervi in vode; tudi te zadobiš, silno predere vojakova sulica persi in serce, kri in voda teče iz njih, serce ti je odperto kot pribežališče v vseh potrebah, posebno pa kot žareče ognjišče, pri katerem naj se tvoje serce vnema ljubezni do njega.

¹⁾ Luk. 23, 47, 48.

— Pa še nekaj ima: svojo naj svetejšo mater; tudi to ti da, umirajoč jej še veli, da naj tebe sprejme za svojega ljubega otroka, da ti pomaga iz nesreče že storjenih grehov, da te po materinsko vodi do svetih nebes! — In še nekaj ima: samega sebe! Pa tudi samega sebe se ti izroči. V naj svetejšem zakramentu sv. rešnjega Telesa in pri sv. maši ga imaš popolnoma za-se, kakor bi bil samo za-te, on sam ob enem z vsemi zakladi, ktere je prinesel iz nebes in ktere si je zaslužil s svojim terpljenjem in s svojo smertjo na zemlji. O ljubimo, ljubimo, večno zvesto ljubimo tudi mi svojega božjega prijatelja in odrešenika! Ljubimo ga iz celega serca, iz cele duše, iz vseh svojih misli in vseh svojih moči! Kdo nas bo tedaj ločil od ljubezni Kristusove? Ali nadloga? ali stiska? ali lakota? ali nagota? ali nevarnost? ali preganjanje? ali meč? Pri v sem tem pa premagamo zavoljo njega, ki nas je ljubil. Svest sim si namreč, da ne smert, ne življenje, ne angelji, ne poglavarstvo, ne oblasti, ne sedanje, ne prihodnost, ne moč, ne visokost, ne globočina, ne druga stvar nas ne bo mogla ločiti od ljubezni božje, ktera je v Kristusu Jesusu, Gospodu našem! ¹⁾ Ali je pač mogoče, da bi se našel kak kristjan, ki bi Gospoda Jesusa Kristusa ne ljubil?! Ako kdo ne ljubi Gospoda našega Jesusa Kristusa, bodi odločen! Maran ata. ²⁾

Tedaj le nobenega smertnega greha ne več! Veš li, kaj je smertni greh? Sv. Pavel, da sv. Duh po Pavlu nam razlaga to z besedo, ki je zares strašna: smertni greh storiti se pravi, Sina božjega vnovič križati, in ga križajoč še zasramovati! Dobri Bog,

1) Rimlj. 8, 35—39. — 2) 1. Kor. 16, 22.

kaka misel! Za ves svet bi se ne dal pregovoriti, vzdigniti roko, da bi koga obesil ali ob glavo djal; le misliti na to bi mnogi že omedlel; že ponudba taka bi se mu zdela neizbrisljivo osramotenje. Pa bi se kdo še potem podstopil na božjega odrešenika zopet roko položiti, pribiti ga na križ, in zraven ga še zasramovati! Pa prav to se z vsakim smertnim grehom zgodi!

Med smertnimi grehi pa so najstrašnejši smertni grehi zoper sv. vero, ker ti živih udov na živem telesu Jesusa Kristusa ne samo prebadajo, temuč jih naravnost od njega do dobrega odtergajo. Tako je rekel Kristus božji nevesti J. Veroni: Hči moja, vedi, da med vsemi svojimi notranjimi bolečinami nisem nobene hujše občutil, kakor odterganje svojih udov, kristjanov od mojega božjega serca. To terpljenje je bilo toliko neprenesljive grenkosti, da bi ga ne mogel prestati brez čudeža svoje vsegamogočnosti. Gledal sim duše, ki so se mi odpovedale, in se mi bodo odpovedale do konca sveta, in moje serce, ranjeno neizmerne ljubezni do vsake duše posebej je hotlo smert preterpeti v strašni in prehudi bolečini, katero mu je to odterganje prizadevalo. Misli si k smerti obsojenega, ktereга so s konji v štiri dele pretergali, vsi poterti in raztergani leže njegovi udje tu trepetajoči v neizrekljivih bolečinah. To je slaba podoba mojega terpljenja! Zakaj kakor so tudi te bolečine velike, vendar še senca niso tistih pregroznih bolečin, ktere sem pri tem odterganji duš preterpel. Nič ne more mojih bolečin dopovedati, ker je moja ljubezen in miloserčnost do predragih mi duš brez konca in kraja. Zatoraj obljubimo Gospodu Jesusu,

in prisežimo mu: Nobenega smertnega greha, zlasti pa nobenega smertnega greha zoper sv. vero ne več! Božje serce Jesusovo, premagaj terdobo in mlačnost našega upornega serca in užgi v njem tako ljubezen, da te ne bomo celo z malimi grehi več žalili, pa tudi svojega bližnjega pred grehi varovali in k lju- nezni tvoji napeljevali, da bomo tako vsi tebi, svojemu najvišjemu vodniku z nepremakljivo zvestobo sledili ba poti zveličanja, ki pelje v večno domovino.

V. Poglavje.

Naslednji vodniki k cilju našega potovanja: Od Boga pooblašteni namestniki Jesusa Kristusa, nam- reč papež in ž-njim združeni škofje.

Spoznali smo najvišjega vodnika Jesusa Kristusa, Bog-človeka in odrešenika, kateri edini nam zamore pot v nebesa odpreti, nam odvzeti verige grehov in podeliti moči, da to pot hodimo. In obljubili smo mu zvestobo in pokorščino za vselej.

Odkar je pa ta najvišji božji vodnik v nebesa odšel, ne vidimo ga več med sabo, da bi mogli žnjim govoriti, ga vpraševati, njegove odgovore iz nje- govih ust prejemati. In vendar je vsakemu človeku, vsak čas, povsod in v vseh okoljšinah življenja viden vodnik v nebesa neogibno potreben. To zahteva od Boga tako vstvarjena človeška natura, ne le sebi v tolažbo, ampak tudi v varstvo pred groznimi zmotami, ktere vidimo pri tistih ljudeh, ki nimajo nobenega vidnega vodnika na potu v nebesa. Ko je tedaj Kristus naznanil, da bo odšel v nebesa in ga ne

bodo več vidili: „Še malo in me več ne bote videli, ker grem k Očetu; ¹⁾ bili so učenci zelo žalostni, kakor Jesus sam pravi: „Resnično, resnično vam povem, da boste jokali in žalovali. ²⁾ Zato jim je obljubil: „Ne bom vas zapustil sirot, k vam bom prišel. Še malo in svet me več ne vidi, vi pa me vidite. ³⁾ Jesus ostaja tudi po svojem vnebohodu resnično pri nas, namreč v najsvetejšem zakramentu sv. rešnjega Telesa, kjer je in ostane naš najvišji božji vodnik, toda vidno ni med nami, ker je prikrit pod podobami kruha in vina. Zato nam je dal svoje aposteljne in na prvem mestu sv. Petra, dal nam je naslednike aposteljnov in na prvem mestu naslednike sv. Petra, škofe in papeža na vse večne čase za vidne vodnike na potu v nebesa. Kristus jih je tedaj poslal za svoje poverjene namestnike in jih je pooblastil, da nas učijo, vodijo, poterjujejo, in Kristus sam je, ki nas po njih poterjuje, vodi in uči, tako on naravnost terdi: „Kdor vas posluša, mene posluša, kdor vas zaničuje, mene zaničuje. ⁴⁾ In ta skupnost z papežem združenih škofov se imenuje po Kristusovem naznanilu učeča cerkev, vernim pa, katerim je Kristus zapovedal, da imajo njene nauke poslušati in spolnovati, imenujejo se poslušajoča cerkev. „Ako pa cerkve ne posluša, naj ti bo kot nevernik in očiten grešnik.“

Najvišji vodnik, Jesus Kristus, je tedaj zapovedal, da naj je učeča cerkev naš naslednji vidni vodnik na potu v nebesa.

¹⁾ Jan. 16, 16. — ²⁾ Jan. 16, 20. — ³⁾ Jan. 14, 18, 20. —

⁴⁾ Luk. 10, 16.

Vsak nauk o cerkvi je sicer za vse čase, posebno pa za sihdob najvažnejši vseh verskih nauk. Kdor od vere odpade, stori to le zavoľjo tega, ker je zanemarjal nauk o cerkvi razumeti in v polni vernosti obderžati; in tudi izmed nevernikov in krivo-vercev se spreobernejo vsi, berž ko nauk o cerkvi razumejo in z polno vernostjo objamejo. Hočemo si tedaj ta nauk prav razločno in na tanko razjasniti; potem bomo učečo cerkev kakor glas božji poslušali, ter jo zvesto ubogali in od tega je odvisno vse zveľičanje naše.

Premišľujmo tedaj najpopred te namestnike Jesusa Kristusa, potem pa oblast, ktero jim je Kristus izročil.

I. Ta verski nauk o vidnih namestnikih Jesusa Kristusa razjasnim morda najlaglje, ako se poslužim vsem znane prilike.

1. Mislite si tedaj cesarja, kakor je bil popred, ko je imel še vso oblast v svoji lastni roki združeno; on nam naj bo podoba Jesusa Kristusa, najvišjega cesarja nebes in zemlje. V svoji vesoljni oblasti je zamogel cesar postave dajati, in osebno v vseh svojih deželah vse voditi, vladati, zapovedovati, prepovedovati, soditi, kaznovati, izpeljevati. — Tako je tudi Jesus Kristus najvišji gospod in cesar vseh ljudi, ki zamore osebno in sam vse učiti, vladati, voditi in posvetiti. In on je to tudi zares storil, dokler je po svetu vidno okoli hodil in je bilo le malo učencev.

2. Ali cesarju ni bilo mogoče v vseh deželah deržave, v vseh pokrajinah, okrajih in srenjah ob enem navsočemu biti, nikakor ni mogel sam in osebno vseh opravil postavodajstva, vlade, oskerb-

ništva, sodništva, vojaščine opravljati. Zato je podelil cesar od svoje oblasti drugim osebam, ktere je postavil za svoje namestnike. Nobeden izmed teh ni imel sam od sebe večje oblasti, kakor drugi podložni; le iz polnooblasti cesarjeve so prejeli večji ali manjši del oblasti, za večji ali manjši del države, za daljši ali krajši čas, kakor je bilo cesarju po volji in se mu je koristno zdelo. — Enako tudi Kristus pri vladanji vernih. Ko sam ni bil viden, tedaj sam ni mogel vnanjih opravil cerkvene postavodaje, vlade, oskerbnništva in sodništva opravljati, izbral si je zato celo versto namestnikov, katerim je svojo lastno oblast izročil v manjši ali večji meri, kakor mu je bilo dopadljivo in vernim koristno.

3. Cesar je dal precejšen del svoje oblasti okrajnim predstojnikom, veliko večji svojim namestnikom celih dežel, največjo pa predstojniku svojih ministrov, ali vesoljne cesarske oblasti ni izročil nikomur, to si je sam za-se prideržal, torej tudi nobeden njegovih namestnikov cesar ni bil, to je bil cesar sam, on sam je imel več oblasti, kakor vsi njegovi namestniki skupaj. — Tako tudi Kristus. Ker je po vsem svetu brez števila veliko kristjanskih srenj, dal je vsaki srenji dušnega pastirja, kateremu je precejšni del svoje božje oblasti izročil, in ker je povsod veliko število takih kristjanskih srenj s svojimi dušnimi pastirji zarad vnanjih okolščin skupaj slišalo, postavil je Kristus čez celo to skupnost namestnika, to je škofa, kateremu je še veliko večji del svoje božje oblasti izročil, zadnjič je postavil čez vse škofo z njihovimi škofijami svetega očeta papeža, kateremu je med vsemi svojimi namestniki največjo

oblast podelil. Vesoljno božjo oblast pa je sebi prideržal.

4. Cesarjevi ministri, namestniki in uradniki sploh ne opravljajo službe v lastnem imenu; tu bi ne imeli nikakoršne oblasti zapovedovati in vladati, in mi nikakoršne dolžnosti jih ubogati; ampak oni delajo v cesarjevem imenu, se poslužujejo tudi cesarjevega gerba in pečata, zato jim moramo enako pokorščino skazovati, kakor cesarju. — Tako rabijo tudi cerkveni uradniki, to se pravi, dušni pastirji, škofi in papež vso svojo oblast v imenu Jasusa Kristusa in podvreči se jim moramo kakor Jesusu Kristusu samemu v vseh rečeh, v katerih jim je Kristus svojo oblast izročil.

5. In kakor kaže tisti, ki iz spoštovanja do cesarja tudi cesarjeve uradnike časti, veliko večje spoštovanje do cesarja, kakor drugi, ki bi hotel le cesarja samega, ne pa tudi cesarskih uradnikov častiti; in kakor cesar zaničevanje in upornost zoper svojega namestnika ostro kaznuje, skoraj tako, kakor bi se to njemu samemu zgodilo; — tako je tudi pri Kristusu in njegovih namestnikih. Kdor iz spoštovanja do Kristusa tudi njegove namestnike, duhovne pastirje, škofe in papeža visoko časti, skazuje s tem Kristusu samemu najvišjo čast; in kdor se jim zoperstavlja se vzdiguje zoper Kristusa samega: „Kdor vas posluša, mene posluša, kdor vas zaničuje, mene zaničuje; kdor pa mene zaničuje, zaničuje njega, kateri me je poslal, ¹⁾ zagotavlja Kristus, kar sta Ananija in Zafira na strašni način zvedela. Navlašč sta bila

¹⁾ Luk. 10, 16.

sv. Petru lagala, zatorej nju je Bog pri tej priči s smertjo kaznoval, in pokazalo se je pri tej priliki očitno, da je Bog njun greh tako sodil in kaznoval, kakor bi ne bila sv. Petru, ampak Bogu, sv. Duhu samemu lagala. Kajti cerkveni predstojniki so resnični namestniki Kristusovi in sv. Duh je pri njih.

6. Namestnike in ministre cesarjeve skupaj imenujemo cesarsko vlado ali vodilni in zapovedujoči del države in vsi drugi so podložni udje države.

— Ravno tako se imenujejo škofi združeni s papežem učeča in vladajoča cerkev, vsi drugi verni pa se imenujejo poslušajoča in podložna cerkev. — Kakor pa cesarjevi ministri in namestniki sami morajo podložni biti, kajti pri vsem svojem delovanji se morajo le na cesarjevo voljo ozirati; tako so tudi vsi dušni pastirji in škofi in papčž sami tudi podložni verniki, ne samo zato, ker morajo ravno tako, kakor vsi drugi, vsem verskim postavom pokorni biti, ampak tudi zato, ker zraven tega v učenji in vladanji drugim ne smejo ničesar po lastni volji, ampak vse le po volji Jesusa Kristusa storiti.

7. In kakor včasih cesar pri posebno važnih vprašanjih o postavodaji in oskerbništvu države vse ministre in namestnike skliče, da se ž-njimi posvetuje, tako da Kristus včasih v posvetovanje najvažnejših cerkvenih vprašanj zbor vseh škofov sklicati pod papeževim vodstvom, ki se imenuje splošni cerkveni zbor. — In kakor so sklepi takih namestniških ali ministerskih posvetovanj, ako jih samovladni cesar kot postave poterdi, zares prave postave, ktere prihajajo od cesarja samega, ravno tako so tudi od papeža poterjeni sklepi splošnjega cerkvenega zbora prave

postave, ktere vsled pooblastenja Jesusa Kristusa vesoljno cerkev vežejo.

Te cerkvene predstojnike tedaj, dušne pastirje, škofo in papeža nam je najvišji vodnik Jesus Kristus sam za svoje namestnike postavil, da so nam mesto njega in z njegovo oblastjo vidni vodniki na poti v nebesa.

II. Oblast pa, ktero je Kristus svojim namestnikom dal, je trojna, tista trojna oblast, s ktero je Kristus sam cerkev ustanovil in jo od začetka sam vladal do svojega vnebohoda: učna oblast, mašniška oblast in kraljeva ali vladna oblast. To trojno oblast je dal Kristus svojim apostelnom pred svojim vnebohodom, kakor stoji zapisano: „In Jesus je pristopil in ž-njimi govoril rekoč: Dana mi je vsa oblast v nebesih in na zemlji. ¹⁾ Vsled te svoje božje vesoljne oblasti jim je potem izročil toliko te svoje oblasti, kolikor je bilo vernim zveličavno in koristno, toliko, kolikor bi potrebovali, da razširijo sv. cerkev po celem svetu, jo branijo zoper vse napade vsakoverstnih nasprotnikov, jo obvarujejo vseh zmot v verskem in djanskem nauku, in verne posvetijo ter k Bogu pripeljejo, ker imajo od slej naprej do konca sveta ravno oni vidni vodniki biti. Zato jim je gospod Jesus po zgorej omenjenih besedah dalje zapovedal: „Pojdite torej in učite vse narode in keršujte jih v imenu Očeta in Sina in sv. Duha, učite jih spolnovati vse, karkoli sem vam zapovedal.“ ²⁾ In da bi se te brezmerne naloge ne ustrašali, da bi morda ne mislili, da zahteva gospod Bog tako delo od njih zgol človeških moči, obljubi

¹⁾ Mat. 28, 18. — ²⁾ Mat. 28, 19, 20.

jim berž svojo, neprenehljivo, vsegamočno pomoč z besedami: „In glejte? jaz sim z vami vse dni do konca sveta.“ ¹⁾ „Kakor je mene Oče poslal, tudi jaz vas pošljem.“ ²⁾ Tedaj v imenu in ukazu Jesusovem, z močjo in oblastjo Jesusovo bodo aposteljni in njih nasledniki do konca sveta povsod učili, to se pravi, sv. verske nauke razširjali, verovali, čisto ohranili, branili, povsod kerševali in druge sv. zakramente delili, najsvetejšo daritev sv. maše opravljali, grehe odpušali, in vse zveličavne pomočke delili, povsod na to gledali, da se natanko spolnuje, kar je Kristus zapovedal, postave bodo dajali, vse poskerbeli, česar je potreba, da se spolnuje, gledali, da se vestno izveršujejo, in opominjevali in karali, ako se prestopijo.

To trojno oblast moramo si nekoliko natančnejšje ogledati, ter vsako posebej premišljevali.

1. Učna oblast je podlaga vseh drugih oblast. Ona je pooblastilo razodeti bošji nauk oznanovati, nasprotne krive nauke zavreči in v verskih prepirih veljavno razsojevati. Poleg tega, da se verski nauk človeškemu umu razloži, da ga zvé, se ga z umom in voljo oklene, mora mu tudi serce ogrevati in človeka na to napeljevati, da vravna vsa svoja notranja in vnanja dela po verskem nauku. Tako se s pomočjo tega podučuje in odgojuje verno ljudstvo. Ob enem stoji cerkev vedno na straži zoper vsako pokvarjenje nauka po zmotah, ktere ona kot sodnica v verskih zadevah zavrača ločivši pravo od krivega, da se nobeden njenih otrok ne okuži. V teh razsodbah v oziru verskih in djanskih naukov, ki vernim

1) Mat. 28. 20. — 2) Jan. 20, 21.

edino pravo pot kažejo v nebeško domovino, se učeča cerkev ne more motiti, ona je nezmotljiva po pripomoči božji, katero ji je Jesus Kristus v ta namen dodelil, aposteljnomo združenim s Petrom jo je Gospod obljubil, kakor tudi njegove navedene besede, ¹⁾ tako obljubo v sebi imajo. Zakaj ako Kristus aposteljnomo zedinjenim s Petrom, tedaj tudi škofom združenim s papežem zapove vse narode učiti, ako vsem narodom nalaga dolžnost te nauke sprejeti, ako zapove vse, ki teh naukov ne sprejmó, imeti za ajde in očitne grešnike, ako zadnjič učeči cerkvi obljubi svojo pomoč vse dni do konca sveta, je jasno in gotovo, da je cerkveno učenitvo nezmotljivo vrazlaganji tega, kar je Kristus o veri in djanskem nauku učil. Pa tudi samemu Petru (in njegovim naslednikom rimskim papežem) brez drugih aposteljnov je Kristus ravno tisto pomoč obljubil in izročil. S-tem so tedaj tudi papež v svojem najvišjem učenitvu pri slovesnih določbah v verskem in nravnem uku zavarovani se zmotiti, so nezmotljivi. ²⁾

2. Mašniška oblast je pooblastilo, pri sv. maši kruh in vino v pravo telo in pravo kri Jesusa Kristusa spreminjati, in tako najsvetejšo daritev opravljati, dalje vse sv. zakramente deliti, posvečevati in blagoslavljati. In ker je ravno mašniška ali duhovna oblast, iz ktere nam slednji dan najbogatejše milosti dohajajo, hočem to oblast nekoliko bolj pojasniti.

Poglejmo oblast v zakramentu svete pokore grehe odpuščati. Ta oblast je tako velika in

¹⁾ Mat. 28, 18—20. — ²⁾ O nezmotljivosti papeževi učenitva glej mojo knjižico: „Was lehrt das vatikanische Concilium über die Unfehlbarkeit des Papstes?“

vzvišena, da je Kristus ni izročil nobenemu angelju, nobenemu svetniku, ki ni mašnik, še celo svoji najsvetejši materi ne, ampak samo cerkvi, mašnikom; kakor tudi cesar svoje najvišje oblasti ne izročuje svojim najljubšim prijateljem, ne svoji materi, ampak le svojim posebno izvoljenim namestnikom. Ko je Jesus mertvoudnemu grehe odpustil, zagnali so judje glas: „Kdo more grehe odpuščati, kakor sam Bog?“¹⁾ In popolnoma res je: le z božjo oblastjo se morejo grehi odpuščati. Kdorkoli tedaj odpušča grehe je ali Bog sam, ali namestuje Boga. In res je Kristus naravnost naročil, da ima v tej zadevi biti mašnik, kakor Bog; kajti navdihnil jih je ter rekel: „Prejmite sv. Duha, katerim bote grehe odpustili, so jim odpuščeni, in katerim jih bote zadržali, so jim zadržani.“²⁾ „Resnično vam povem, karkoli boste zavezali na zemlji, bo zavezano tudi v nebesih, karkoli boste odvezali na zemlji, bo razvezano tudi v nebesih.“³⁾ Vrednost te časti in oblasti si hočemo bolj natanko pred oči postaviti.

Ko bi bil med nami človek, ki bi na večer po kervavi bitvi stopal čes bojišče, kjer sto tisoč nesrečnih vojakov leži: neizmerna množica jih je že mertvih, vsak trenutek jih še veliko umerje, oslabeli že zdihujejo, da se komaj sliši, močnejši glasno vpijejo, temu manjka roke in noge, drugemu obeh nog, od nekterih leži kos trupla tu, drugi zopet daleč proč; — ko bi tedaj človek čes to prestrašno polje šel in z zapovedajočim glasom zaklical: „Vi mertvi, vi umirajoči in ranjeni vsi, vsi vstanite in bodite zdravi in krepki!“ In ko bi na ta klic mertvi vstali,

1) Mark. 2, 7. — 2) Jan. 20, 22, 23. — 3) Mat. 18, 18.

in umirajoči kviško skočili, in ohromeli vsi ozdraveli, in zdaj vsi zagnali presilni glas veselja in hvale, da bi se razlegalo od dežele do dežele, bi li to ne bilo jasno znamenje, da ima ta čudodelnik božjo moč? In ko bi vstalim zopet zaklical z močno besedo: „Povzdignem vas vse k naradni popolnosti na telesu in duši!“ — in ko bi na to besedo hipoma vsi stari omladeli, vsi nevedni v učene se spremenili, in oni ubogi obogateli, ali bi ne bilo to znamenje božje moči tega čudodelnika! In glejte mašnikova moč od grehov odvezati je še neizmerno večja in vzvisenejša! In kolikor je duša žlahtnejša od telesa, za kolikor je večnost daljša od časa, za kolikor so nebesa krasnejša od sveta, za toliko je mašnikova moč, grehe odpuščati večja in vzvišenejša, kakor omenjena moč takega čudodelnika! Ni je pred Bogom podobne moči, ne v nebesih ne na zemlji.

Mislite si moža, ki je v tistem trenutku, ko je hudodelstvo storil, smertno rano dobil; brez pomoči leži zapuščen zunaj na polji po noči, kliče in nihče ga ne sliši, hoče vstati, toda zverne se nazaj v lužo lastne kervi, ki mu curkoma iz ran teče. Že čuti, da mu je umreti. Vriva se mu gotova misel: preden preteče ura, že bo stala moja uboga duša pred božjim sodnim stolom! Groza ga obhaja prešnjega življenja za njim, zarad strašne sodbe pred njim, zarad večnega pogubljenja pod njim, zarad strašnega sodnika nad njim. Kesa se sicer česnaravno svojih grehov. pa ne popolnoma. Gredo zdaj mimo njega tudi vse moči in oblasti tega sveta, ga bodo li mogle odvezati njegovih grehov? In mislite si, da gredo vsi svetniki nebes memo njega, ali ga bo mogel kdo

njegovih grehov odvezati? In ko bi revež v svojem strahu vse angeljske kore klical in bi mu vsi prihiteli na pomoč, prositi sicer zamorejo zanj, toda vsa oblast vseh korov angeljev je preslaba, grehov ga odvezati. In ko bi nesrečneš pribežal k pribežališči grešnikov, k materi umirajočih, k Mariji, ki nikogar ne zapusti, kdor jo v resnici kliče, — Marija bo pač zanj storila, kolikor premore; ali ona zamore le prositi zanj, grešnih verig prebiti, odvezati ga, tega tudi Marija ne more nikoli in nikdar. Le en pomoček je, ki zamore ubozega grešnika še zveličati in oteti: treba je duhovna, in bodi si ta tudi naj bolj reven in pozabljen od ljudi, le par besedi iz njegovih ust je treba in vse je storjeno, česar bi vse posvetne moči in vsi angelji božji in vsi nebeški svetniki in Marija sama, nebeška kraljica in mati božja nikdar in nikoli ne bili mogli storiti!

In vendar to še nikakor ni najvišja moč in oblast mašnikova, ima še višjo brez vse primere zvišenejšo oblast opravljati daritev sv. maše. Ta oblast je toliko višja od prešnjih, kolikor je Kristus višji od človeške duše. V oblasti, grehe odpuščati, je mašnik s Kristusom enak, v oblasti, sveto daritev opravljati, se je Kristus podvergel v tem, kar se tiče opravljanja božje daritve in zakramenta presvetega rešnjega Telesa, tako da Kristus mašnika uboga in si proti njemu ni prideržal lastne proste volje. Kakor se je Kristus nekdej na zemlji podvergel svoji materi Mariji in sv. Jožefu, tako se podverže tukaj mašniku. Mogoče je tedaj mašniku prinesti najvišjemu popolno dostojno prošnjo za odpuščanje grehov, zahvalo in molitev v imenu ljudi: Ako bi se vsa zmagavna

cerkev združila, ako bi vsi svetniki in angelji s samo nebeško kraljico na čelu pred prestol najsvetejše sv. trojice prišli, da bi jo častili in molili, gotovo čez vse vzvišena molitev, ali neskončnemu veličanstvu božjemu še nikakor ne popolnoma dostojna. Ako pa nasproti sv. cerkev na svetu enega samega mašnika k oltarju pošlje, da opravi daritev sv. maše, je prinešena molitev veličanstvu božjemu zares dostojna, neprimerljivo dostojnejša, kakor ona molitev svetnikov in angeljev. Zakaj tu ne časté Boga samo stvari, ampak Jesus Kristus sam, ki je Bog enak očetu. Tako se tudi tukaj na zemlji samovladar bolj časti, ako se en sam velik in mogočen samovladar pred njim poniža, kakor ko bi se mu tisoče njegovih služabnikov uklanjalo. In glej, to je le slaba senca o velikosti mašniške oblasti, ktero je Kristus svojim naslednikom podelil.

3. Cerkvena vladarska oblast je pooblastilo, cerkev vladati, zapovedi in povelja dajati, čuti in paziti, da se spolnujejo in zoper neubogljive rabiti cerkvene kazni. Kakor je potrebno za časno blagostanje države, da se s cesarjevim pooblastenjem postave dajó, da se sodi, in kjer je potrebno, tudi časne kazni odločijo, tako potrebno je tudi za cerkveno blagostanje, za dušni blagor vernih, da po Kristusovem pooblastenji papež in škofje cerkvene postave dajo, sodijo, in kjer je potrebno, tudi cerkvene kazni odločijo. — In kakor se v uradu cesarskih namestnikov prav za prav rabi cesarska oblast, tako je tudi v cerkvenem uradovanji cerkvenih predstojnikov prav za prav Kristus, ki dela, uči, sodi oskerbuje, vlada. Mislite le na sv. mašo.

Dobro znana vam je katoliška resnica, da sta prav za prav dva mašnika pri oltarji, namreč nevidni mašnik Jesus Kristus sam, kateri prav za prav dela, in vidni mašnik, za duhovna posvečen človek, ki je orodje, po katerem Kristus sam dela in govori. Tako je Kristus sam, ki skozi mašnikove usta govori, ko čes kruh in vino besede spreminjevanja izreka. Kajti ko človeški mašnik pravi: To je moje telo, to je kelih moje kervi, bo vsled tega resnično telo in kri pričujoča, ali nikakor ne telo in kri človeškega mašnika, ampak Jesusa Kristusa, kateri je prav za prav one besede govoril, in uste vidnega mašnika so bile le orodje za govorenje onih besedi.

Ker je tedaj resnično, da je Jesus Kristus sam, ki do konca sveta uči, vredeje in vlada, bote našli sami pravi odgovor na mnogokrat slišano zahtevanje: Cerkev se mora z liberalnim duhom sedanjega časa spraviti, ¹⁾ to se pravi, ona naj pusti nauk, napravo in ustavo, ktero je od Kristusa prejela in do zdaj živo ohranila in naj se pusti od liberalnega duha današnjega časa podučiti, kaj ima učiti, kaj delati, in kako vladati.

Kaj je tedaj odgovoriti? Tukaj ne govorimo o liberalizmu v posvetnih, političnih zadevah, s kterimi tukaj nimamo nič opraviti, ampak o liberalizmu v cerkvenih, verskih, duhovskih zadevah, kateri se mora prištevati najžalostnišim zmotom človeškega duha. Kakor je nemogoče, da bi Jesus Kristus in sv. Duh k zmotenemu človeškemu duhu v šolo hodila, tako je nemogoče, da bi se cerkev zamogla ravnati po duhu tadanjega liberalizma. Cerkev je živo vladanje

¹⁾ Primer Sillab. stav. 80.

in delovanje sv. Duha in Jesusa Kristusa samega, v katerem ni zmote; ne more se tedaj nikol in nikakor po liberalizmu ravnati. Kakor hitro bi se hotla tedaj cerkev v svojem področji liberalizmu podučiti dati, bi se bila že zmotila, zaterla bi bila božje odrešenje, izdala bi bila Boga, izdala zveličanja potrebno ljudstvo, izdala neumerjoče duše. Tega cerkev nikakor in nikdar ne stori.

Dobro tedaj, pravi liberalizem, ako se cerkev z zahtevanjem duha vsakega časa spraviti noče, ima pri tem škodo le ona, kajti vsa ljudstva bodo odpadla od nje. — Le mirni bodite, blagi kristjani, tudi to so le nadaljne zmote človeškega duha, in lažnjivo prerokovanje. Kajti prvič bi z odpadom ljudstev ne mogla škode terpeti cerkev, ampak le odpadenci sami; drugič ni res, da bi tudi le en sam vernik od cerkve odpadel zarad tega, ker se noče po liberalnem duhu časa ravnati. Edina verska odpada sta le ta dva: verska nevednost, ali pregrešne strasti. Le ozrite se na stoterne krive vere, ki so ločene od sv. cerkve. Te krive vere in verske ločine se zadost skerbno ravnajo po duhu časa, ali imajo zato več priveržencev, kakor katoliška cerkev? Ravno ker se ravnajo po duhu časa, in so prav za prav bolehni plod tega duha, nimajo vse skupaj toliko priveržencev, kakor katoliška cerkev sama. Od cerkve zahtevati, naj postane liberalna, se pravi zahtevati, naj odpade od Jesusa Kristusa in sv. Duha. In ravno zato, ker cerkev tega noče in ne more, so jej nepremakljivo zvesti vsi tisti, ki so v resnici dobro podučeni in dušnega zveličanja željni, naj bo to liberalizmu ljubo ali ne ljubo.

Pa če bi bilo tudi res, da bi vsa ljudstva od cerkve odpadla, ako ne postane liberalna, (kar pa vzled nezmotljive obljube nikdar mogoče ni), bi se zaradi tega cerkev vendar ne spremenila, kakor zares se tudi Bog sam spremeniti ne more. Človeški duh utegne sicer od Boga odpasti, utegne celo v vradnem razpisu z mogočnim pečatom naznaniti, da ni cerkve in ne Boga, kar se je v velikem francoskem punktu dvakrat zgodilo. Ali zaradi tega cerkev ne jenja vladati in svojih zvestih otrok posvečevati, in Bog ne neha biti in odpadencev po svoji nespremenljivi postavi soditi in obsojevati. Ali ni brez števila veliko angeljev v nebesih odpadlo od Boga? Bog zaradi tega ni ne sebe ne svoje postave spremenil, ampak le odpadle po svoji nespremenljivi postavi zavergel. Ali je Bog zaradi tega svojo postavo spremenil? On je odpadle po svoji nespremenljivi postavi obsodil. Kakor resnično se tedaj Bog ne more spremeniti, kakor resnično sv. Duh ne more k zmotljivemu človeškemu duhu v šolo hoditi; tako resnično se tudi cerkev ne more spremeniti, ne po začasnem liberalnem duhu se ravnati, ne pustiti od liberalizma si zapovedovati, kaj ima verovati, učiti in delati. Kajti Kristus naš najvišji vodnik v nebeško kraljestvo ni liberalizma, ampak sv. katoliško cerkev za svojo namestnico, za vidno vodnico v nebesa postavil; njo samo hočemo ubogati: papeža, ž-njim združene škofje in duhovne pastirje.

VI. Poglavje.

Krivi vodniki do cilja našega popotovanja: Vsi oni, ki so od najvišjega namestnika Jesusa Kristusa ločeni.

Pravi namen svojega potovanja smo spoznali, ktera je prava pot in kateri so pravi vodniki tje, nam je zdaj popolnoma jasno: papež in ž-njim združeni škofje in duhovni pastirji nam kažejo, kot pravi namestniki Jesusa Kristusa, edino pravo pot sv. kato-liške vere do edino pravega cilja našega potovanja v nebesa. Ako se tedaj še drugi vodniki ponujajo, ki z papežem in ž-njim združenimi škofji niso v zvezi, že iz tega razloga lahko vemo, da so krivi vodniki, ki le po krivi poti do krivega namena vodijo, v pekel. Za svojega najvišjega in nezmotljivega namestnika je Jesus Kristus le enega postavil, rimskega papeža, kot naslednika sv. Petra; kdor tedaj s papežem ni v ponižni in pokorni zvezi, že samo iz tega vzroka pravi vodnik do pravega namena nikakor biti ne more. To ločivno znamenje med pravim in krivim vodnikom je najbolj gotovo in natanko: kdor z papežem ni več v pokorni zvezi, ne more nikakor biti vodnik v nebesa; ako tedaj vendar le kaže pot do večnega cilja, to biti ne more druga pot, kakor ona, ki pelje v pekel. To vse je jasno iz tega, kar smo dosihmal o namenu, potu in vodnikih premišljevali.

Ker pa prav sedaj v časih živimo, o katerih so Kristus in aposteljni večkrat napovedovali, da se bodo vzdignili krivoverci in zapeljivci, to se pravi krivi

vodniki, hočem pridjati še nekoliko drugih ločivnih znamenj med pravimi in krivimi vodniki.

Naj prvo je to gotovo, da prava cerkev ne more biti druga, kakor tista, ktero je Jesus Kristus ustanovil; ako tedaj kdo drugi, ki ni Kristus, versko družbo ustanovi, je ta kriva; in ako je ustanovljena še le po Kristusu, je tudi kriva. Prava pot v nebesa je tedaj tista vera, ktero je Kristus učil, in nobena druga, in pravi vodniki so tisti, ktere je Kristus za namestnike postavil, in nobeni drugi. Za svoje namestnike pa je Kristus aposteljne izvolil, ktere je postavil za prve škofe svoje cerkve; in za prvega med aposteljni je postavil Petra, kterega si je tedaj izbral za prvega papeža. Razun teh pravih vodnikov so vstali že ob času aposteljnov drugi, ki z aposteljni niso bili v podložni zvezi, ali o nji niso ostali, in ti so bili že samo iz tega vzroka krivi vodniki. Sv. Duh sam jih imenuje zapeljivce in antikriste. ¹⁾ Pravi vodniki skozi vsa stoletja in tudi danes tedaj niso drugi, kakor postavni nasledniki sv. Petra in drugih aposteljnov. Svetega Petra naslednik je zdaj papež Leo XIII. Njih prednik je bil Pij IX., in ako iščeš dalje v zgodovini, dobiš vse poprejšnje prednike po versti skozi vsa stoletja, dokler ne prideš do prvega papeža, sv. Petra, kterega je Kristus sam postavil. Vsi škofje in duhovni pastirji, ki so v teku stoletji s postavnimi papeži v pokorni zvezi bili, ali so še danes, so tudi pravi vodniki v nebesa. Bilo je pa v vseh stoletjih tudi krivih vodnikov in so še zdaj.

Dalje je ob sebi jasno in gotovo, da je edini Sin edinega nebeškega Očeta, edini Bog in človek

¹⁾ 2. Jan. 7.

Jesus Kristus, le eno vero učil, in tedaj le eno cerkev ustanovil, kateri je dal le enega aposteljna, Petra za vidnega poglavarja, kteremu ima le en postaven naslednik kot papež slediti. In o tej edini veri je Kristus rekel: „Kdor pa ne veruje, je že sojen.“ ¹⁾ „Kdor veruje in bo keršen, bo zveličan, kdor pa ne veruje, bo pogubljen.“ ²⁾ In o tej edini cerkvi je Kristus rekel: „Kdor cerkve ne posluša, naj ti bo kakor nevernik in očitni grešnik.“ ³⁾ In o edinem vidnem poglavarji cerkve je Kristus rekel: „Pasi moje jagnjeta, pasi moje ovce.“ ⁴⁾ „Tebi bom dal ključe nebeškega kraljestva.“ ⁵⁾ Kdor tedaj noče, da bi ga papež pasel, ni ovca Kristusova; in kdor ne pusti, da bi mu cerkveni poglavar, ali ž-njim združeni škofje in dušni pastirji nebesa odperli, ne najde nobenega, ki bi tudi imel pravi ključ. In kdor od Kristusa ustanovljene cerkve ne posluša, ga Kristus sam imenuje toliko, kakor nevernika. In kdor vere, katero je Kristus učil, ne derži, tega Kristus sam stavi v versto onih ljudi, ki bodo pogubljeni. Ne more tedaj biti več, kakor ena prava cerkev, ne več, kakor ena prava vera. In zadnjič pravi sv. Duh: (Nebeški oče je gospoda Kristusa) „postavil glavarja cele cerkve, ktera je njegovo telo.“ ⁶⁾ Tedaj je cerkev telo Kristusovo in Kristus je glavar cerkve; Kristus pa je le ena oseba, zamore tedaj le glava enega telesa biti, ne pa večo teles, ali pokveke, ktera je iz mnogih med seboj v prepiru živečih teles prirasla. „Eno telo in ena duša, kakor ste tudi vi poklicani k enem upanju svojega poklica. En gospod,

¹⁾ Jan. 3, 18. — ²⁾ Mark. 16, 16. — ³⁾ Mat. 18, 17. —
⁴⁾ Jan. 21, 15, 17. — ⁵⁾ Mat. 16, 19. — ⁶⁾ Efez. 1, 22, 23.

ena vera, en kerst, en Bog, in oče vseh, kateri je čez vse.“¹⁾

Vse verske družbe protestantske so tedaj krive, ne samo zato, ker jih ni Kristus ustanovil, ampak so jih še le 1500 let poznej vse drugi možje, Luter Kalvin in Cvingli ustanovili, temuč tudi zato, ker v važnih rečeh popolnoma drugače učé, kakor 1500 let popred od Kristusa ustanovljena vera, ktere se katoliška cerkev tesno derži. Ali tudi med seboj niso edine in ene misli. Kajti protestantje razpadajo že v 40 večjih, in 110 manjših strank, in tu še ne uštevamo brezštevlnih ločin, ktere so že izmerle. Že pred veliko leti je bilo med protestanti o razlaganji samo štirih besedi svetega pisma več kakor 200 različnih mnenj, namreč zarad besed Krisrusovih: „To je moje telo“, kterih pravi pomen je vendar tako prost in jasen. In ravno iz tega, da ni pri njih nikake edinosti in enote, je brezštevlno protestantov že spoznalo, da so v zmoti in so se poverili v naročje svete, ene in edine katoliške eerkve. Ni še dolgo tega, da se je nek nemški knez v Parizi h katoliški veri spreobernal. Prišedši domu je sklical protestantiške pastorje, da bi jim dal odgovor zarad svojega prestopa. Rekel je, da sta bila ravno pomanjkanje edinosti pri protestantski in dosledna edinost katoliške vere vzroka, da je obedve veri premišljeval in katolisko sprejel.

Na to so odgovorili pastorji, da so tudi protestanti v bistvenih naukih edini. Vojvoda jih vpraša: Ali se vam zdi nauk o opravičenji bistven nauk keršanstva? Gotovo! mu odgovore! Zdaj se oberne

¹⁾ Efez. 4, 4—6.

vojvoda do enega izmed pasterjev: Povejte mi tedaj, kaj mislite o nauku opravičenja? Ta odgovor ni še končal, ko mu že drugi v besedo seže rekoč: Jaz si mislim to drugače, namreč tako in tako. Oglasi se kmalo več drugih zoper prvega in drugega in vsak opravičenje grešnika drugače razlaga. Zdaj se je nasmehnil vojvoda in reče: Gospoda moja, zdaj imate sami dokaz o edinosti protestantskih pridigarjev in njihovega nauka. Nasproti pa vi ne morete reči, da bi si tudi katoliški bogoslovci tako oporekovali in nasprotnih misel bili, kajti to se nikdar ne zgodi pri verskih resnicah, ktere je cerkev razsodila. Ko bi kdo kaj takega storil, bi ne bil več katoličan. Pri vas pa ostane protestant, če tudi kdo vsem drugim nasprotno govori, in ima še celo pravico, svoje misli terditi, če so tudi vsi drugi protestanti celega sveta drugega prepričanja, kar daje protestantstvo vsakteremu pravico, da si sme v verskih rečeh lasten sodnik biti. Take vere pa Kristus ni ustanovil.

Nevarnejša kakor protestantska pa je séhdob druga versta krivih vodnikov, imenuje se sama „starokatoličanstvo“, v resnici pa so starokatoličani komaj leto stari, in niso več katoličani; bolj prav jih tedaj smemo imenovati „novoprotestante“. Ti krivi vodniki so od vas že celo zahtevali, da zapustite papeža, ter ž-njim združene škofje in duhovne pastirje, ki so vendar edino pravi vodniki, in mesto teh nje same spoznate za vodnike in jih ubogate. Ta čudna tirjatev je tičala v pozivu, kateri je meseca maja 1871. leta od neznanih mož od daleč do vas prišel, naj bi početje dr. Döllinger-ja v Monakovem podpirali z neko zaupnico. Da so ti

krivi vodniki, hočem zdaj prav priprosto razložiti, da bode vsakemu jasno, kaj je o tem misliti in kako ima pri teh in enakih okoliščinah ravnati.

V čem obstoji tedaj početje dr. Döllinger-jevo?

Kakor veste, je sv. vesoljni cerkveni zbor vati-kanski 18. julija 1870. leta slovesno oznanil, da varuje božja pomoč rimskega papeža zmote, ako v spolnovanji svoje službe kot pastir in učenik vseh kristjanov po svoji najvišji apostolski veljavi določuje verski ali djanski nauk, ktereга ima vesoljna cerkev sprejeti in verovati: vsak katoliški kristjan je dolžan to kakor od Boga razodeto resnico verovati. V knjžici, ktero sim pisal koj po svojem prihodu od cerkvenega zbora sem vam to vse natanko razložil. Berite jo, in našli boste, da ste bili od nekđaj tako podučeni in ste tako verovali. In iz mnogih izrekov v knjigah, ktere je dr. Döllinger pred leti pisal, razvidi se, da tudi on popred ni drugače veroval in učil.

Kdo pa je ta dr. Döllinger? Ignacij Döllinger je več kot 75 leten starček (rojen v Bambergu na Bavarskem 28. februarja 1799. leta), mnogo let že profesor na vseučilišči monakovskem. Ze nekaj let se je iz različnih njegovih izrekov čutiti jelo, da bolj in bolj od čistosti katoliške vere odstopa. Ko se je potem cerkveni zbor približeval, jel je v različnih spisih, ktere je dal brez podpisa svojega imena tiskati, katoliški nauk o nezmotljivem učeništvu papeževem napadati, in nadaljeval je te napade še tudi potem, ko je že ves svet po določilu cerkvenega zbora vedel, da je ta nauk od Boga razodeta verska resnica, in da tisti, ki jo terdovratno tajé, niso več katoliški kristjani, ampak spadajo k številu krivovercev.

To je nadškofa monakovskega prisililo dr. Döllinger-ja večkrat opominjati, ¹⁾ da stori žalostnemu pohujšanju konec in se kot katoličan podverže katoliškemu verskemu nauku. Mesto tega je 29. marca 1871 Döllinger poslal nadškofu pojasnilo, s katerim se sam iz katoliške cerkve izključi. To pojasnilo je to, kar se je že davno slutilo, skoraj popolnoma verjetno storilo, da je bil namreč pisatelj tega pojasnila (Döllinger) duševna glava osnovanega upiranja zoper vatikanski zbor, katero je toliko duhov zmedlo in toliko vesti vznemirilo; kajti načela in mnenja, ki se nahajajo v tem spisu, so se že od napovedi cerkvenega zbora neprenehoma v mnogih knjigah, časopisih in dnevnikih z nekeršansko strastjo in terpkostjo razžirjali. ²⁾ Tako je tedaj dr. Döllinger katoliško versko zavest očitno in pregrešno razžalil ³⁾ in je šel dalje do popolnega upora zoper katoliško cerkev, ⁴⁾ ker je jasna in gotova verska določila katoliške cerkve vedoma in terdovratno tajil ⁵⁾ in svojega upora zoper vatikanski cerkveni zbor ni opustil, temuč ga bolj in bolj razvil v očiten punt zoper cerkev in v tajitev njenega božjega učenitva. Z eno besedo: Döllinger s svojim pojasnilom, kterege je ob enem v protestantskem in prostomavtarskem časopisu objavil ni samo nasprotljiv sklep vatikanskega zbora,

¹⁾ 20. oktobra 1870, potem 4. januarja, 14. februarja in 17. marca 1871.

²⁾ Pastirski list nadškofa monakovskega drugim vernim 2. aprila 1871.

³⁾ Opomin nadškofa monakovskega do Njih veličanstva bavarskega kralja 17. aprila 1871.

⁴⁾ Nadškof monakovski v pastirskem listu 2. aprila.

⁵⁾ Ukaz nadškofovega ordinariata monakovskega do Döllinger-ja 17. aprila 1871.

temuč je razglasil in zagovarjal do cela krivoversko načelo, ter ob enem presovražno krivil katoliško cerkev. 1)

Vsled tega je svaril nadškof monakovski dr. Döllinger-ja zadelj izobčenja iz cerkve, 2) kteremu zapadejo tisti, ki se katoliškemu verskemu nauku terdovratno zoperstavljajo; in ko je zmotenec uporen ostal, se je tudi res veliko izobčenje čeznj izreklo. 3) To se je vernim iz prižnice pri očitni farni božji službi oznanilo, 4) in kralju, 5) kakor tudi vsem bavarskim škofom 6) s posebnimi pisanji naznanilo. Izobčenje pa je največja kazen, ktera kristjana zadeti more; ona je izločenje iz svete katoliške cerkve in od vseh duhovnih milost in zveličavnih pripomočkov.

Glejte tedaj, preljubi; to je počenjanje dr. Döllinger-jevo! Vprašajte se zdaj sami, ali je zaslužil, da bi ga v posebnih zaupnicah zato hvalili, in bi se tako ž-njim krivoverstva in izobčenja krive storili in se sami isključili iz večnega zveličanja.

Tudi v Monakovem so cerkveni sovražniki razglasili oklic do katoličanov, 7) naj bi podpirali Döllinger-ja s podpisom zaupnice v tem zmislu sestavljene. Čuječi višji pastir je svojim ovčicam precej drugi dan pravi pomen takega podpisa v pastirskem listu razložil, v kterem pravi: Ne motite se! sovražniki sv. vere ne tirjajo od vas nič manj, kakor da ste

1) Ukaz nadškofijskega ordinariata monakovskega do Döllinger-ja 17. aprila 1871.

2) 3. aprila 1871.

3) 17. aprila 1871.

4) nedeljo 23. aprila 1871.

5) 17. aprila 1871.

6) 19. aprila 1871.

7) 12. aprila 1871.

uporni zoper eno, sveto, katoliško in apostoljsko cerkev, da odpadete od občestva pravih vernih, ter vzbujajo v vašem sercu sovraštvo in vojsko zoper lastno mater, sv. cerkev, ter dražijo državno oblast zoper zveste ude sv. cerkve. Katoličani monakovski, katoličani nadškofijski, vi se ne boste, vi se ne smete pridružiti temu početju, ako se nočete sami iz sv. katoliške cerkve izključiti. Vi morate to skušnjava premagati, sicer pripeljete neznansko nesrečo in nedopovedljivo razpertijo v našo bavarsko domovino. Verjemite, preljubi, svojemu prežalostnemu višjemu pastirju, da tu ne gre le za od cerkve ravnokar razglašeno od njenih sovražnikov pa na najhudobniši način presukano in pokvarjeno versko resnico o nezmotljivem papeževem učenilstvu; ne, zdaj gre sploh za zvestobo do katoliške cerkve. Odtergati vas hočejo od vaše matere, ki vas je v bolečinah v čeznarurno življenje rodila, vas poživiljala in redila s svojim čistim naukom, vas krepčala in vterjevala za boj zoper greh in bo vaša zadnja tolažba v smertni uri. Slepijo vas sicer s tem, da ostanete katoličani, starokatoličani, kakor ste bili do zdaj. Ali kje je katoliška cerkev? Le tam kjer je papež in škofje katoliške cerkve. V versko ločino vas hočejo zvabiti, da bi krivo cerkev osnovali, v kateri pa ne bo ne najvišjega nezmotljivega učenika, ne veljavnih zakramentov, ne božjih milost in ne večnega zveličanja. Dobro vemo, da veliko onih mož, ki so gori omenjeno zaupnico že podpisali, strahovitega pomena tega koraka ne spoznajo. Zato povemo zdaj glasno in slovesno njim in vsem, ktere mika skušnjava podpisanim se pridružiti, da s tem priznajo načela, ki

ločijo od edino prave katoliške cerkve. Usmiljeni Bog naj jih milostljivo tega obvaruje!¹⁾

In ako hočete zadnjič še tehtnejšo besedo slišati o tem dušomorivnem početji teh mož, ki zapeljujejo k uporu zoper cerkveni zbor in sv. cerkev, čujte nekoliko iz uradnega pisanja, v katerem so papež sami svoje misli razodeli. Sv. oče povdarjajo dolžnost škofov ter jim priporočajo svoje čede podučiti v določno izrečenih resnicah splošnega cerkvenega zbora, da tako svoje jim izročene duše strupene paše obvarujejo, in jim delijo zveličavno hrano katoliške resnice. To pa toliko bolj, ker se nahajajo tu in tam v deželi otroci napuha, ki se katoličane imenujejo, pa katoliško versko resnico s prikrito zvičavo, ali tudi z odkritim obrazom hudobno napadajo. Saj so tako daleč zabredli, da si upajo v očitnih spisih in časopisih zoper veljavnost in sklepe vesoljnega cerkvenega zbora se puntati — posebno zoper v tem zboru z nepremisljivo rzsodbo izrečeni verski nauk o nezmotljivosti papeževi, ako govori iz svoje učne stolice (ex Cathedra); in da skušajo tudi druge k ravno tej upornosti zapeljati in v ravno tisto pogubo pogrezniti. Po načinu vseh tistih, ki so kdaj cerkveno ločitev pospeševali in krivo vero trosili, se bahajo po krivem, da se deržé stare katoliške vere, v resnici pa podkopujejo temeljno načelo katoliške vere in katoliškega nauka . . . Tolike spačenosti spridenih sinov in tako hudeh nevarnost, v ktere neprevidene in neskušene, posebno pa brezmiselno mladost utaplajo — kako bi ne premišljevali s serčnimi bolečinami svoje duše in z grenkimi solzami? Naročje lastne

1) Pastirski list nadškofa monakovskega 14. aprila.

matere, sv. cirkve, ktera jih je redila in hranila brezserčno terjajo, zveličavno jed, ktero jim ona deli, nadomestujejo s strupom, in ošabni obračajo učenost, s ktero bi imeli druge k zveličanju napeljevati, v svojo lastno pogubo in v nesrečo drugih. ¹⁾

Ko ste tedaj, moji preljubi kristjani, iz ust namestnika Jesusa Kristusa samega slišali, da je reč silno važna, si lahko mislite, kako velika in grenka je bila moja žalost, ko sem čul, da se je tudi v moji škofiji sleparilo s takimi podpisi in da se je res dalo nekaj katoličanov v to zapeljati, pridružiti se uporu, s kterimi zgubijo občestvo katoliške cerkve in delež vseh njenih zveličanskih pripomočkov, tedaj tudi večno dedino nebes, ako bi v tej žalostni zmoti ostali.

In vendar pri teh zmotah ni ostalo. Novi protestantje so imeli med tem meseca septembra v Monakovem zbor, in zbrali so se razun doslejnih priveržencev zmotenega Döllinger-ja tudi protestanti, prostožidarji, neverni in večletni serditi preganjavci katoliške cerkve. Tukaj so osnovali sklepe, s kterimi so ti novi protestanti dozdamo zmotu tako razširili in so toliko drugih zmot pridružili, da se je Döllinger sam tega vstrašil, ter jih z vsem trdom skušal berzdati, a brez vspeha. Pa bilo bi to tudi malo koristilo, ko ga bi bili zbrani tudi ubogali, kajti dokler se Döllinger v katoliško cerkev in k pokorščini do svetega očeta in vesoljnega cerkvenega zbora ne poverne, je in ostane vendar kriv vodnik, kakor njegovi novi protestanti, akoravno imajo nekaj zmot več, kakor on sam.

¹⁾ Pij IX. v apostoljskem dopisu 28. oktobra 1870 do nadškofa monakovskega.

In tudi še drugi krivi vodniki različnih barv se vrivajo in stavijo neprevidnim nevarnosti. To so večjidel tisti, ki se v veri nevarnih časopisih in knjižurah trudijo, da bi verne od prave poti in od pravih vodnikov odvernili. Gotovo sto tisoč listov gre slednji dan med svet, v katerih se sv. očc, zvesti škofi, duhovni in nauki, ter naprave sv. cerkve zasmehujejo; v katerih se celo vera v Boga, v neumerjočnost duše, v večno plačilo ali kaznen napada; te pa so perve temeljne resnice, ktere so celo pogani poznali in verovali.

Govoril bom tedaj malo obširnejše o teh nevarnostih vere in vas vse prosil: Kakor resnično so vam draga nebesa in večno zveličanje za vas in vaše otroke, ogibajte se vseh verskih zapeljivcev, deržite se terdno sv. katoliške cerkve!

1. Spomnite se pred vsem, kako živo naš božji zveličar potrebnost, sveto katoliško cerkev poslušati in jej zvesti ostati priporoča. „Ako (tvoj sobrat) cerkve ne posluša, naj ti bo kakor nevernik in očiten grešnik.“ „Resnično vam povem, kar koli boste zavezali na zemlji, bo zavezano tudi v nebesih; in kar koli boste razvezali na zemlji, bo razvezano tudi v nebesih.“¹⁾ Kristus podeli tedaj aposteljnem in njihovim naslednikom, to se pravi, učeči cerkvi božjo uredovalno oblast, vsled katere na zemlji v njegovem imenu tako gotovo in resnično zavezuje in odvezuje, da to Bog sam v nebesih poterdi za razvezano ali zavezano. Pravi tedaj, da tisti, ki cerkve ne posluša, stori

¹⁾ Mat. 18, 17.

velik greh in sicer ne samo tak greh, kakor s prestopkom kake druge božje zapovedi, ampak tako pogubljen greh, da se ne šteje več med kristjane, ampak med pogane. Zato pravi Kristus zopet predstojnikom cerkve, ktere je sam postavil: „Kdor vas posluša, mene posluša; in kdor vas zaničuje mene zaničuje; kdor pa mene zaničuje, zaničuje njega, kteri me je poslal.“ ¹⁾ S-tem je Kristus tiste, ki cerkve ne poslušajo, sam razglasil zaničevalce nebeškega očeta; ali pa mislite, da bo Kristus take v nebesa vzel, pri kterih bo pri sodbi našel, da so zaničevalci cerkve, in toraj tudi zaničevalci nebeškega očeta?

2. Pomnite potem, kolikokrat Kristus in aposteljni prerokujejo, da bodo krive vere nastale, in kako živo svaré, da bi se vendar nihče ne dal od njih zapeljati. Tako svari Kristus: „Veliko jih bo prišlo v mojem imenu in jih bodo veliko zapeljali.“ ²⁾ „Varujte se lažnjivih prerokov, ki pridejo k vam v ovčjih oblačilih, znotraj pa so zgrabljivi volkovi. Po njih sadu jih bote spoznali, se li bere grozdje s ternja, ali smokve z osata.“ ³⁾ — In sv. Peter pove naprej: „To nar prej vedite, da bodo prišli poslednje dni zasmehovalci, ki bodo po svojem lastnem poželenji živeli. Vi tedaj, bratje! ker to poprej veste, varujte se, da z zmoto neumnih zapeljani od svoje stanovitnosti ne odpadete.“ ⁴⁾ — In sv. Pavel ozir tega še bolj živo svari, ko pravi: „To pa vedi, da bodo poslednje dni prišli nevarni časi. Bodo ljudje sebe ljubijoči, lakomni, napuhnjeni, prevzetni, preklinjavci, staršem nepokorni,

¹⁾ Luk. 10, 16. — ²⁾ Mat. 24, 5. — ³⁾ Mat. 7, 15, 16. — ⁴⁾ 2. Pet. 3, 3, 17.

nehvaležni, hudobni, brez ljubezni, nepokojni, obrekovavci, nečisti, neusmiljeni, brez dobrotljivosti, izdajavci, prederzni, napihnjeni, kateri bodo sladnost bolj ljubili, kot Boga, kateri imajo sicer podobo pobožnosti, njeno moč pa tajé. In takih se ogibaj . . . Hudobni ljudje pa in zapeljivci bodo rastle v hudobiji, se motili, in v zmoto zapeljevali. Ti pa ostani v tem, kar si se naučil.“¹⁾ „Taki ljudje ne služijo Kristusu, Gospodu našemu, ampak svojemu trebuhu, in s sladkimi besedami in s prilizovanjem zapeljujejo serca nedolžnih.“²⁾ . . . „Krivovernega človeka se ogibaj po enem ali drugem posvarjenji; ker veš, da takošen je ves spačen in grešnik, ker je z lastno sodbo obsojen.“³⁾ „Prosim vas pa, bratje! pazite nanje, kateri delajo razpore in pohujšanja, nauku nasproti, ki ste se ga vi naučili; in ogibajte se jih.“⁴⁾ — In sv. Janez svari z besedami: „Veliko zapeljivcev je izšlo na svet . . . Glejte na-se, da ne zgubite, kar ste pridelali, temuč da polno plačilo prejmete . . . Ako kdo k vam pride, in ne pernese tega nauka, ga nikar ne sprejmite v hišo, in ga nikar ne pozdravljajte, (to se pravi, ne imejte ž-njim nikakoršnega občevanja). Zakaj kdor ga pozdravi, se njegovih hudobnih del deležnega stori.“⁵⁾ Zdaj gotovo razumete, zakaj so aposteljni proti krivovercem tako ostri. Mislite si človeka, ki ostrupi vodnjake vašege kraja, in potem okrog pravi, da je ostrupljena voda zdrava, in da je zdrava voda ostrupljena. Nasledki bodo strašni: tisti, ki ostrupljeno vodo pijó, bodo ali grozovite smerti umerli, ali pa spodkopanega zdravja

¹⁾ 2. Tim. 3, 1—14. — ²⁾ Rimlj. 16, 18. — ³⁾ Tit. 3, 10, 11. — ⁴⁾ Rimlj. 16, 17. — ⁵⁾ 2. Janez 7—11.

hirati začeli. Neskončno strašnejši pa so nasledki tedaj, ako so ostrupljeni vodnjaki večnega življenja in vir zveličanja, to se pravi, ako je pravi verski nauk pokvarjen. Tisti, ki ostrupljenega nauka pijó, zgubé večno življenje nebeško, in še te tolažbe nimajo, da bi zamogli pokončani biti, ker bodo večno živeli in večne muke terpeli.

3. Pomislite zdaj, kaka velika pregreha bi bila zoper Boga in lastno zveličanje, ako bi katoliški kristjan vkljub toko živemu opominjevanju Kristusa in aposteljnóv vendar krivovercem verovati hotel, kar se zgodi ako vedoma njihóvemu vabljenju priterdi, naj bo to priterdilo ustmeno ali pismeno. V resnici je treba misliti na besede Pavlove, ki se glasé: „Kteri take reči delajo, so smerti vredni; pa ne le, kteri tako delajo, ampak tudi, kteri tako delajočim privolijo. ¹⁾ Kajti jasno je, da so tisti iz več vzrokov krivoverci, ki še zdaj tajijo, da se papež v svojem najvišjem učenístvu ne morejo motiti, ako učé pod pogoji, o kterih govori cerkveni zbor. Kdor to terdovratno taji, je prvič zato krivoverec, ker od cerkvenega zbora slovesno oznanjen verski nauk zametuje. In drugič je tudi zato krivoverec, ker s tem ne odreče samo papežu, ampak tudi vesoljni učéi cerkvi na splošnem cerkveném zboru nezmotljivost, kadar razlaga verske in nravske nauke. Izgovor slednjič, da vatikanski cerkveni zbor ni vesoljni cerkveni zbor in da tedaj njegov nauk ni nezmotljiv, bila bi še daljna krivovera, ker bi se tako Kristusova beseda na laž postavila, da peklenska

¹⁾ Rimlj. 1, 32

vrata ne bodo nikdar cerkve premagale. Zakaj glejte: vsi pravi katoličani na svetu, vsi škofi in papež sami imajo in spoznajo ta cerkveni zbor za vesoljni in oni od cerkvenega zbora oznanjeni nauk za nezmotljivo resnico. Ko bi tedaj to ne bilo res, bila bi pæk lenska vrata cerkev že premagala. In to terditi bilo bi hujše, kakor krivoverstvo, in ob enem največje preklinvanje Boga, bilo bi zatajenje Jesusa Kristusa kot zmotljivega sina božjega; da se tako ptujih neznanih krivovercev vkljenjete, in se za njimi v prepad pogreznete. Ali morda mislite, da bo mogoče pred božjim sodnikom s tem se izgovarjati, da ste se ravnali po učenih možeh, ki so vas zagotavljali, da učenost govori zoper ta verski nauk? Ali mislite v resnici, da se bo Kristus za to puntarsko, njegovemu svetemu nauku nasprotno, in tedaj krivo učenost kaj zmenil in jo čislal, kakor vi? Da, ne učenost, temuč le kriva raba učenosti, le zmota učenosti, le pomankanje prave učenosti, se utegne upirati resnici, ki je s sto in sto božjih del poverjena. Naj se kdo tudi v vseh strokah narurne vednosti imenuje učenjaka; v čeznaturi vednosti zveličanja pa ni učenjak, temuč bolj nevedni, kakor verni šolarček, kakor hitro zapusti cerkveno učeniško oblast. Kdor hoče v vednosti zveličanja spregledati, mora biti pred vsem ponižnega serca; tako je odločil nebeški Oče, kakor pravi Kristus: „Zahvalim te, Oče, Gospod nebes in zemlje! da si to skril modrim in razumnim, in si razodel malim. Prav, Oče! tako je bilo tebi všeč. ¹⁾ Tedaj preljubi! deržite se tesno onih, ktere je Bog sam „za pastirje

¹⁾ Mat. 11, 25, 26.

in učenike postavil, da nismo več otroci omahljivi, in semtertje majani od vsakega vetra uka, po hudobiji ljudi, po zvijačini s katero zapeljujejo v zmoto.“¹⁾ Zatoraj kličem vsakemu posebej z očetovsko skerbjo: „Ohrani, kar ti je zročeno, in ogibaj se posvetnih novih besedi in preprirov napčno tako imenovane učenosti, katero nekteri obetajo in so od vere odpadli.“²⁾

Ko bi vas pa učenost teh mož ne rešila, so vam morda toliko dobrega storili, da hočete zaradi njih sv. cerkev zapustiti in se v večno pogubo pogrezniti? Ali so ti neznani možje vam večno zveličanje v nebesih pripravili? Ali so vas odrešili, in za vas kri prelili? Ali so za vas umerli? Ali vas zamorejo zveličati in vam vse pripomočke večnega zveličanja dati? Ali vas bodo pred sodni stol božji spremili, pred katerim boste morali že v kratkem odgovor dajati? In ali vam bodo poskerbeli milostno sodbo? In ako večni sodnik izreče pogubivno sodbo, ali bodo šli mesto vas v večni ogenj, in vas tako tega obvarovali?

Zraven tega pa pomislite še to: Znano je sploh, da vsakdo, ki katerokoli verskih resnic katoliške cerkve terdovratno taji, cerkvenemu izobčenju zapade, to se pravi, da bode izločen iz cerkve in zgubi pravico do zakladov njenih milost. Vatikanski cerkveni zbor je izročno ponovil, da tisti, ki tajijo nauk o nezmotljivosti višjega učenistva papeževega, zapadejo temu izobčenju. Nemški škofje so v skupnem pastirskem listu posebno povdarjali, da taki zapadejo cerkvenemu izobčenju, se tedaj sami iz svete cerkve

1) Efež. 4, 14. — 2) 1. Tim. 6, 20, 21.

in njenih skupnih milosti izključijo. Sv. oče sami so zadnji čas posebno sledeče izrekli: „Treba je, da vsi, kolikor mogoče, kmalo zvedo, kako so oni, ki so svoje imena pod hudobno zaupnico (priterdilo k uporabi proti cerkvenem zboru) zapisali, jenjali biti katoličani, katerih se imajo zaradi tega zvesti katoličani ogibati. Mi pa molimo tudi za nje, da se streznejšo in temni nauk pekla zapuste, in to zaveržejo, k čemur so se spoznali, ter skušajo pohujšanje, katero so bližnjemu dali, z besedo in zgledom zopet popraviti. Kdor bi bil tedaj tako terdovraten, da v svoji zmoti ostane, bil bi iz cerkve izobčen, to se pravi: izključen je iz cerkve ter zgubi delež zakladov njenih milosti in pravico prejemati sv. zakramente, ki bi se mu celo na smertni postelji le tedaj deliti smeli, ako se svoje zmote odkritoserčno kesa in jo prekliče; nima dalje pravice biti kerstni ali birmanski boter in tudi ne pravice in dobrote cerkvenega pogreba. In tej izključbi se ne more nihče čuditi, kajti Kristus je naravnost zapovedal: Kdor pa cerkve ne posluša, naj ti bo kakor nevernik in očiten grešnik!

4. Iz tega zdaj lahko previdite, kako mi je bilo pri sercu, ko sem slišal, da so se dali nekteri zapeljati tako zaupnico podpisati. Ako bi gledal na blagor cerkve v obče, pač lahko bi se zaradi te nevihte tolažil, ker bo cerkev vsesploh po nevihtih le še terdnejša in močnejša. In ako bi se hotel le na svojo škofijo sploh ozirati, bi zaradi tega zopet ne imel žalovati, zakaj zadnje leta so prijatljivi in sovražniki katoliške vere sprevideli, da je ljubezen in udanost kato-

ličanov do cerkve pri nas ravno zarad različnih stisk in napadov še močnejša postala. Ali jaz sem postavljen za pastirja tudi vsakemu posebej izmed vas in prerad bi stopivši v večnost svojemu božjemu sodniku rekel: Vse, ktere si mi izročil, ti zopet pripeljem in nobenega izmed njih nisem zgubil. In za tega volja je to priterjenje k uporju zoper sveto cerkev moja največja žalost, ki me je zadela, odkar sem sprejel službo višjega pastirja, ker tiste, ki bi terdovratno pri tem ostali, nič družega ne čaka, kakor večno pogubljenje, neizmerna nesreča, ktero bi moral z grenkimi solzmi objokovati, kakor je svojega padlega sina Absalona objokoval kralj David, o katerim stoji pisano! „Pri sporočilu smerti Absalonove je kralja žalost obšla, šel je v hram, ter se je jokaj. In je gredé tako govoril: Moj sin Absalon! Absalon moj sin! kdo mi da, da jaz umerjem mesto tebe, Absalon moj sin! moj sin Absolon! 1)“

Vendar rad obstanem in s serčno hvalo do Boga spoznam, da mi to grenko poročilo ni ostalo brez tolažbe. Slišal sem namreč, da so ti podpisavci opomnjeni od cerkvene strani, da namreč podpis take zaupnice prav za prav pomeni odpad od katoliške cerkve; kar najbolj mogoče določno oporekali in slovesno zagotavljaj, da niso imeli ne najmanjše misli storiti kaj zoper katoliško cerkev, še manj so kdaj na to mislili iz katoliške cerkve izstopiti. Kakor sem rekel, mi je to v veliko tolažbo in popolnoma sem prepričan, da ni nikakor dvomiti o njihovem katoliškem mišljenju. Zarad tega sem ozir

1) Kralj 18, 32.

katoličanov, ki so bili k podpisu zapeljani, v srečnem položaji sv. Petra, ki je nekđaj svojim poslušavcem razlagal, kako velik greh so storili, ker so v storjen ptuj greh dovolili. Ko pa so bili poslušavci zarad tega zelo poparjeni, ker popred na kaj takega kratko in malo mislili niso, in je sv. Peter njih kesanje in dobro voljo videl zopet k Bogu se verniti, rekel jim je tolažljive besede: „In zdaj bratje! vem, da ste iz nevednosti to storili.“¹⁾ In potem jih je podučil, kako zamorejo svoje pregrehe zopet popraviti, kar so tudi z veseljem storili.

5. Tako se obernem zdaj tudi jaz z vso tisto očetovsko ljubeznijo, ktero mi je Bog v serce položil, do malega števila onih katoličanov, ki so se dali zapeljati, da so imenovano zaupnico podpisali in rečem: Terdno verujem, da hočete katoličani biti in ostati, in da še le zdaj sprevidite, da ko bi terdo-vratno ostali pri onem privoljenji k zaupnici, bi to toliko bilo, kakor izstop iz katoliške cerkve, in zatajenje edino prave vere, zato vas hočem zdaj podučiti, in vam z očetovsko ljubeznijo pomagati, da storjeno pregreho zopet popravite.

Glejte s tem podpisom ste prišli v stan moža, ki se je dal zapeljati, da je nekaj pil, o čemur je pozneje zvedil, da je bila strupena pijača. Seveda bo ubogi goljufani zdaj terdil, da ni najmanje mislil piti strupa, tudi bi gotovo pijače ne bil okusil, ako bi bil vedel, da je ostrupljena. In gotovo bo vsakdo tej terditvi popolnoma verjel. Ali je pa to tudi že zadosti, ali bo s tem izpiti strup že neškodljiv? Ali

¹⁾ Apost. Djanje 3. 17.

ni na vsak način potrebno, da ubogi mož dobi zvedenega zdravnika, ki razume ga zopet oprostiti izpitega strupa in odverniti še proteče hude nasledke? Tako je tudi zarad podpisa. Zagotovilo, da s tem zoper sv. vero in cerkev niste hotli čisto nič storiti, je popolnoma dobro in pravo. Ali ker zdaj veste, da gre oni podpis že po svojem lastnem pomenu, tudi zoper vašo voljo, zoper vero in cerkev, in ker je vaš podpis že v roke cerkvenih sovražnikov poslan, kar je zunanje vidno djanje; zamore se oni podpis zopet le z nasprotnim zunanjim vidnim djanjem ob moč in veljavnost djati. To djanje bo pa najbolje v tem obstalo, da pred vašim dušnim pastirjem za gotovo naznanite svojo zestobo do sv. cerkve, ter prekličete svoj podpis na korist nasprotnikov svetega cerkvenega zbora in izrečete svojo terdno in nepremakljivo voljo v katoliški cerkvi živeti in umreti. Ako daste to pojasnilo ustmeno, si ga bo dušni pastir zapisal; ako ga daste pa pismeno, bo dušni pastir to pisanje shranil. Kdor pa hoče to rajše storiti pri dekanu, kakor pri lastnem dušnem pastirji, ima v tem popolnoma prosto voljo.

6. In zdaj se obrnem zopet do vseh, ktere mi je gospod v duševno vodstvo izročil. Spomnite se najpopred jako podučljive dogodbe iz življenja Jesusa Kristusa. Gospod je oznanjal verski nauk, ki ga človeška pamet veliko manj razume, kakor nauk o pomoči sv. Duha, da se namreč najvišje cerkveno učenje v slovesnih razsodbah, ki zadevajo božje razodenje, zastran verskih in djanskih nauk ne more motiti. Mnogo se jih je jezilo zarad onega nauka Gospodovega in odpadli so od njega in

od prave vere. Da si jih je bilo veliko, ki so Gospoda zapustili, zarad tega odpada Kristus svojega nauka ni spremenil, temuč vprašal celo svoje aposteljne, ga li hočejo tudi oni zapustiti? In Simon Peter mu odgovori: „Gospod h komu pojdemo? Besede večnega življenja imaš. ¹⁾ Glejte preljubi! tako je in tako ostane! Naj se človeški napuh pred verskimi nauki šopiri, kolikor se hoče, ne ostane mu vendar nič družega, da si ali zagotovi svoje zveličanje s tem, da verno sprejme in se ravna po teh besedah, ali pa da hiti, ako jih zaverže, v večno pogubo. Pervo je tedaj, pri tej priliki, Bogu zopet nepremakljivo zvestobo in udanost do svete katoliške cerkve obljubiti in se verske nevarnosti kolikor mogoče ogibati.

Dalje ima biti to novi in nujni opomin, za naprej se pridno v katoliškem verskem nauku podučiti. Starši naj pa dalje ozir otrok z vso marljivostjo pazijo, da zadobe ti prav natanek verski poduk. Zadnjič mora to tudi že potrebnost kazati, da vsi, katerim je njih duša in zveličanje ljubo, storijo terden sklep, ogibati se onih oseb in družtev, od katerih jim preti nevarnost za dušno zveličanje. In zopet morajo starši in predstojniki tudi ozir svojih to dolžno skerb prevzeti. „Bodite trezni in čujte; ker hudič, vaš zopernik, hodi kakor rjoveč lev okoli, in išče, koga bi požerl. Temu se ustavljajte terdni v veri.“ ²⁾

In zdaj vas prosim pred vsem, da ubogate besede sv. Pavla, ki se glase: „Ako pa kdo ni pokoren našemu podučanju v listu, tega zaznamvajte,

1) Jau. 6, 68—70. — 2) 1. Pet. 5, 8.

in ne imejte družbe z njim, da bo osramoten. Vendar ga ne imejte kakor sovražnika, ampak posvarite ga kakor brata.“ 1)

Dalje vam navedem besede, ktere Bog vsakemu duhovnemu predstojniku, tedaj tudi meni govori: „Sin človekov, pravi Gospod, tebe sem Izraelovi hiši dal čuvaja; ko boš tedaj slišal iz mojih ust govorjenje, oznanuj jim ga v mojem imenu. Kadar hudobnemu porečem: Hudobnež, umerl boš, umerl! pa mu tega ne poveš, da bi se hudobni vernil s svojega pota; bo hudobni umerl v svoji krivici, njegovo kri pa bom tirjal iz tvojih rok. Če pa hudobnega opominjaš, da naj se verne s svojih potov, in se verne s svojega pota, bo sam umerl v svoji krivici, ti pa si otel svojo dušo.“ 2) Glejte tedaj, s svojo dušo in zveličanjem moram pri Bogu porok biti, da vam resnico tudi tedaj povem, ko vam je grenka. Te besede odmevajo v moji duši posebno pri teh nevarnostih za vašo vero močnejše, kakor navadno, in vi sami mi boste morali enkrat pred Gospodom pričati, da nisem opustil, vas podučiti, opominjati, prositi, rotiti, da ostanete Gospodu zvesti in se ne pustite od sovražnikov svojega večnega zveličanja zapeljati. In od tega velikega odgovora, ki ob času verskih nevarnost še veliko bolj teži, sem že pred nastopom svojega nadpastirskega poslovanja, in od tega dne naprej vedno Gospoda prosil, da naj pusti, ako bi videl, da bi vaše drage, z njegovo božjo kervijo odkupljene duše po mojem delovanji ali nedelovanji škodo terpele, mene popred umreti! In pri tej sedanji priliki sem Gospoda gorečnejše prosil:

1) 2. Tesal. 3. 14. — 2) Eceh. 33, 7—9.

Daj, da popred umerjem, preden bi dragocene duše vsled moje delavnosti ali vsled mojega zadolženja dušno škodo terpele! In prosim vse, katerim je zveličanje duš resno pri sercu, me v tej molitvi podpirati. Kajti ni potrebno, da živim dalje; ali neogibno potrebno je, da vsi skupaj Bogu Gospodu in sveti cerkvi zvesti ostanemo, in tako svoje duše rešimo. Neogibno potrebno je, da opravljam svojo službo tako, da morem reči s svetim Pavlom: „Zatoraj vam pričujem današnji dan, da sem čist od kervi vseh,“ ¹⁾ — da sem svoje dolžnosti spolnil, in nisem kriv, ako se kdo izmed vas pogubi. Kajti nisem opušal, ampak se trudil z vso močjo, da vas ohranim vse v zvestobi do svete cerkve, ktera je edini most, cez ktereга zamorete iz te doline solz priti v večno zveličanje. Blagor vsem, ki se derže le pravega vodnika, in so oddaljeni od krivih, ki najvišjemu namestniku Jesusa Kristusa pokorščino odrekajo, in so zato pravo pot zgubili, so slepi vodniki slepcev, dokler ne padejo sami in vsi njih priverženci v jamo, iz ktere ni na veke več nobenega pota.

VII. Poglavje.

Doseženi namen našega popotovanja: nebesa.

Namen, pot in vodnike smo premišljevali. Za naš pravi namen nam je Bog nebesa odločil, kaka neizrečena ljubezen božja do nas! Ako hodimo stano-
vitno po tej poti prave vere pod vodstvom pravega

¹⁾ Djanje apost. 20, 26.

namestnika Jesusa Kristusa, dosežemo ta zveličavni namen. Bog pa je dal človeku prosto voljo in ne sili nikogar. Kdor si hoče rajše krive vodnike izvoliti in po napačni poti hoditi, zamore sicer to storiti, ali ne sme se čuditi, da pride do napačnega namena, v pekel, ktereга ni Bog, temuč puntarski človek sam si v namen odločil.

Ta dva tako neskončno različna namena imamo še bolj natanko spoznati: doseženi namen, nebesa, in zgrešeni namen, pekel. Začnimo s prvim.

1. Poželjenje in hrepenenje za nebeško veselje nam David predstavlja v podobi jelena, ktereга preganjajo psi in hrepeni po studenci: „Kakor hrepeni jelen po studenčni vodi, tako hrepeni moja duša po tebi, o Bog. Mojo dušo žeja po močnem, živem Bogu; kdaj bom prišel, in se prikazal pred božje obličje?“ ¹⁾ To podobo si hočemo bolj natanko ogledati.

Vročega poletnega dne pride jelen do znožnja visoke gore, strašno je žejin, verne se proti studencu, ki izvira verh gore. Lovci so ga že zapazili, veliko jih je in mnogo pesov jih spremlja, na tihem so ga že obstopili, zasedli vse steze, vse kraje, kjer mora memo priti, in ko so gotovi, da jim nikakor več ne uide, spustijo pese. Zdaj še le zapazi jelen nevarnost, z vso močjo leti zdaj na vzgor, na desno in na levo, ali povsod so pesi, gonjači, lovci. Vendar s trudem pridere skozi, prehiti jih poslednjič proti verhu gore. Ali glej, goščava bo večja, rogovile mu bolj nagajajo, trudnost prihaja večja, žeja ga vedno bolj tare, moči bolj in bolj pešajo, že malo zastaja, že se slišijo pesi,

¹⁾ Psalm 41, 1, 2.

ki so ga dohiteli, od vseh strani napadli s serditim grizenjem. Ubogi jelen! ali bo blaga žival poginila? Zdaj napne vse svoje moči, beži in hiti berzo, kakor veter v visočino in zopet jih prehiti — kako hrepenenje po studenčni vodi! ali daleč je še gori na verhu. Poleg tega nova nevarnost, nova serditost goljufanih pesov, nova zvijača prekanjenih lovcev! In tako gre dalje celi dolgi vročni poletni dan! Zadnjič se bliža večer, hladnejše prihaja, zrak je čistejši, gorski verhunc ni več dalječ, pesi so omagali, so zadej ostali, lovci so obupali in se vračajo čmerni proti domu in — jelen je otet, kak občutljivejši! zdaj zamore piti, kako krepčanje! zdaj lahko počiva, kak poživek! zdaj ni več nevarnosti, kaka mirnost!

Ta jelen je podoba tvoje duše; vroč poletni dan je cel čas tvojega življenja; gora je pot v nebesa, je trud in hrepenenje kristjanjskega življenja; pesi, lovci, gonjači so lastne hude strasti, zapeljivi svet, hudič; ako si storil smertni greh, so te vjeli in smertno ranili; ako bi se še iztergal in bežal zopet dalje, te mora božje usmiljenje le s čudežem zopet k duševnemu življenju obuditi; hladni večer je konec tega trudo-polnega življenja; blagi studenec na gori je nebeško veselje, da Bog sam; pijača iz njega večni pokoj; varnost pred vsemi nevarnostmi je oživanje večnega zveličanja. O nebesa, o sladka domačija, pozdravljamo te iz daljave! Resnično, „kakor jelen hrepeni po studenčni vodi, tako hrepeni moja duša po tebi, o Bog! Kdaj bom prišel in se pokazal pred božje obličje?“

2. Vhod v nebesa. Če si tako srečen, da umerješ popolnoma čist vsakega greha in grešne

kazni, ali če se ti tvoj angelj varuh v vicah prikaže z veselim naznanilom: Pridi, preljubi varvanček! zdaj si popolnoma očiščen, pojdi v večno veselje! ako te zdaj pelje iz plamneče temnice, ako te poljubi iz polubljejem večnega miru, ako te spremi do vhoda večnega življenja, ako prestopiš nebeška vrata, kaki občutljeji, kako zveličanje bode prešinilo vse tvoje moči in zmožnosti! Tukaj grem notri in nikdar več ne bom preganjan; ni več doline solzne, grešne nevarnosti, ne vic, ne terpljenja, ne joka, o kako zveličanje!

In v nebesih, kaka radost o tvojem prihodu. Ako božji zveličar zagotovi, da je v nebesih toliko veselje zarad spokorjenja enega samega grešnika, akoravno zamore ta zopet grešiti in slednjič vendar le popubljen biti, koliko bo še le veselje, ako zvesta duša kje pride, ki je vse premagala in se povzdignila do popolnosti doveršenega otroka božjega! Kak vesel prihod in veselo sprejetje, kaka serčna vošila, kako polubljeji večnega združenja! Kako snidenje s tvojimi starši, brati, sestrami in prijatelji! Družina obilnega števila je na barki, ktera jo ima preseliti v ptuj kraj, ali barka se razruši in pogrezne, vsakdo zgrabi za kako desko, za ostanke lesovja, vsi udi družine so drug družega zgubili, vsak misli, da so vsi drugi zgubljeni; očetu se posreči, da pride do otoka, tudi mati, tudi sinovi, tudi hčere, vsi priplavajo s časom tje, vsi so oteti, nihče ni zgubljen! Kako snidenje, objemanje, poljubovanje, vprašanje, pripovedovanje, čestitanje, akoravno v tem stanu z golim življenjem na tem pustem otoku! Kako neskončno veselje mora tedaj biti zveličavno snidenje in skupnost v nebesih!

In vendar te čaka še bolj zveličavno snidenje v nebesih, ako le zdaj kot pravi kristjan delaž in živiš, terpiš in se ogibaš, moliš in daruješ, in tako po svojem stanu skušaš, da pomagaš tudi drugim dušam doseči večno zveličanje. Da dosežejo to po tebi, ni potreba, da bi bil misijonar ali duhoven, tudi s samo molitvijo in dobrim zgledom zamoreš to doseči. In našel boš mnogo duš, ktere te bodo z veseljem sprejele in bodo ti večno hvaležne, ker so tudi s tvojim sodelovanjem v nebesa prišle; duše, ki bodo popred iz vic rešene; druge, ki so bile obvarovane smertnih grehov; zopet druge, katerim je božja prizanesljivost po grehu podelila čas in milost pokore; še druge, ktere so se iz krivoverstva in neverstva spreobrnile; zopet druge, katerim se je življenje do sprejetega svetega kersta podaljšalo, ker bi bili sicer zarad njih narurne slabosti že popred umerli. To vse zgodilo se je s tvojo sodelavnostjo, akoravno se ti koj tacega še dozdevalo ni, kako neizmerno te bo veselilo videti, kako si tudi ti deloma pripomogel odrešivno kri Jesusa Kristusa dušam v korist obrniti!

Potem vstop in večno skupno življenje z vsemi angelji in svetniki, z Marijo, materjo božjo samo, še celo z Bogom, s tremi božjimi osebami, z najsvetejšo trojico!

3. Splošno o nebeškem veselji. Brez števila ljudi žertuje čas, trud in pomanjkanje celega življenja, da dosežejo kak zemeljsk namen; malo-kterim se posreči, ali šteje se jako srečnega tisti, kateremu se posreči ta naklep, akoravno ga zamore le malo dni vživati, potem ga pograbi od tod merzla roka smerti! Kdor gre v nebesa, posrečilo se mu je

naj bolj vzvišeno hrepenenje, ktereга blaživno vživanje se nikakor misliti ne da, ktero mu večno nikdar in nikoli vzeto ne bo.

Ko bi večno veselje tudi ne bilo večje, kakor tisto, ktero je imel Adam v raji, in ga je za-se in za nas zgubil, bilo bi že to večno posestvo raja krasnejše, kakor si misliti zamoremo.

Kako čudapolno sladkost imajo svetniki že na tem svetu v najhujših terpljenjih in bolečinah! tako da sv. Terezija prosi: Eno ali drugo, o Gospod! pusti me ali terpeti, ali pa umreti! Le terpljenje mi zamore to zemeljsko življenje osladiti! — in da sv. Magdalena Pačiška prosi: Ne umreti, ampak terpeti, odloži še, o Gospod! uro moje smerti in mojega večnega plačila, le iz tega vzroka, da zamorem iz ljubezni do tebe še prav veliko terpeti! in da si Frančišek Ksaverij, nad ktereга se usiplje iz celega neba polno križev, vse z veseljem sprejme in hrepeneče prosi: Še več križev, o Gospod, še več! Saj so svetniki izveršili dela, katerih edini spomin našo omehkuženo naturo že zgrozi, in vendar so svetniki iz ljubezni do Boga v tem le prav posebno sladnost našli. Celo najstrašnejše muke so se svetnikom priljubile, tako da njih duša notranjega veselja ni mogla prikriti, temuč je morala ga v glasnih pesnih razodevati, med tem, ko je njih život med ognjem in pod železom neizrekljive muke terpel, in počasi omagoval. Če je tedaj tako sladko za Boga terpeti, kako neskončno sladko mora še le biti celo zveličanje pri Bogu vživati! Če je že tako veliko veselje, za Boga jokati, kako veselje mora biti, pri Bogu v neizmernem morji nebeške blaženosti plavati! Ako je bil kdaj

kak svetnik v Bogu zamaknjen, in ako je videl z enim pogledom nebeško veselje, ako je eno kapljo vžil iz morja nebeške radosti, le eno kapljico, je po zopet zadobljeni zavednosti po celem svetu iskal, da bi našel podob in izrazev dopovedati le nekoliko velikost in neizmernost nebeškega veselja, katero je pripravljeno zvestemu kristjanu, a nobene besede in nobene podobe ni našel, ktera bi bila le količkaj pripravna predstaviti le en pogled, le eno kapljo nebeške slave, tako da ni ostalo družega, kakor zaklicati s sv. Pavlom in Izaijam: „Oko ni vidilo, uho ni slišalo, in v serce človekovo ni prišlo, kar je Bog pripravil tem, ki ga ljubijo.“¹⁾ V resnici, vsak popis, kterege zamore umerljivi človek o nebeški slavi dati, ostane tako daleč za resnico, kakor obris solnčnega svita, kterege kak deček z ogljem na siv zid nariše, zaostane za poldanskem solncem. Vzemi vse veselje skupaj, katero je kdaj kak umerljivi človek, da katero so vsi ljudje skupaj vžili, pomnoži to zemeljsko krasoto tisočkrat, in pomnožuj ta pridobljen znesek še vedno naprej celo leto, tisoč let, in vendar vse to še senca ni tudi najmanjšega nebeškega veselja! Kolikor nepopisljivše pa je to veselje, toliko srečnejši smo; kajti, akoravno ga v tem življenji ne razumemo, bomo ga vendar v onem življenji večno vživali!

Keršanska čednost, s katero se nebesa zadobe, stavi svoje zahteve do duše in do telesa človekovega. Telo in duša delata skupaj, da dosežeta večno slavo. Zatorej bosta tudi oba poplačana. Glavna reka se izliva v dušo, pa tudi telo vstane sodnji dan, bo

1) 1. Kor. 2, 9.

poveličano in se ima udeležvati nebeškega veselja. Premišljajmo tedaj

4. Pervič nebeške blagosti, ki jih bo duša občutila. Um, pravo spoznati, serce, po zveličanji hrepeneti, volja, največjo dobroto ljubiti, to so dušne zmožnosti. Tem trem dušnim zmožnostim je odkazan že tukaj na zemlji čeznaturen delokrog v treh božjih čednostih, ki so: vera, upanje in ljubezen. Pri vstopu v nebesa pa se spremeni vera v gledanje, upanje v posest, ljubezen pa ostane večna, le da je tukaj enaka bolj iskanju in hrepenenju po nenazočemu ljubem, tam pa se veseli najpopolnejšega združenja in zveličavnega vživanja pričujočega ljubega, ki je največja dobrota, Bog sam. Premišljevali bomo vse tri bolj natanko.

a) Zveličavno gledanje Boga, v katero se vera spremeni, je najpopred oblaženje uma, to je vseh različnih zmožnost človeškega uma. Ni več vera, ne mišljenje, temuč gledanje, je spoznanje božje v njegovem bitji, kakoršen je, ne v priliki, ne v podobi, ampak naravnost; gledanje z največjo jasnostjo, popolno spoznanje, kolikor je to omejenemn duhu mogoče; to je jedro nebeškega veselja.

Kako se godi to zveličavno gledanje? — Ako hočemo s svojim telesnim očesom telesne reči gledati, biti mora oko jasno in zdravo, tudi je luč potrebna, najboljša je solčna luč. Ako hočemo s svojim dušnim očesom, z umom, s pametjo, duhovne reči gledati, mora to oko, to je zmožnost uma, biti zdravo, ne slabotno, ne slaboumno, kermežljivo, in v to oko mora tudi še luč od zunaj posvetiti, namreč odreja, poduk, izolika, napeljevanje k vaji. Ako pa hočemo

z dušnim očesom uma kaj čeznaturnega gledati, to se pravi, ako hočemo verovati v božji čednosti sv. vere, mora tudi luč biti čeznaturna, namreč božja milost. Tedaj morata oko in luč nekaj od nature tiste reči imeti, katero hočemo gledati.

Ako hočemo tedaj Boga v njegovem bitji gledati, se to ne more zgoditi z očesom našega poveličanega telesa, katero bomo imeli v nebesih, tudi nie z naravnimi močmi našega človeškega duha, ampak le s čeznaturnim oboroženjem našega dušnega očesa. Pridružiti se mora potem še čeznaturna luč, ki se imenuje luč čeznaturnega poveličanja.

Naj bo zdaj ta luč nebeške slave Bog sam, 1) ali pa od Boga izhajajoča milost, na vsak način je njen učinek trojen: povzdigne človeškega duha in ga stori Bogu enakega, tako da ima moč, Boga gledati; razširi dušo, tako da zamore gledaje Boga v sê sprejeti, kakor bi malo posodo tako raztegnili, da bi celo veliko morje v sê vzeti zamogla, in kakor ima že naše telesno oko čudapolno lastnost, da zamore obširno okolico z vsemi hribi in postopji v sê sprejeti in kazati; poslednjič spodbudi tako povzdignjeno in razširjeno dušo, ter jo podpira, da Boga v njegovem bitji zares gleda in v njem neskončno srečo vživa. 2)

V tej luči slave vidi tedaj zveličani najpopred Boga v njegovi edini naturi in bitji, vidi ga v njegovi trojnosti božjih oseb, vidi vse razmere treh

1) Glej Apok. 21, 23 in 22, 5.

2) Glej Less. de summo bons 1, 2, c. 8, n. 52. in sv. Sales: Theotimus 3. buk. pogl. 14.

božjih oseb med seboj, ¹⁾ vidi slednjič vse razmere Boga k vsem bitjem v nebesih, na zemlji in pod zemljo v sedanjosti, preteklosti in prihodnosti.

In v Bogu, njih vzroku, ki jih je vstvaril, in v čega vsegavednosti je vse vedno nazoče, vidi zveličani tudi vse stvari; vendar to ni prava udeležba božje vsegavednosti, ni gledanje vseh stvari v vseh njih razmerah; vidi pa vendar vse stvari, ki so ž-njim v kaki zavezi in katerih vednost zamore njegovo zveličanje povišati. Vidi tedaj jasno in neprikrito vse verske skrivnosti, vse verske resnice, čudeže božjega vladanja sveta v krogu narave in milosti, razmere, v katerih so udi kraljestva božjega, sv. cerkve v nebesih, na zemlji in v vicah, zveličanje svojih nebeških tovaršev, potrebe in prošnje vernih na zemlji. In pred vsem spozna samega sebe v Bogu, ki ga je po neskončni dobroti oprostil greha, vsega hudega in minljivosti; s svojim spoznanjem in ljubeznijo je deležen božjega življenja v mirnem pokoji in vedno novem veselji, spoznanji, delavnosti in ljubezni. Tu vidi, kako ga je Bog ljubil z večno ljubeznijo, tu spozna njegova očetovska vodila po vseh potih, v prestanih bolečinah, v premaganih skušnjavah, v odpuščenih grehah, v preobilnih milostih. In gleda doli na tiste, ki še popotujejo na zemlji, raduje se spokorjenja grešnikov, zmage skušanih, stanovitnosti pravičnih. Spozna dobre, katerih popred nikdar ni poznal, zakaj Bog izlije čez vse svojo luč in razsvetli vse. ²⁾

¹⁾ Glej Sales, ravno tam pogl. 12. 13.

²⁾ Glej Hettinger, Apologie des Christenthumes, 3. natis. Freiburg 1869. 2. zvezka 2, 279—281.

Ni čuda, da je tako gledanje bitja božjega in drugih reči v Bogu tako neizmerno zveličanje. Vednost in spoznanje se zamoreta tukaj le z najbolj občutljivim trudom le po kaplji doseči, in ako ju dosežemo, sta pomanjkljiva in omejena, in vendar podelita tako blago in veliko sladkost. — In vera je tukaj le temna v sveti senci in skrivnosti zakrita, in vendar deli čistim dušam ob času pobožnosti in molitve veliko veselje, katero vse posvetno daleč prekosi in z Bogom združeno dušo z takim veseljem navda, da se sv. mučeniki za vse muke trinogov niso kar nič zmenili, temuč so jih kakor sladkosti poželeli. Ako se zdaj v nebesih ta vera naravnost v popolno gledanje spremeni, ako zveličani gleda krasoto nebeškega Jeruzalema, lepoto poveljanih teles vseh in Jesusa Kristusa samega, dušno lepoto vseh nebeških prebivalcev po vseh stopinjah gori do nebeške kraljice same, lepoto Boga trojedinega, kogar gledanje celo božjim osebam na vse veke neskončno veselje vzročuje; kdo bi se mogel čuditi, da to gledanje oklepa bistvenost nebeškega veselja!

b) Zveličavno posestvo in vživanje Boga. To gledanje je tako milo in bistveno, da svetniki vse zveličanje ne gledajo samo, ampak tudi imajo in z gledanjem in posestvom tudi vživajo. Božja čednost upanja se je v posestvo in vživanje tega, kar so upali, spremenila. Naj bolnik tukaj gleda tudi popolnoma zdravega človeka, k zdravju s tem vendar le ne pride; naj siromak, lačen, žejin, vsa bogastva, vse jedi, vse pijače gleda, to ga ne nasiti, on ostane ubog in nesrečen, kakor je bil popred,

on občuti zdaj svojo nesrečo toliko bolj, kolikor bliže in zapeljivše je videl pomočke, s katerimi bi se nesreča odverniti zamogla, in jih vendar ne doseže. Zveličavno gledanje pa je h kratu tudi zveličavna posest in vživanje gledanega, Boga samega, in v Bogu vseh drugih dobrot nebeških. In v tem posestvu in vživanji bo duša večno počivala, večno popolnoma zveličano počivala v Bogu! In to je tisti večni pokoj, ktereга po napeljevanji sv. cerkve mrtvim prosimo, in popred omenjena luč slave je tista luč, ktera jim ima večno svetiti. — Zadnjič

c) zveličavno združenje z Bogom v sv. ljubezni, ktera se pa ne spremeni v kaj družega, kakor vera in upanje; ta ostane in bo očiščena vseh pomanjkljivosti, bo polepšana in povišana do božjega bitja, do združenja z Bogom. Tukaj je ljubezen poželenja, poželjivo išče svojega Boga; tam je ljubezen vživanega posestva; tukaj je ljubezen bolesti, boleče daljave, grenkosladke domotužnosti; tam je ljubezen mirnega, zveličavnega združenja; tam je ljubezen plačila in vživanja. ¹⁾ V tej ljubezni se združi svetnik najtesnejše z Bogom, kakor reka z morjem, kakor demant s solnčnim žarkom, kakor železo z ognjem. Že zdaj bomo po milosti deležni božje nature, kakor nas uči sv. Duh, ²⁾ koliko popolnejše tam v povelicanji? Obderžimo pa le vedno svoje lastno bitje in bistvenost v Bogu, nikdar ne jenjamo biti ljudje, in nikdar ne začnemo biti Bog; tudi železo zgubi sicer v ognju svojo terdoto, svojo merzloto, svojo černo barvo, ogenj spremeni te lastnosti železa in ga

¹⁾ Glej Oswald Eschatologie, 2. natis, Paderborn 1869, stran 51—52. — ²⁾ 1. Pet. 1, 4.

stori čisto in popolnoma ognju enako, železo ogenj v sê vzame in zdi se nam, da je po videzu in učinku luči in gorenja popolnoma ogenj, ali vendar ostane železo vedno železo, in ne bo nikdar ogenj, in ogenj ostane ogenj in ne bo nikdar železo, kakoršno koli naj tudi bo združenje in prešinjenje obeh.

To živo združenje z Bogom v ljubezni — kako neskončno zveličanje! Saj je že ljubezen na svetu, ljubezen daljave, ločitve, pomankanja, hrepenenja, zatajevanja, poželenja in hrepenenja tako polna vžitka, tako sladka, da ljubečemu spremeni vso bolečino pomanjkanja in odpovedi, ves trud hrepenenja in bojevanja v sladki vžitek; kako neskončno zveličanje bo tam polno, mirno, večno združenje z Bogom, ki je največja dobrota, to polno, mirno, večno posestvo in vživanje Boga, in v Bogu vseh drugih blagrov! Poleg tega

5. Telesna radost. Telo svetnikov je v zložnosti z dušo ob enem terpelo, se bojevalo, žertovalo, zaslužilo je tedaj z dušo plačilo nebeške slave, ali ga morda ne bo sprejelo? Kakor resnično je Bog pravičen, bo tudi telo večnega zveličanja v preobilni meri deležno, tisto telo, katero je v zvezi z dušo delalo in služilo. Zdaj leži v naročji zemlje, razdrobilo se je v prah. Ali ura pride, ob kateri bodo vsi, ki so v grobéh, slišali glas Sinu božjega; in bodo prišli, kateri so dobro delali, v vstajenje življenja. ¹⁾ In vstalo bo ravno tisto telo, katero imamo zdaj, v katerem zdaj živimo, v katerem zdaj dobro delamo in nebesa služimo, ne drugo, katero bi bilo

¹⁾ Jan. 5, 28, 29.

mesto sedanjega vnovič vstvarjeno, pač pa ne bo imelo to telo pri vstajenji v sebi onih tvarin, ktere se vedno preminjajo, v telo pridejo in se zopet iz njega izločijo.

To vstalo telo pa bo poveličano, duhu podobno, ali ne v duha spremenjeno, povišano do vzora, tako da bo telo človekovo, ki je prava pripodoba božja, v svoji doveršenosti čisto in popolno izobraženo. Po tej vzorni obliki, ali podobi zdihuje zdaj telo, in doseglo jo bo tudi, ako se da do cela duši, sklenjeni z Bogom, v tem življenji po zapovedih keršanstva voditi. Tam ne odloži samo vsega hudobnega in pregrešnega, kar je po grehu prvih staršev vanj prišlo, ampak tudi to zgolj posvetno, kar je rajsko telo prvih staršev tudi že pred grehom nad seboj imelo. Povzdignjeno bo v oni stan, v katerem zamore v najvišji meri zveličavne podobnosti božje udeleževati se, ter jo ob enem vživati. Kolikor je zveličavno gledanje Boga v nebesih vzvišeneje, kakor je bilo prvo spoznanje božje v človeški duši v raji, za toliko je poveličano telo krasnejše, kakor je bilo telo pred grehom prvih staršev v raji. Ali telo bo vendar le ostalo, in nikdar ne bo duh, imelo bo svoje ude, meso in kosti ¹⁾ ravno tako, kakor poveličano telo Jesusa Kristusa. Zakaj Kristus je „glava telesa, cerkve, on je začetek, pervenec iz mertvih.“ ²⁾ Tej glavi in zgledu bomo kakor udje in pripodobe podobni. Kajti mi smo udje telesa Jesusa Kristusa (in to so vsi pravi kristjani), imamo tedaj pravico do darov in milost glave, razun onih, vsled kterih postane ravno glava, za kar pa mi nismo namenjeni.

1) Luk. 24, 39. — 2) Kolos. 1, 18.

Kakor je tedaj Gospod prešnil zapečaten grob in je pri zapertih vratih svojim učencem v trenutku se prikazal in zopet zginil, akoravno je imel meso in kosti, viden ali neviden, kakor se mu je zljubilo, tako tudi naše telo ne bo iz okornih zemeljskih snovi, ampak duhu podobno bo v moči duha prostor prehitelo, kakor solčni žarek, ki prešine kristal. Kakor je duh zveličanega Bogu podoben postal, tako bo telo duhu podobno. Že tukaj, ko se telo s tisočeriimi revšinami bori, namenjeno je za čeznaravno in duhovno. Ono je živo orodje in prebivališče, tempelj sv. Duha, nosivec milosti in zakramentalnega posvečenja, orodje in pogoja sv. življenja, žertev v terpljenji in bistven del človekov. Zatoraj bo s poveičanjem tudi vsega posvetnega oproščeno in poduhovljeno. Ravno luč je glavno znamenje poveičanega telesa. Luč tudi ni duh, ali med vsemi zemeljskimi prikaznimi je duhu najbolj podobna. Kajti nobena teža je ne vleče v globočino, ali ovira v njenem teku. Učenost ni še dospela tje, da bi dala odgovor na vse vprašanja o luči, akoravno je popolnoma natorna rcč. Kako bi se tedaj čudili, ako bi o luči podobnemu, poveičanemu telesu, ktero je s poveičanjem nad vse naravno povzdignjeno, ne vedeli na vsa vprašanja odgovoriti. ¹⁾

Neizmerno zveličanje poveičanega telesa pa obstoji v njegovih lastnostih in v nebeškem vživanji, ktero je pripravljeno vsem njegovim čutilom.

a) Štiri veličastne lastnosti ima poveičano telo, po lastnostih Jesusovega velečastnega telesa poobraženo.

¹⁾ Glej Göttinger ravno tam stran 365—372.

Brezterpnost, da popolna nezmožnost, še količkaj terpeti. Notranje in zunanje terpljenje, vse pomanjkljivosti in pogreški, sploh vse, kar bi kerčilo najpopolnejše blaženo blagostanje in uživanje, je premagano na veke. Tudi vse pomanjkljivosti, ki izhajajo ali iz premladosti ali iz previsoke starosti. Vsakdo bo v tem stanu, v katerem je najpopolnejši. To telo prešinja moč in zdravje, iz kterega izvira največje zadovoljstvo, ono ostane večno mlado, večno novo, večno nerazrušljivo. Ako bi šlo tako telo v peklenški ogenj, bi se ga ta ne dotaknil, bi občutka njegove najvišje blaženosti tudi narmanje ne motil.

Jasnost, spreminjenje, čeznatura svit je delež, ki ga ima pri povečanju duše, in duša zadobi svoj svit od Boga samega, kogar obličje nezakrito gleda, in ne da bi se gledajoči bliščalo, kakor se godi slabotnim telesnim očem pri pogledu solnca. Mojzes ni videl obličja božjega, ¹⁾ ker se je pa vendar dalje z Bogom na gori pečal, svetil se je njegov obraz tako, da Izraelovi otroci niso mogli pogledati v Mojzesov obraz zavoljo svitlobe njegovega obličja, ²⁾ tako da je moral Mojzes svoj obraz zakriti, ³⁾ da je zamogel z ljudstvom občevati. To je bila le slaba bliščoba one luči, v kateri se bo svetilo povečano telo. Kajti Kristus bo premenil naše revno telo, ker ga bo upodobil svojemu častitljivemu telesu. ⁴⁾ In po meri zaslug in svetosti bo tudi mera te slave pri različnih svetnikih različna. Druga je svitloba solnca, druga svitloba meseca in druga svitloba zvezd; zvezda se namreč od zvezde razloči po svitlobi; tako bo tudi

1) 2. Mojz. 33, 23. — 2) 2. Kor. 3, 7. — 3) 2. Mojz. 34, 33.
— 4) Fil. 3, 21.

vstajenje mertvih ¹⁾ z različno svitlobo teles. Posebni svit bodo imela tista telesa, ki so se obderžala v popolni čistosti ozir vseh mesenih poželjivosti, in tista, ki so za Boga, za svoje bližnje, za vero in za junaško izverševanje ljubezni veliko terpela. Pa tudi zadnji nebeških prebivalcev se bo svetil veliko lepše, kakor solnce in s tako ljubeznjivo lučjo, da ne bo nobeno poveličano oko nemilo žaljeno, ampak bo vse z veseljem in zveličanjem napolnjeno.

Hitrost, ne kakor viharna hitrost vetra, ne kakor veliko večja hitrost glasú, ne kakor še naglejša hitrost luči, ampak kakor misel bo poveličano telo, kakor se bo duši zljubilo, daljave prehitelo od nebes do zemlje, od enega konca do drugega, da si tudi ni nikakor povsod ob enem pričujoče.

Slednjič prederljivost in tenkost, s katero prešinja tudi skozi najmočnejši telesni zadržek, kakor solnce skozi kristalno ploščo, kakor je Kristusovo telo skozi kamniti pokrov groba in skozi zapahnjene duri in zidovje šlo. Telo bo duhu in gibanju njegove volje primerjeno, da ga brez najmanjše težave hitro kakor misel uboga.

6. Potem pristopijo blagosti čutil, in sicer take verste in v taki meri, da so svojega daritelja, Boga samega vredne. Čutila človeka so pomagala zaslužiti nebeško slavo, zatoraj so tudi namenjena jo večno uživati. Iz ljubezni do Boga so prestala veliko bolečin in zatajevanj, zatoraj vživa zdaj tudi vsako čutilo tisto versto nebeškega veselja, ktera je njegovi lastnosti najbolj primerna.

¹⁾ Kor. 15, 41, 42.

Oči so pobožnemu kristjanu vedno vzrok mnogih zatajevanj in zaslug s tem, da jih obrača od toliko zapeljivih reči, od toliko radovednosti v branji, gledanji. Zdaj vidijo pa zato božje mesto z vsemi nebeškimi lepotami, krasoto vseh poveljanih teles svetnikov, presvete device Marije, božjega zveličarja samega. In to ne bo prazno gledanje, kakor tukaj na zemlji; ako gleda tukaj kak reven in nesrečen bogastvo, lepoto, posvetno blago, ostane le pred in slej reven, zapuščen in nesrečen. Ali tam gori v popolni družbi svetnikov, so svetniki sami srečni tudi s tem, ker krasoto drug drugzega gledajo.

Ušesa pravega kristjana so se prilizovanjem in tisočerim praznim radovednostim zapirala, poslušala so preklinanje in zaničevanje s poterpežljivo ljubeznijo, očitane in opominjevanje z hvaležnostjo. Zdaj se spolni obljuba Kristusova: „Blagor vam, kadar vas bodo kleli in preganjali in vse hudo zoper vas lažljivo govorili zavoljo mene. Veselite se in od veselja poskakujte, ker je vaše plačilo obilno v nebesih.“¹⁾ Kaj bodo pa v nebesih slišala? Hvalne pesmi vseh svetnikov, Marije same, ki izvirajo v večno poveljanje božje naj pred iz duše, prešinjajo pa dalje tudi z dušo zedinjeno telo, ter postanejo po udih glasú ušesim čutljivi prijetni napevi. Kako močno se čisla krasen glas že na svetu, kako drago se plačuje, v kaki silni daljavi se išče! Kako veselje bo tedaj slišati one nebeške zборе!

V onj so pobožni tolikokrat prav občutljivo zatajevali, posebno v službi ubogih iz ljubezni do

¹⁾ Mat. 5, 11, 12.

Boga. Tudi to čutilo ne bo brez primerne plačila. Svetniki so mnogokrat že v življenji imeli čudapolni, prijetni duh, še bolj okrepečaven duh so dihali ostanki ali kosti svetnikov. Kako prijetna bo še le vonjava poveljanih teles vseh svetnikov?

Pa tudi okus, ki je z mertvenjem in postom, s poterpežljivo prenašanim gladom in žejo tukaj zavoljo Boga veliko preterpel, bo tam z nebeško sladkostjo in blagim nasitjenjem bogato poplačan. Navadna zemeljska jedila in pijače uživati, bi tam ne bil vžitek, bi ne bilo veselje, akoravno je Kristus tudi še po svojem poveljanji z učenci zemeljska jedila vžival. ¹⁾ Bog pa jim da tisto krepilo in nasitjenje, ki je poduhovljenega telesa v nebesih najbolj vredno in mu je najprijetniše.

In vsesкупni občutek života je tukaj iz ljubezni do Boga in v duhu pokore pač najobčutljivše terpel. Dobil bo tedaj tudi prepolno mero občutljivega zveličanja.

6. Različne stopnje nebeškega veselja. V posestvu in vživanji nebeškega veselja so si vsi zveličani po eni strani drug družemu popolnoma enaki, namreč v tem, da je vsakdo popolnoma srečen, popolnoma zadovoljen, da nima nobeden kake nespolnjene želje, ali kakega neugašenega hrepenenja. Morje nebeškega veselja je neskončno, vsakdo zameja iz njega, kolikor more in mora, ne godi se s tem nikomur kvivica, da zajemajo tudi vsi drugi, in ako zajemajo vsi skupaj, še vedno ostaja neizmerno morje. Vsi svetniki nebes gledajo in uživajo vesoljno božjo

¹⁾ Luk. 24, 43.

bistvo, ali nikdo med njimi, in tudi vsi skupaj jo ne morejo v njeni polni neizmernosti gledati in uživati. Ptiči se radujejo po svoji volji v sinjem zraku, ali nobeden in tudi vsi skupaj niso kdaj v najvišje kroge prišli. Tako bomo, kakor bo serce poželelo, plavali v božjem morji, in akoravno neskončno brezdno božestva brez priderška in prenehanja uživamo, vendar ne bomo mogli celo neskončnost povžiti, ktera je vsak čas čez našo razumnost neskončno vzvišena.¹⁾ Zato je vsakdo popolnoma zveličan. Ali po drugi strani se vsi drug od drugoga tako razločujejo, da v celih nebesih morda ni dveh, ki bi obedva v vsakem oziru enako mero zveličanja uživala, ker imata različne zasluge, različne stopnje svetosti, tedaj tudi različne stopnje sposobnosti in zmožnosti uživanja; tudi luč slave jim različno sveti, tako da tudi presveto trojico v različni meri gledajo in uživajo; to sledi iz tega, ker je Bog neskončno pravičen, in mora tedaj tudi vsako zasluženje po natanko odmenjenem načinu poplačati. To pa nikakor ne stori, da bi se našel tudi le eden, kateri bi zarad tega ne bil popolnoma zveličan, kajti slednji ima tako stopnjo zveličanja, da bi višje ni zmožen ne bil.

7. Družba. Če je pa tako neskončno veliko stopnj zveličanja, ali ne vskrajšuje potem pogled višje stoječih popolnega zveličanja niže stoječih? — Taka sebična misel je posneta popolnoma po sirumaštvu posvetnega življenja; svetnikom kaj tacega nikdar v misel ne pride. V popolni ljubezni so prišli v družbo svetnikov in zarad sodeležne ljubezni bo veselje enega

¹⁾ Glej Salez, Theot. 3. zvez. 15. pogl.

tudi veselje vseh družih, in veselje vseh družih bo nasproti zopet veselje sameznega. Kolikor je zveličanih, tolikoršno je veselje. „Če koga ljubiš, kakor samega sebe, in če ima on enako srečo, kakor ti, potem si dvakrat srečen; zakaj zaradi njega se boš ravno tako veselil, kakor zaradi svoje lastne sreče. In kolikor se množi število srečnih, ktere tako ljubiš, toliko se množi tvoja sreča. Tako se bo v oni popolni ljubezni naštetih angeljev in ljudi, kjer drug družega ljubi, kakor samega sebe, vsakdo veselil sreče družega, kakor svoje lastne sreče.“¹⁾ In ravno v tej dobrovoljni ljubezni vživa vsakdo poleg svoje lastne sreče tudi še srečo vseh družih.

Ako zamorejo tedaj zveličani v popolni ljubezni srečo sozveličanih, kakor lastno vživati, kako jo pa zamorejo spoznati? Kajti ako o njej ne vedo, jo tudi vživati ne morejo. — Sv. Terezia nam da podoba, ktera na to vprašanje ravno tako lepo, kakor tudi resnično odgovarja. Ona pravi: Ako stopiš v krasno dvorano, ktera ima ob eni strani eno samo neizrečeno veliko kristalno zercalo, druge strani pa so sestavljene le iz malih zercalov; in ako pogledaš v veliko zercalo, kaj vidiš? Najprvo vidiš veliko zercalo samo na sebi brez vsega pripomočka; dalje vidiš v velikem in z velikem zercalom vsa druga mala zercala, akoravno teh ne gledaš naravnost; vidiš pa tudi v tistem velikem zercalu in s tistem pogledom vse podobe, ktere kažejo druga zercala, in po odsvetu se upodobuje podoba enega zercala tudi v vseh zercalih, ter se kažejo podobe v prečudnem pomnoženju.

¹⁾ Sv. Anselm.

Tako tudi, ko vstopiš v nebesa! Tu vidiš pred vsim Boga naravnost, kakoršen je v njegovem bistvu. Ali božje bitje in božja vsegavednost je ob enem veliko zercalo, v katerem se vidijo vsa mala zercala, vsi svetniki in angelji obširnih nebes natanko in popolnoma. In tako vidiš z enim samim pogledom v Boga, ne le Boga samega, ampak tudi vse svetnike in angelje z vsim zveličanjem in z vso srečo, katero vsak edini in vsi skupaj uživajo. In ko z enim pogledom to vse naenkrat spoznaš, uživajo tudi to vse naenkrat v sočutni ljubezni do vseh. To je popolna družba svetnikov! To je družba: tri božje osebe, poveljani človek Jesus Kristus, presveta devica Marija, devet korov angeljev, vsi svetniki od začetka do konca vseh časov!

8. Večnost nebeškega veselja doverši slednjič zveličanje nebeških prebivavcev tudi ozir obstanke. Kdor ni krivičen, daje za storjeno delo odmerjeno plačilo. Ljudje dajejo plačo, dokler se jim služi; kdor ne služi več, ne dobiva dalje plačila. Veliki gospodje pa, knezi in kralji dajó plačo dalje tudi, če kdo ni več v službi, seveda večjidel le tistim, ki so že veliko, veliko let posebno zvesto služili in plačila že tako ne morejo več dolgo dobivati. Bog je pa najvišji kralj in mora tedaj dobrodarnejše plačevati. Ko bi mu 60 do 80 let služili, bi nam zamogel dati plačilo, ki bi tudi po dokončanem času službe še desetkrat tako dolgo trajalo, in sicer v kakem prijetnem kraju, kakor je bil zemeljski raj. Toda vse to, ali tudi tisočkrat, milijonkrat več je bilo Bogu še premalo; za to kratko, lahko, revno, zanikerno službo, katero tukaj, dokler

živimo, opravljamo, nam daje plačilo, ki je božje gledé na bitje, neskončno gledé na obsego, večno gledé na obstanek; večno, večno! To je plačilo Boga vredno, ki ne sledi le iz njegove pravičnosti, sicer bi bilo malo in kratko, kakor naša služba, ampak ki izvira iz njegove božje dobrodelnosti in ljubezni.

In to nebeško plačilo se bo gotovo na veke še vedno bolj in bolj naraščalo in množilo. Ker nobena stvar, tudi človek Jesus Kristus sam ni v stanu božjega neskončnega veličastva popolnoma v sê sprejeti in za-se obderžati, je mogoče skozi vso večnost napredovati in rasti v zveličanji. In delovanje svetnikov, s katerim Boga v sê sprejemajo, ne bo nikdar mirovalo, temuč se bo bolj in bolj uterjevalo, V zveličavnem gledanji božjem, in v zveličavnem posestvu in vživanji bodo vedno dalje in dalje hiteli. Vedno na novo se oglašá njihova žeja po spoznanji, po ljubezni, po zveličanji, in vedno na novo bodo nasitovani. Da, tam je napredek od revščine, od bogastva, od nesreče do sreče, tam je napredek od življenja do življenja, od ljubezni do ljubezni, od luči do luči, od Boga do Boga. To je večni napredek v večnem zveličanji. In kolikor več vživajo, toliko več bo še vedno vživati ostalo; še vedno polna neskončnost, še vedno cela večnost.

To je naš zadnji cilj in konec, za kterega nas je Bog vstvaril, k temu nam je razodel pot ter dal vodnike!

Vse to je slabo popisovanje nebes. Ali jih boš dosegel in večno vžival? Da, prav gotovo, če le resnično hočeš in po pravi poti stanovitno hodiš. Ni je pa poti v nebesa, razun katoliške vere; in ni

napredka na pravi poti, razun pobožnega življenja v sv. rimski katoliški cerkvi; in ni najvišjega vodnika v zveličanje razun Jesusa Kristusa, ki pa nas nevidno vodi; in ni vidnega bližnjega vodnika v zveličanje, razun od Kristusa samega postavljenih in poverjenih namestnikov, papeža, škofov in dušnih pastirjev, ki so s papežem v zvezi.

Téh vodnikov se derži, po tej poti hodi dalje, varuj se krivih potov in vodnikov, potem ne dvomi, da dosežeš nebesa! Tako gotovo ti je to, kakor bi jih bil že dosegel.

VIII. Poglavje.

Zgrešeni namen našega popotovanja: pekel.

Pekel je poslednji namen, ktereга si grešnik sam postavi, kteremu derzno in stanovitno nasproti gre, in ktereга bo tudi gotovo dosegel, ker namena, ktereга mu je Bog odločil, nebes, ne mara, ubogi bedak! Pa imel bi vendar rajše nebesa, kakor pekel; česar prav za prav ne mara, je pot v nebesa, to je: sveta katoliška v ljubezni delavna vera; to so vodniki v nebesa: Kristus in njegovi namestniki v katoliški cerkvi. O tej poti v nebesa pravi Kristus, da je oska in sterma, in da jih le malo hodi po njej; in o poti v pekel pravi, da je široka in prostorna pot in da jih je veliko, ki po njej hodijo. Kdor tedaj ostane pri tem ter stanovitno hodi po poti v pekel, naj se nikakor ne čudi, ako konec pota ne najde nebes, ampak nič družega, kakor pekel. Kdor koli se pekla boji, mora se pota in vodnikov v pekel ogibati.

1. Pekel je neutraljiv. Bog je prost, človek po božji podobi vstvarjen, kakor tudi angelj sta prosta. Božja prostost je pa ob enem popolna neodvisnost, njegova najsvetejša volja sama je postava, po kateri se ravna, in ker je ta božja volja v Bogu, ali prav za prav Bog sam, se lahko umé, da je Bog neodvisen. Ako je tedaj volja božja vodilo, po katerem se Bog sam ravna, mora biti toliko bolj vodilo, po katerem se imajo ljudje in angelji ravnati; in ker je to vodilo zunaj njih, niso neodvisni. Oni so pod božjo vlado, in se jej ne morejo in ne smejo odtegovati, morajo Boga poveličevati hoté ali nehoté, v tem nimajo proste volje; le to jim je na voljo dano, ali hočejo Boga prostovoljno poveličevati, ali pa prisiljeni, in v tem izboru je njih prostost. Naj si tedaj človek in angelj volita to ali uno, Boga vendar le poveličujeta; toda za človeka ali angelja bodo nasledki popolnoma drugi, ako se ravna in uboga prostovoljno po božji ljubezni in božjem dopadajenji, ali pa, ako se proti božji ljubezni in božjem dopadajenji prostovoljno punta. Ako se izvoli človek ali angelj prostovoljno pokorščino do Boga, se s tem Bog sam nad njim poveličuje, da ga vpelje v neskončno srečo za celo večnost, v nebesa; ako si pa izvoli nepokorščino in upor zoper Boga, poveličuje se Bog nad njim s tem, da vpelje puntarja v neskončno nesrečo za celo večnost, v pekel. Pekel pa ni le nesrečni stan pogubljenega, temuč tudi kraj, v katerem bodo v upor zoper Boga obsojeni angelji in ljudje večno terpeli.

Ali je pa Bog, neskončno dobri, tudi res pekel vstvaril? Akoravno bi se imela temu vprašanju še

popred bolj določna podoba dati, se vendar lahko na to odgovor da, z besedami sv. pisma: „V začetku je vstvaril Bog nebo in zemljo,“ ¹⁾ zemljo namreč, kjer si ima človek večno zveličanje zaslužiti, in nebesa, kjer jo ima večno uživati. O peklu pa, kjer se ima človek ali angelj vedno pokoriti, v oni verstici ni nobene besede. Zakaj ne? Ker ni bilo v namenu in dopadajenji božje neskončne dobrote, kako stvar vekome nesrečno storiti. Zatoraj ni dal angeljem in ljudem družega večnega namena, razun nebes; pekla ni Bog nikomur namenil. Kako tedaj, da je pekel vendar le nastal? Ker si ga je človek sam namenil, to se pravi, prišel je zarad greha v tak stan, ki sam po sebi vse nebeško veselje vniči, moral je vsled božje sodbe tudi v kraj pregnan biti, kjer ga obdajajo večne muke. Pa tudi ko je tako pekel nastal, in so bili pregrešni angelji tje pregnani, tudi zdaj Bog pekla ni za ljudi pripravil, kar se razvidi iz Kristusovih besedi: „Poberite se spred mene, prekleti! v večni ogenj, kateri je pripravljen hudiču in njegovim angeljem.“ ²⁾ Pripravil je Bog za satana in druge od njega odpadle angelje pekel, ker so bili že grešniki; a o človeku tu ni govora, ker Bog ni hotel, da bi si tudi en človek pekel v namen postavil; ako se pa tudi človek čisto zoper voljo božjo, od Boga mu odločenemu namenu, nebesom odpove, in si kakor hudič pekel kot namen postavi, našel bo gotovo tudi on, kar je zahteval — pekel. Čudi naj se tedaj nikakor ne, tudi naj ne vprašuje: Zakaj je Bog, neskončno dobri, pekel vstvaril? Vpraša naj velikoveč samega sebe: Zakaj sem se od nebes od-

¹⁾ 1. Mojz. 1, 1. — ²⁾ Math. 25, 41.

vernih, ktere mi je neskončno dobri Bog namenil? In zakaj sem se zoper božjo zapoved in svarjenje proti peklu obrnil, in si ga za svoj namen odločil?

Namen in volja grešnikova, ako odrekuje Bogu pokorščino in prestopa njegove zapovedi, ni ravno to, da bi si stem nakopal večne peklenske muke; ko bi zadostovala sama želja, imel bi zadnjič rajše nebesa, kakor pekel. Ali kaj koristi to? Ako se vedoma, prostovoljno, vkljub vsemu stvarjenju in zapovedim vsega ogiblje, s čemur edino bi zamogel nebesa doseči, in to dela, kar ga nedvomljivo pelje v pekel, je to po naravnih nasledkih toliko, kakor ko bi se bil že od začetka za pekel odločil. Grešni človek in angelj nista hotla Boga za svojega gospoda spoznati, nista hotla v združenji z Bogom svoje sreče iskati; hrepenela sta, pridobiti si na svojo roko ločenim od Boga drugo srečo, vkljub božji volji in zapovedi, zatoraj pripusti Bog, da pridejo nezogibni nasledki tako pregrešnega in bedastega početja: grešnik se je proč obrnil od vsake prave sreče, ktero mu je pripravil Bog, zgubil je tedaj vso srečo; in sreča ktere isče sam, je neprava, slepivna, prazna, ne more tedaj nobenega vspeha imeti; ne ostane mu tedaj družega ko nesreča. Ali zaničevanemu nadgospodstvu božjemu, ktero je grešnik zasmehoval, se mora tudi še deločno zadostiti! Z nepokorščino do Boga je grešnik mnogokrat zadregam odhajal, ktere je zvesti služabnik božji poterpežljivo prenašal; s prepovedanimi pripomočki in nepokorščino do Boga si je prilasteval posvetne časti, vžitkov bogastva, kar je moral pravični pogrešati zarad svoje zvestobe do Boga; pogostokrat je imel grešnik toliko več posvetne

sreče, kolikor večje so bile hudobije in pregrehe, ktere je doprinašal, pravičen pa ravno zarad svoje zvestobe do Boga hude stiske terpi; tisočkrat je trajala taka sreča grešnikova do groba, kakor tudi še le smert stiskam in zadregam pravičnega konec stori, Ali ni tedaj pravično, da se določno zadostuje božji pravičnosti, svetovnemu redu in božjim zapovedim, ki so se derzno z nogami teptale? Zato je bilo tudi pri vseh ljudstvih, v vseh časih in v vseh delih sveta terdno prepričanje o ustanovljenih kaznih zoper grešnike po smerti. Vsa stara ljudstva, Gerki in Rimljani, Galci, Perzijanci in Indijanci, Kitajci in drugi divji narodi na jutrovem, neprešteta ljudstva v Afriki in vse ločine Mahomedanov, tako tudi v novejši dobi najdena ljudstva v Ameriki in Australiji, vsi verujejo enoglasno v prihodnjo življenje z mukami za hudobne, ki se ravnajo po velikosti njihovih pregreh. Od kod to splošno prepričanje? Pervič ker je Bog vpisal v vsako človeško serce čut prava in pravičnosti, gotovo pa tudi iz ostankov starodavnega razodenja, ktero je dal Bog ljudem, in ktero se je ozir tega kakor tudi ozir marsikaj družega neizbrisljivo ohranilo.

Kar pa tako naravni čut pravičnosti zahteva in kar so vsa ljudstva po izročilu svojih prednikov sprejela, to stori božje razodenje popolnoma nedvomljivo. O nobeni drugi verski resnici sv. pismo stare in nove zaveze tako pogostoma ne govori, kakor o peklenskih kaznih. Davolj pekel se ne da tajiti, in še več:

2. Peklenske kazni so večne. Ko bi človeški um te verske resnice tudi nikakor ne mogel razumeti, je vendar neutaljiva resnica, le da bi spa-

dala, poleg mnogo družih k skrivnostim svete vere. Kajti ravno tam, kjer sv. pismo govori v peklenških kaznih, je tudi pisano, da so večne.

Toda to ni verska skrivnost; kajti človeški um ima veliko več dokazov za večnost, kakor zoper večnost peklenških kazni; ta verski nauk je z človeškim umom v taki razmeri, da se umni dokazi ne morejo zopet z umom zavreči, natproti pa ni nikakoršne oporeke človeškega uma, ktere bi um ne mogel popolnoma rešiti. Zatoraj so tudi vsa ljudstva od najbolj olikanih do najbolj sirovih verovali v večnost peklenških kazni, tehtovito spričevalo, katero se popolnoma vjema z zahtevanjem naše vesti. In nihče ne more prezirati tega spričevala vseh znamenitih učenjakov in vseh ljudstev preteklosti, nihče ne more tu reči, kakor pri mnogoterih drugih izročilih, da se namreč veruje, kar si kdo želi; ravno nasprotno je resnično: vse želje človeškega duha nasprotujejo temu nauku in od nekdanj se je človeški um trudil, s tisučeri težavami ga ovreči; ali ves trud je bil zastonj, kajti Bog je to glavno versko resnico neizbrisljivo v človeški um zapisal. Kakor gotov je razloček med dobrim in slabim, med čednostjo in hudobijo, med Bogom in hudičem, tako gotov je popolnoma dognan in nespremenljiv razloček med nebese in peklom. Kakor gotovo tudi v večnosti hudo ne neha biti, in nikdar ne pričinja dobro postajati, tako gotovo morajo biti peklenške kazni tudi večne. In kakor je nemogoče, da Bog kedaj jenja biti svet in pravičen, tako nemogoče je tudi, da bi peklenške kazni kedaj svoj konec imele. Tajiti jih zamore človek, ako se hoče ustavljati resnici, ali več

ne premore; s svojim tajejnem ne more nikakor doseči, da bi peklenške kazni kdaj nehale.

Bog je polen usmiljenja, dobrote in ljubezni, pa tudi polen resničnosti, svetosti in pravičnosti. Ako bi Bog imel ozir kazen grešnikovih popolnoma prosto voljo, in ako bi mile lastnosti ne bi bile eno in isto z ostrimi, z božjim bitjem samim, bi se morda zamogli na njegove mile lastnosti zanašati in upati, da ostre lastnosti ne bodo nasprotovale. Ali to upanje je prazno. V Bogu ni v znotranjem ter zunanem svojevoljnosti; peklenške kazni toraj niso samovoljno naložene, in se toraj tudi ne morejo samovoljno odpustiti. Kajti glavna kazen, kazen zgube božje, nebes in vsakoršne sreče ni družega, kakor stan, v kterega zabrede grešnik sam prostovoljno in svojeglavno. Kako bi bilo mogoče, da bi božja resničnost o nesrečnem stanu pogubljenega drugače sodila, kakor da je in ostane nesrečen? kako bi zamogla božja svetost prostovoljni in terdovratni upor grešnikov s prostovoljno pokorščino iz ljubezni do Boga v eno versto staviti? kako bi božja pravičnost nakopičenih hudobij pogubljenega ne imela za hudobije?

Poleg tega je pa smertni greh zato tolike kazni vreden, ker je žaljenje neskončnega veličastva božjega; zatorej zahteva pravičnost, da nima nikdar konca. Sama na sebi kazen pogubljenega ni neskončna, kajti pri stvaréh, ki so omejene, ni nič neskočnega. Ker tedaj kazen ni neskončna po svojem bistvu, mora biti saj ozir časa neskončna in razžaljenju primerna, ona mora večno trajati. Ravno tako zahteva pravičnost, da se greh nad pogubljenim tako dolgo

kaznuje, dokler ima človek svoj grešni stan, greh pogubjenega pa ne more nikdar jenjati, ker zadobi človek v trenutku smerti stalno nespremenljivost, ter ima ostati v tistem dušnem stanu, v katerem ravno umerje. Zatoraj tisti, ki v ljubezni božji umerje, tudi ne more večno nikdar več nebes zgubiti, ker se njegova ljubezen do Boga večno nikdar ne konča; ali tudi pogubljeni ne more večno nikdar peklu ulti, ker se njegovo sovraštvo do Boga ne more večno nikdar več v ljubezen spremeniti. Večno nikdar ga ne more volja biti, da bi se spreobernal, večno naprej ima nespremenljivo voljo, Boga sovražiti; večno dalje ostane njegov grešni stan, in večno dalje bo tudi kaznovan.

Komur se tedaj večne peklenške kazni prestrašne zdé, naj si ne skuša s tem pomagati, da dvomi, ali so večne, ali ne, ampak s tem, da hodi stanovitno proti nebesom. Kajti večne so in ostanejo peklenške kazni, naj si bodo človeku ljube ali neljube. To zagotavlja sv. pismo na večih krajih v različni obliki, to ponavlja brez konca, neposredno in posredno pozitivno ali negativno, pa vedno enako gotovo in jasno: „Poberite se spred mene v večni ogenj!“¹⁾ se glasi sodba, katero morajo pogubljeni slišati. „Hudobni pojdejo v večno terpljenje, pravični pa v večno življenje,“²⁾ pravi večni sodnik. „Dim njih terpljenja se bo vekomaj do vekomaj kviško kadil, in nimajo pokoja noč in dan,“³⁾ svari sv. Duh.⁴⁾

1) Mat. 25, 41. — 2) Mat. 25, 46. — 3) Apok. 14, 11.

4) O večnosti peklenških kazni glej: Oswald, Eschatologie 57—74. Bern. Jungmann, de novissimis Ratisb. 1871 pag. 39—83. Hettinger, Apologie, 2. zvez. 2, 297—318. Posebno pa Vosen, das Christenthum, 2. natis Freiburg 1864, kjer so vsi ugovori v vsi ožstrosti navedeni in temljito in jasno razloženi, str. 367—424.

Zdaj moramo te kazni same malo bolj natanko preišljevati. Ali kakor pri nebesih, moramo tudi tukaj reči, da ne zadostí nobeni človeški domišljiji, odkriti celo njih velikost; in kolikor se tudi o tem govori, vendar še vedno mnogo več ostane, kar ne more nihče izreči, in nihče ne razumeti. Pogubljeni sami bi jih ne mogli popolnoma izreči, samo terpeti jih zamorejo in morajo na veke.

Ker so pogubljeni Boga in nebesa z vsim veseljem zgubili, in ker so še zraven tega pogreznili se v prepad vsega terpljenja, ste posebno dve glavni verste kazen, ktere terpé: kazen zgube in postavne kazni, ktere občutijo na vséh dušnih zmožnostih in tudi na vseh telesnih občutkih po sodnem dnevu.

3. Pozitivne ali postavne kazni so manjše verste, in naklada jih Bog po meri one spáčenosti, vsled ktere je človek pregrešno stvarem kot svojemu Bogu služil, in se jih je v razžaljenji božji napačno posluževal, ter je hotel v njih svoje sreče iskati, Bogu na vkljub. Zdaj se obračajo vse stvari zoper grešnika, da se nad njim maščujejo. Nepri-merno večja je kazen zgube, s ktero še kaznuje druga popačenost grešnika, ki se je od Boga, največje, neskončne dobrote in vira vseh drugih dobrot obrnil.

a) Je ča. Kakor so nebesa kraj, kjer se svetniki večno svojega neskončno zveličanega stanu veselijo, tako je tudi pekel kraj, kjer morajo pogubljeni svoj strašni, neskončno revni stan prenašati. Da sta oba zares kraja, sledi že iz tega jasno in potrebno, ker bodo po poslednji sodbi telesa z dušami združena, in telesa zamorejo le na kakem gotovem kraju biti. In kakor so nebesa polne tistih

krasot, ktere zamorejo telesom in dušam popolnih in z Bogom združenih svetnikov prijetne in razveseljivne biti, tako je tudi pekel napolnjen z vsemi mukami in strahotami, ktere terdovratnim puntarjem zoper Boga, oterpnjenim razžaljivcem veličanstva Najvižjega strašne in mučne biti zamorejo. Zaverženi angelji in ljudje so vse overe božjih zapovedi zaverгли, in so svojo prostost stanovitno v zlo rabili; oropani bodo tedaj na večno vse prostosti in zaverženi v oklepe večne ječe.

b) Ogenj je skoraj povsod v sv. pismu imeñovan, kjer je govor o peklu, in kazen ognja je večkrat, kakor vse druge skupaj, navedena. Gotovo je tedaj, da je v peklu ogenj; vprašuje se le, kaki ogenj je tam?

Z besedo „ogenj“ ni tu zaznamovana le v podobu jeza božja, ktera pogubljene kaznuje, ampak resničen živo ogenj. ¹⁾ Samo da ni naš posvetni ogenj, kterega nam je Bog v očetovski dobrotnosti dal, da nam opravlja v tem življenju največje službe, temuč je ravno peklenški ogenj, kateri nima nobene dobrodelnih lastnosti posvetnega ognja, nasproti pa vse mukapolne lastnosti v neskončni meri. Je resničen telesen ogenj, kateri ima moč goreti in mučiti. Ima po božji volji lastnost, da ne zamore mučiti samo telesa pogubljenih, ktere bodo po sodnem dnevu tam, temuč tudi duše in zaveržene hude duhove. In terpljenje na duši ni manjše, temuč kolikor

¹⁾ Suarez de Angelis lib. 8. cap. 12. n. pravi: *Certa et catholica sententia est, ignem, qui paratus est diabolo et angelis ejus, ut in illo crucientur, verum ac proprium ignem corporeum esse.* — Ravno tako Perrone, Jungmann, Oswald in sploh skoraj vsi kato-liški bogoslovci,

bolj duševno je, toliko bolj je boleče in strašno. Da se telesni ogenj zamore duha prijeti, temu se nihče ne bo čudil. Ali nima tudi telesna voda pri kerstu, telesno olje pri zakramentih moči, da pride z dušo v dotiko? Čudno bi le bilo, ko bi kdo terdil, da imajo te telesne moči vsled svoje lastne nature in bitja vpliv do duha. Zgodi pa se to vsled določne volje božje, ktera teh telesnih reči potrebuje v to, da svoje namene doseže. V telesnih rečeh je samo za Boga vstvarjeni duh hotel svoje zveličanje iskati, zdaj mora večno v telesni reči največje terpljenje za to najti.

Ali skusimo si peklenško terpljenje bolj natanko predstaviti; zakaj ako se ga zdaj bojimo, ne bo nam ga treba potem večno občutiti.

„Kdo izmed vas more prebivati pri požrešnem ognju? Kdo izmed vas more prebivati v večni žerjavici?“¹⁾ vpraša sv. Duh. Le poskusi, koliko zamoreš preterpeti s perstom pri goreči sveči; v trenutku je koža in meso osmojeno, in strašna bolečina ti gre kakor blisk skozi vse ude do mozga v kostéh! Kdo bi bil še le v stanu, kaj tacega pet minut prestati! In ako bi bil hudodelnik obsojen k smerti ognja in bi s čudežem ostal tri ure v ognjeni peči živ, tako da bi občutil vse bolečine, pa vendar ne mogel umreti, kako neznano velike bi bile pač te bolečine! Koliko strašnejše pa še gori ogenj naravne in umotvorne elektrike!

Ako tedaj posveti ogenj, ktereга nam je božja dobrota kot eno največjih naravnih dobrot podelila,

¹⁾ Isaija 33, 14.

vendar tako neizrečene bolečine prizadene, misli si potem sam, kake bolečine bo prizadjal peklenški ogenj, ktereга je vžgal Bog v pravični jezi ravno iz tega namena, da ima neizrečene bolečine prizadevati! Kako boleče gori tudi že najmanjša lučica? Koliko bolj ogenj na ognjišči? in še le cela goreča hiša? ako gori mesto, že v precejšni daljavi ne moremo več prestajati! Zdaj pa celi, neizrečeni razširjeni peklenški ogenj! — Posebno ker je zapert. Ako sožgemo tudi le malo dervá, če so pa zaperta v peči, kaka vročina, in kako dolgo se ohrani! In ako vedno zopet dokladamo dervá, bo vročina vedno večja, dokler se ne razstopijo tudi najterše rudnine, še celo pesek in kamen. Peklenški ogenj pa je tako tesno zapert, da ne more nikdar nič vročine uiti, in ne more nič hladila ali merzlotе noter priti, in tako gori vedno na vse čase, na vse veke! — In žareči vihar božje jeze ga bo na veke podpihaval. „Ogenj se je vnel v mojem sercu, in bo gorel do najspodnjega pekla, in bo požerl zemljo z njenim zelišem, in bo požgal podstave gorá. Nakopičil bom nadnje nadloge in svoje pšice bom v nje postrelil,“ ¹⁾ tako žuga gospod Bog! „Kdo izmed vas bo zamogel prebivati v večni žerjavici?“

Po sodnem dnevu dobi ta ogenj tudi še vsa telesa pogubljenih, da jih muči na vseh občutkih in udih, naj bolj pa na tistih, s kterimi so naj bolj grešili. Pa tudi vsake verste drugih terpljenj, ktere bodo različnim čutilom teles občutljive in boleče, jih čakajo.

1) 5. Mojz. 32, 22, 23.

c) Muke telesnih občutkov:

Pogled je tisočkrat začetek in vzrok greha, zato ima tudi od božje previdnosti odmerjeno kazen. Na tem svetu vidimo, kako bolnike že naprej bližnja noč skerbi, nekteri poprašujejo eno noč stokrat, če že ne bo kmalo dan. V oni dolgi strašni noči egipčanske temote, katero je Bog enako v kazen poslal, je bil strah in trepet prebivalcev nepopisljiv. ¹⁾ Ako je bratovski ubijavec Kajn pred kakimi 5000 leti v pekel prišel, leži še vedno v prvi noči, ni imel še dneva, na vse veke mu ne bo napočil dan. Res da je tam vse polno ognja, ali ta strahoviti ogenj ima le moč, da gori, ne da bi svetil, razen toliko, da peklenške prikazni še strašnejše kaže: prestrašno družbo, prestrašno ječo, prestrašne vertince isker in plamenov.

Slišanje. Strašno je slišati v veliki goreči hiši vpitje bežéčih, še strašnejše je vpitje od ognja omamljenih, ki ne morejo bežati; kako v sercu odmeva glas bolnega, kadar zdravnik na njegovem životu reže ali žge! Kako bo vpitje, tuljenje in škripanje z zobmi pogubljenega? Kako še le vpitje toliko milijonov pogubljenih? Navadno se ljudje na zemlji za to terpljenje malo zmenijo in ne mislijo, da je tako strašno, ali Nekdo, ki je vedel to najbolje presoditi, ima to terpljenje za tako strašno, da mesto pekla stavi sploh le terpljenje jokanja, tuljenja in z zobmi škripanja, in Ta ni nihče drugi, kakor Jesus Kristus sam, ²⁾ kateri tudi svari: „Gorje vam, ki se zdaj smejate; ker jokali in žalovali boste!“ ³⁾

¹⁾ Modr. 17, 17. — ²⁾ Mat. 8, 12: 13, 42—50; 22, 13. —

³⁾ Luk. 6, 25.

Glad in žeja. Kako strašna nadloga je glad že na tem svetu, opazuje se s strahom ob času hude lakote in o priliki oblegovanja mest. Da si zljajšajo nesterpljive muke, jedó ubogi tndi najostudnejše reči, mnogokrat meso svojih lastnih rok, poslednjič še celo svoje lastne otroke, kakor se je godilo pri oblegi Jeruzalema in Samarije. Naposled nesrečni zdvijajo zarad same lakote ter umerjó v najstrašnejših bolečinah. — Kaj bodo tedaj pogubljeni v peklu občutili, ker ne morejo umreti, posebno tisti, v katerih sv. Duh pravi, da so imeli trebuh za Boga. ¹⁾ Vse naše misli pa presega žeja v peklu, ktera je tako huda, da se je bogati požeruh o tem terpljenji bolj pritožil, kakor o vseh drugih. ²⁾

d) Družba. Mnogokrat se sliši govor nespametne lahkomiselnosti: Kaj pa, če tudi pridem v pekel, dosti tovarišev tamkej najdem in ne bom sam. Res da ne boš sam, najdel boš veliko množico pajdašev, ali ravno to povikšuje peklenško terpljenje, tako da dospé do najvišje stopnje. Kdor koli bo zarad hudobije iz verste angeljev in ljudi pahnjen in v večno ječo obsojen, bo tam: vsakdo voši, privoši in dela vsem drugim terpljenje; vsakdo mora vse najhujše od vseh drugih prenašati, nihče se ne more pred drugimi varovati in braniti. Kaka nespamet je tedaj se s tem tolažiti, da najdemo tam pajdašev! Ali se vročina ložej prenaša, ako tisuč drugih hiš zraven tvoje gori? mar ložej uideš, ako te sto hudih psov napade, ali samo dva? ali šteješ v polajšanje, ako te obsuje sto smertnih sovražnikov, mesto enega samega?

¹⁾ Filip. 3, 19. — ²⁾ Luk. 16, 24.

Ze družba drugih pogubljenih ljudi sploh je eno največjih peklenških terpljenj. Iz hiše, kjer se znajde tudi le en sam nadležen in zdražljiv človek, zginе vsa prijetnost, nikomur tudi ni prebiti in dolgo obstati. V peklū pa ni ljubezni, ampak le sovraštvo in serd zoper Boga, zato tudi zoper vse stvari božje. Terpljenje, katero vidi eden, vidijo vsi drugi, privošijo ga drug družemu s peklenško škodoželjnostjo in radi bi ga še pomnožili.

Ali še hujša je družba zaverženih angeljev! Ko bi hudobni duhovi ne mogli pogubljenim tudi nič žalega storiti, zadosti je, da morajo pri njih biti in ostati, to edino je že strašanski pekel! Sveta Katarina Sienska je imela enkrat čeznaravno rasvetljeni pogled, ter vidi ostudnost hudobnega duha, in močno prestrašena reče: Ako bi mi Bog na voljo dal ta pogled še enkrat le za en trenutek prenašati, ali pa do sodnega dne v ognji ostati, hipoma bi skočila v ogenj, da uidem takemu pogledu. V peklū pa ni le en sam hudoben duh, ampak silna množica jih je, eden strašnejši od družega, hudobni duhovi sami se vekomaj ne morejo pogleda navaditi, da bi ne bili drug družemu v peklenško muko. Kako bo tedaj terpljenje pogubljenih, ker bodo morali večno gledati hudobne duhove! Saj je vendar vtis strašnega pogleda tako velik, da kažejo mnogi zgledi, kako so sem ter tje ljudje naenkrat iz strahu sive lasé dobili, drugi ta hip pamet zgubili, ali pa celo naenkrat mertvi na tle se zgodili. Akoravno pa vse to brez konca traja, ne bodo se tega nikdar privadili, da bi jenjal strah, kajti božja volja je, da je ta muka, kakor so vse druge vekomej nove in nepremeljive,

kakor tudi nebeško veselje izvirajoče iz pogleda in družbe izvoljenih, dasi je večno, ne zgubi svoje prijetnosti. Pristopi pa še kaj hujšega? Hudobni duhovi pogubljenim niso le strašni z njihovim pogledom, temveč še bolj, ker so njihovi mučitelji in trinogi na vse veke. Kervoželjnosti smertnega sovražnika izpostavljenemu biti, ki je serdit, strašen, zelo mogočen, pa tudi jako iznajden, kak strašen stan! Ako mislimo le na muke, ktere je prizadjal hudobni duh Jobu, posebno sv. opatu Antonu, še bolj pa veliki služabnici božji, Kristini Numeljski, dasi ni imel čez duše teh svetnikov čisto nobene, čez njihova trupla pa le zelo omejeno oblast, se nam že vrivajo misli, da lasje po koncu stopajo. Kako bode tedaj s pogubljenimi v peklu, čez ktere imajo polno oblast in imajo po božji pravičnosti večno sodbo nad njimi spolnovati!

In vendar je v peklu še strašnejša družba, namreč družba sokrivih ljudi. Tisti, ki so skupaj grešili, ki so drug družega v greh zapeljevali, bodo v peklu po božji pravičnosti drug družega najgrozovitnejše terpinčili, da spoznajo, pravi sv. Duh, „da bo človek ravno s tem pokorjen, s čemur je grešil.“¹⁾ Ali se ni ravno iz tega vzroka bogati požeruh še v peklu bal, da bi ne bili tudi njegovi bratje pogubljeni.²⁾ Gotovo jih je s svojim slabim zgledom pohujševal in se zato bal, da ga bodo potem še bolj terpinčili; prosil je tedaj iz samopridnosti čudeža, da bi mu bratje v peklu tega ne očitali in njegovega terpljenja ne povikševali. — In še je tam družba, ktera vse prekosi, kar smo dosihmal slišali; namreč

1) Modr. 11, 17. — 2) Luk. 16, 27—31.

e) Červ, ki ne pogine, červ vesti, pogled na preteklo življenje in kako lahko bi se bili neskončne nesreče oginili, in neskončno srečo dosegli! Červ vesti je že na tem svetu silno nadležen, akoravno tukaj ni kaznovalni rabelj, ampak le svarilni poslanec, ki kliče grešnika, ne k kaznovalnemu Bogu, temuč k razžaljenemu Očetu, ki ponuja spravo in usmiljenje. Ako vendar le grizenje tega červa vzročuje take bolečine, da marsikdo rajše prederzno svoje življenje konča, kakor da bi dalje take bolečine prenašal, kaka bolečina bo pač tam, kjer je temu červu od Boga odločena naloga, da večno kaznuje in muči.

Zdaj terpinči s spominom vžitega veselja. Kako je bilo terpljenje Adamovo, ko je, spoden v dolino solz, mislil na veselje zgubljenega raja! Bogata grofinja, katero je snubilo mnogo knezov, zaroči se, vsem opominjevanjem svojih starišev vkljup, z malo-pridnim sleparjem, ki se žnjo na pot poda, jo oropa, onečasti, ter brez vse pomoči zapusti; reva znori in v jasnih trenutkih premišljuje v norišnici svojo srečo, katero je imela in tako lahkomiselnostjo zgubila, vse veselje, ki jej je bilo v prihodnosti namenjeno, katero je brezpametno zaverгла in vso nesrečo, kateri je zdaj v kazenskem jopiči za železnimi mrežami zapadla! Kak je tedaj pogled pogubljenega iz globočine svoje sedanje nesreče na zgubljeno posvetno veselje! — Ali še bolj ga peče misel, ako primerja svojo nadlogo z minljivim vžitkom, ki ga je zakopal v to nesrečo. Ako največja nebesna telesa, milijonkrat večja, kakor zemlja, iz naše zemlje ogledujemo, kako mala se nam zdijo, kakor zginljive pičice! Vse vžito posvetno veselje, ki je v resnici tako malo, zdelo se bo po-

gledu pogubljenega še le zdaj iz globočine večnosti prav zginljivo. Kako serdito obupanje zaradi lastne neumnosti bo v tej zavesti grizlo pri mislih, da je šel zavoľjo tako minljivega veselja v neizmerno in neskončne muke! In še bolj občutljivo bo grizenje červa, ako pogubljeni vidi nebeško veselje, ¹⁾ katero je zgubil in primerja s tem vžito posvetno veselje, zaradi kterega je nebesa zgubil. Po veselji in vživanji se je nekđaj na zemlji lakomno oziral, in glej, neskončno morje najvišjega večnega veselja je zanemarjal, samo da je slabo kapljico strupenega veselja malo trenutkov dosegel! Odtod večna obupna tožba pogubljenih, kakor nam jo sv. Duh popisuje: Videli bodo zbegani groznega strahu in zavoľjo dušne britkosti bodo zdihovali: O mi neumni! zgrešili smo pot resnice in solnce spoznanja nam ni vzhajalo. Utrudili smo se na potu hudobije, hodili smo po težavnih potih, pota gospodovega pa nismo spoznali! Kaj nam je pomagal napuh, kaj nam je prineslo bahanje z blagom? Vse to je prešlo, kakor senca in kakor ladija, ki se ne najde, ko odide, ne nje sled, ne tir njenega gredeljna v valovih, tako smo tudi mi bili rojeni in smo kmalu jenjali biti, v svoji hudobiji smo poginili. Tako grešniki govoré v peklu! ²⁾ pristavi sv. Duh. Kako strašno grizenje tega červa!

In potem še daljno grizenje červa s prekesnim praznim kesanjem in zarotanjem svojih grehov! Kako bodo preklinjali svoje grehe, ker so zgubili ž-njimi nebesa, ker so tako prišli v neskončno nesrečo, zlasti ker zdaj po pravični sodbi božji po-

1) Apok. 14, 10. — 2) Modrost 5, 2—14.

polnoma ostudnost svojih grehov sprevidijo. Greh je neprimerno ostudnejši, kakor hudič sam, kajti pri hudiču se še najde marsikaj, kar je Bog naredil, in to ni ostudno; greh pa je sama in gola ostudnost, na njem se ne najde čisto nič, kar bi ne bilo ostudno in strašno. Bog je nekterim svetnikom v življenji dal spoznati ostudnost malega greha in od strahu so pri pogledu greha omedleli. Kaj mora biti še le smertni greh? cela versta smertnih grehov združenih z vsemi nasledki? Kaki stud nad grehom, kako kesanje bo pogubljenega mučilo? Ali to kesanje je prazno, grenko, polno terpljenja, in vendar ne donša nikakoršnega odpuščanja, ena najhujših peklenških kazni za nespokornost, ker je grešnik časno, sveto, sladko kesanje zaupljive pokore v življenji zavergel. Pogled na tisočere lepe priložnosti pokore v življenji, ki se več ne povernejo; pogled na mali trud, s katerim bi bil lahko, kakor drugi znanci, ktere vidi v nebesih, dosegel večno zveličanje; pogled na dolgo in bogato versto milosti, ktere mu je Bog delil, ki so mu pa zdaj le še v grenkejše pogubljenje, kajti rabil jih je v zlo; pogled na popolno nemogočnost tej strašni nesreči še kdaj ubežati, — to je vedno novo, grozovito, neprenehljivo grizenje strašnega červa! Nobenega trenutka več za pokoro in usmiljenje! In angelj, kterega sem vidil stati na morji in na zemlji, je vzdignil svojo roko proti nebu in je prisegel pri njem, ki živi od vekomaj do vekomaj, da ne bo več časa ¹⁾ za spreobrnjenje in milost, večnost bo le v tepenje in kazni.

1) Apok. 10, 6.

Kakor strašne pa so vse tu popisane muke, vendar vse to še ni najstrašnejše. Neprimerno hujša, kakor vse to je

4. Kazen zgube; ta je v pravem pomenu besede neskončna kazen. Največje neskončno nebeško veselje je, da Boga gledamo, imamo in uživamo; ravno to pa je pogubljeni za vselej zgubil. Vse drugo nebeško veselje izvira zveličanim le iz božjega posestva, z Bogom je tedaj vse zgubljeno, kajti Bog je vir vsega dobrega. Bog zgubljen — vse zgubljeno, kar je dobrega, pa ob enem vse najdeno, kar je strašnega in grozovitega! nobene milosti, nobenega usmiljenja, nobene kapljice v polajšanje, nobenega trenutka pokoja, nobene iskrice upanja; tudi goljufivega upanja ni v kratko razveseljevanje. Boga in z Bogom vse dobro uživati, to zamorejo občutiti le svetniki; Boga in z Bogom vse zgubiti in vse strašno si nakopati, to zamorejo čutiti le pogubljeni, ali zgovoriti bi ne mogel tega noben svetnik, noben pogubljen, noben angelj — to je nezmerno, neomejeno! Ako bi bilo mogoče, da bi pogubljeni mili obraz božji gledali, naj bi tudi ob enem vse druge nadloge z navadno silo pritiskale, ne občutili bi jih pogubljeni, bili bi kakor v nebesih. In ko bi bili svetniki tudi v središči nebeškega veselja, božje obličje pa bi se jim prikriilo, spremenijo se jim nebesa v pekel, vse veselje bi jim ne donášalo nikake blaženosti več. Duša po celem bistvu ima, kakor podoba božja, namen Boga spoznati, ga ljubiti, njemu služiti. Na tem svetu zamore vsled podedovanega greha ta trojna dušna želja zelo opešati, ali v trenutku smerti hrepeni duša z neizrečenim poželjenjem po Bogu, z veliko večjo

močjo, kakor si kepa smodnika, ako se v skali užge, išče izhoda, z veliko večjo močjo, kakor tisoč centov težka železna krogla, ktera visi na verigi čez nezmeren prepad, pade v globočino, kakor hitro se veriga razterga. To neskončno dušno hrepenenje, ta čeznatura težna moč vleče dušo z nepremagljivo silo k Bogu, ali nečisto dušo, ki je polna božjega sovraštva, čisti in sveti Bog še z večjo silo odriva. Vedno bi rada bežala pred Bogom, ki jo tepe, in vedno jo vleče zopet njena bistvena lastnost k Bogu, v katerem ima večno nesprosljivega sodnika in kaznovalca. Kazen zgube je nezmerna!

Tudi vse to pa bi ne bilo pekel, ko bi le sto let terpelo, ko bi le tisoč milijonov let trajalo, ne bilo bi pekel, to je

5. Večnost peklenške kazni. O večnost, o večnost, kdo te zamore zmeriti!

Večnost je brezkončna! Velika je muka, ako terpi celo uro, stokrat večja, ako sto ur traja. Mala bolečina bo nesterpljivo velika, ako dolgo terpi: kamniček v čevlji na deset dni dolgemu potu; bolečina zob skozi celi mesec; rajše precej vse peklenške muke skupaj celih sto let, kakor le malo bolečino večno in brez prenehanja. Kar je večno, je neskončno, in v primeri s tem je vse drugo le majhno.

In zdaj poglej v pekel s dušnim očesom, tu se znajde pogubljenih brez števila stiskanih od vseh nadlog; eni terpe že 20 let, drugi 100, 1000, 5000 let! Vsi morajo terpeti ne samo še 5000 let, ne samo še sto tisoč, milijon let, ampak večna neminljiva leta morajo terpeti vedno enake muke brez

tolažbe, brez hladila, brez pokoja, brez nehanja, brez milosti, brez usmiljenja, brez odrešenja, brez upanja! In ko mine tisoč let, se prične drugi tisoč, in ako so prestali milijon let, se začne drugi milijon.

Vzemi v roko polno pest peska, govori sam pri sebi: Ko bi moral v ognji biti toliko tisoč let, kolikor imam tu peska, oj kako dolgo, dolgo bi bilo to? Dolgo je že, kar je Bog Adama vstvaril, ali odšteje se za ta dolgi čas samo šest peskov, koliko časa bi še terpelo, da se izprazne cela roka? In vendar nam vera zagotovo kaže, da ko bi bil pogubljen, bi moral ravno toliko tisoč let goreti, in ko bi ta potekla, bi večnost ne bila ne za en trenutek krajša, ostane še cela večnost! Pa kaj je peščica peska, privzemi ves pesek v morji, v puščavah in po celem svetu in odvzemi vsako tisočletje le eno zernice — misliš mar, da tega nikdar ne bo konec? Res je, preteklo bi neizmerno veliko tisočletij, a vendar približal bi se konec; večnost pa nima konca, tudi nič krajša ne postane! Ko bi tedaj Bog pogubljenim angelja poslal, ki bi jim imel naznaniti: „Kadar bo zgorej določeni čas pretekkel, in se vnovič pričel in zopet minul, postane vam Bog milostljiv!“ Ali misliš, da bi bila to slaba tolažba? Ne, bila bi prava, resnična, neskončno velika tolažba, pekel bi ne bil več pekel, pogubljeni bi ne bili več pogubljeni, temuč pomiloščeni, veseli bi prepevali Bogu čast in hvalo, poslednjič bi prišel tisti zaželjeni čas, vsi bi zapustili pekel, ter bi obhajali slovesni vhod v nebeški raj. Ali ne, ta čas ne bo nikdar nastopil, večnost je brezkončna! O večnost, o večnost kdo te bo kdaj zmeril!

In ta neskončna večnost je nespremenljiva. Kar brez premembe dalje terpi, bodi si še tako prijetno, postane dolgočasno, potem pusto in zadnjič pristudeno. Izraelci so imeli v puščavi mano, katero jim je Bog čudovito pošiljal. Bila je najslajšega okusa, 1) ktereга si le poželjete zamoremo, ali kakor je bila danes in včeraj, taka jutri in pojutranjem in vedno naprej ravno tista. In ni terpelo dolgo, že drugo leto 2) se jim je prignjusila in niso marali več za njo. Ko bi tedaj v peklu ne bilo nobenih bolečin, ko bi bilo tam še tudi kaj prijetnega, katero bi pa brez spremembe vedno enako ostalo, bilo bi jim že to nesterpljivo, kakor kaka peklena muka. Misli si pa vse peklenke muke nakopičene v eno skupno pezo, kakor v krogli združene, ktere v enem kakor v drugem trenutku vedno nespremenljivo z enako težo vsakega pogubljenega težijo, česar se pa pogubljeni nikdar navaditi ne morejo. Misli si delavca, ki ima težko breme 12 ur daleč nesti brez prenehanja in počitka. Pervo uro že ga hudo tišči, ali se bo s časom privadil, da bremena več čutil ne bo? ravno nasprotno, tretjo uro ga tišči še bolj, šesto mu bo neprenesljivo, in deseto uro bo pod jarmom omagal! Tako pogubljeni, pod težavno pezo večnih nespremenljivih muk bodo vedno omagovali, ali nikdar umerli. Večnost je nespremenljiva!

Sv. Lidvina moža, ki je prišel večkrat obiskat to z nenavadnimi bolečinami obteženo divico, mnogokrat in priserčno prosi, naj misli vendar na nebesa in na pekel, in naj zapusti svoje pregrešno življenje;

1) Modr. 16, 20. — 2) Po Korneliji a Lapide.

obljubil je večkrat to storiti, ali postajal je le še slabši. Prosi ga enkrat, da naj jej obljubi, prihodnjo noč, kolikor mogoče pripravno v posteljo se vleči, à da potem nepremaknjeno leži, se nič ne oberne in svoje lege ne spremeni. Obljubi jej to. Ali drugo jutro pride na vse zgodaj ter reče, da svoje obljube ni mogel spolniti, v prvi uri že mu je bilo to nemogoče; obšla ga je pri tem misel, kako mora v peklu še vse hujše biti, pretresla ga je ta misel tako, da ga je zdaj volja se spreobrniti, samo pove naj mu, kaj da ima storiti. — To je bilo, kar je sveta devica želela doseči. Spreobrnjenje tega moža je bilo odkritoserčno in stanovitno obujeno po malem predčutji neprenesljive nespremenljivosti peklenškega terpljenja.

In ta večnost nespremenljivih peklenških muk je pravična kazen. Kako se more greh, ki malo časa terpi, po pravici kaznovati z večno kaznijo? vpraša marsikdo z začudenjem. V večnosti se nikdo več temu ne čudi, pogubljeni ne tožijo o kaki krivici, da je Bog nepravilno delal; kajti tam zapopadejo vsi čeznaturene razmere. Smertni greh je neskončno razžaljenje, kajti razžaljeni Bog je neskončno veličanstvo; neskončno razžaljenje pa zasluži neskončno kazen, človek pa po svojem bistvu ni neskončen in zato nezmožen neskončno kazen prenašati in dostati; ker kazen ni neskončna po naturi, mora biti saj neskončna v tem obziru, da večno terpi. Smertni greh je tako veliko zlo, da ga vsi angeli in ljudje skupaj z vsemi svojimi dobrimi deli vekomaj nikdar odverniti ali popraviti ne morejo; ravno tako vse kazni, ktere stvari zamorejo prestati, nikdar ne

bodo tako narasle, da bi bile primerne neskončni velikosti zadolženja tudi le enega smertnega greha; končne reči, naj se še tako pomnožijo, ohranijo svojo naturo in ne postanejo neskončne. Kazen v peklu zatorej nikdar ne jenja, ker nikdar ne doseže tiste mere, ktera bi bila primerna polni neomejeni pravičnosti, pogubljeni se zato tudi ne pritožujejo, da bi bili krivično obloženi z kaznimi, ker so dosegli pravo razumenje v čeznaturnih rečeh.

Kazen zgube je tedaj že sama na sebi neskončno velika, vse druge kazni so neizrekljivo grozovite in so, ker večno terpijo, tudi neskončne, ogenj ne ugasne in červ ne pogine; ne odrešenja, ne tolažbe, ne upanja, tudi iskrice najmanjšega polajšanja ne, večno nikdar — kaj še tu ostane? Prava, hitra, stanovitna pokora za nas, ki še živimo; ali za pogubljene nič drugega, kakor edino obupanje!

6. Večno obupanje. Vse dobro, kar so zgubili, vse hudo, kar so našli, pripravi pogubljene v obupanje. Kaj so našli? Vse grozovitosti večne kazni jih obdajajo. Vesoljnost vseh muk tlači vsakega kakor strašanska butara, ktero ima nositi vsak z vso težo v vsakem trenutku, in ta trenutek se vleče skozi celo večnost. In ker so grešili z vsemi čuti, z vsemi udi, z vsemi zmožnostmi, ima tudi vsak čut, vsak ud, vsaka zmožnost svoj lastni pekel. Ob enem jim je popolnoma jasno, da od teh muk ne bo nič odvzetega, da tudi ene kapljice tolažbe celo večnost dobili ne bodo. Ako je terpljenje na tem svetu silno veliko, zgoditi se mora, da natura premaga, ali da bo premagana; nastopi tedaj ali smert ali se pa deloma natura privadi, prej ali slej je polajšanje

gotovo. Ničesar tega pa ni v peklu! Z enako ostrostjo trajajo muke vedno dalje in obrodijo obupanje, katero še le vso nesrečo neizrečeno povikšuje.

In kaj so zgubili? Boga so zgubili, to je največjo dobroto in vir vsega dobrega in blažnega. Zdaj vidijo, ¹⁾ kako svetniki, kako bližnji, s kterimi so v enakih okoliščinah živeli, Boga in vse nebeške dobrote uživajo, in kako bi bili sami vse to lahko dosegli, kar so pa nespametno s svojim zadolženjem zgubili; ta pogled in to spoznanje neizrečeno množi njihovo obupanje. S tem obupom se množijo in rastejo muke; saj se že v tem življenji serd obupanega obrača zoper samega sebe, v peklu pa obupanje pogubljenim dela tako silo, da so si sami strašnejši rabeljni, kakor so jim hudi duhovi. In tako terpi muka in obupanje dalje na vse veke!

Resnično, zdaj spoznamo, kaj je hotel apostelj reči, ko je povdarjal: „Strašno je pasti v roke živega Boga.“ ²⁾ Spoznamo tedaj velikost greha, ktera je tako neskončno velika hudobija, da Boga, neskončno milega, prisili grozovito, večno kazen nakloniti. Spoznamo pa tudi očetovsko skerb božjo, ki nas po svoji cerkvi tisučerno svari in nam s peklom žuga, ker nas hoče o pravem času od peklenškega pota odverniti, da ostanemo zavarovani, kakor je pisano: „Njim, ki se bojé, si dal znamnje, da naj bežé pred lokom, da se rešijo tvoji ljubljeni.“ ³⁾ Ako bi bil iz vsakega mesta, v vsakem stoletji le en sam človek pogubljen, se li ne bo vsakdo bal,

¹⁾ Prim. Luk. 16, 23. — ²⁾ Hebr. 10, 31.

³⁾ Psalm. 59, 6.

da bi ne bil ravno on tisti edini? Ali ni vsakdo dolžan na božje svarjenje z naj večjo skerbjo ozirati se in truditi, da gotovo svojo nesrečo odverne?

Blagor vsem, ki ostanejo oddaljeni od peklenškega pota, ali se še v pravem času ognejo in nastopijo pot v nebesa. Vsi drugi bodo pregotovo zvedli, da je strašno pasti v roke živega Boga!

S k l e p.

Nisem bil še tako živo ginjen, kakor ravno zdaj, ko premišlujem poslednjo uro ločitve Mojzesove od izraelskega ljudstva. Mojzes je ljudstvo izraelsko na božje povelje iz egiptovske sužnosti rešil, 40 let po puščavi vodil in zdaj mu Bog bližnjo smert razodene. Poprej zbere še Mojzes ljubljeno ljudstvo v moabskih ravninah, ga opomni vseh od Boga sprejetih dobrot, vseh po pravični sodbi božji zasluženih šib, vseh mu danih zapovedi, vseh storjenih obljub. Potem reče z jasnim preruškim pogledom v prihodnja stoletja, da bode imelo blagoslov in srečo, ako bo hodilo pravi od Boga mu odkazani pot; da bo pa našlo le prokletstvo in nesrečo, ako zapusti pravi pot in razserdi Gospoda. Poslednjič reče sto in dvajsetletni starček sledeče besede: „Premisli, da sem ti danes postavil pred oči življenje in dobro, in nasproti smert in hudo, da ljubiš Gospoda, svojega Boga, in hodiš po njegovih potih, in se deržiš njegovih zapoved, šeg in pravic, da živiš in da te pomnoži in blagoslovi v deželi, v katero se podaš. Ako se pa odverne tvoje serce, in nočeš biti pokorno in se daš zapeljati, nanzanim danes ti, da boš poginilo. Danes pokličem na pričo nebo in zemljo, da sem pred vas postavil življenje in smert, blagoslov in prekletstvo. Izberi si tedaj življenje, da živiš ti in tvoj zarod, in da ljubiš Gospoda svojega Boga, da si pokorno njegovi besedi in se njega deržiš, zakaj On je tvoje življenje.“ ¹⁾ In šel je Mojzes verh gore Nebo, ter je tam umerl.

¹⁾ 5. Mojz. 30, 15—19.

Tudi jaz sem dragim mi od Boga izročnim dušam v pridigah, pastirskih listih in v tej mali knjižici skazoval nebesa, večno življenje in edino pravi pot, ki tje pelje, in duhovske voditelje, ki so edino od Boga postavljeni in pooblašteni, da bi tako vsi pravo pot hodili in večno življenje našli. Nasproti sem pa tudi skazoval večno smert, pekel, pota in voditelje, ki zapeljujejo, da se vsi varujejo in obvarujejo večne pogube. Zato zamorem tudi jaz z Mojzesom reči: Danes pokličem na pričo nebo in zemljo, da sem pred vas postavil življenje in smert, blagoslov in prekletstvo. Izberite si tedaj življenje! Storite se vredne blagoslova! Varujte se pota v pekel in hodite stanovito pot v nebesa. Res, da ne morem nikomur braniti na napačna pota vkreniti, in po široki cesti hoditi, a to je gotovo, da se tako ne pride drugam, kakor v pogubljenje. „Nikar se ne motite, Bog se ne pusti zasmehovati. Zakaj kar človek seje, to bo tudi žel. Kdor seje tedaj v svojem mesu, bo od mesa tudi žel pogubljenje; kdor pa seje v duhu, bo od duha žel večno življenje. Dobro pa delajmo in se nikar ne utrudimo, ker ob svojem času bomo želi, ako se ne utrudimo. In kateri koli se potem vodilu ravnajo, mir in milost naj bo nad njimi. ¹⁾

¹⁾ Galat. 6, 7—9, 16.

K a z a l o.

	Stran
Predgovor prestavljavcev	III
Predgovor pisavcev	VI
I. Poglavlje: Cilj ali konec našega pota: nebesa ali pekel	1
II. Poglavlje: Pot do namena našega popotovanja: sveta katoliška vera	13
III. Poglavlje: Napačna pota do namena našega popotovanja: grehi zoper sveto vero	26
IV. Poglavlje: Najvišji vodniki do namena našega popotovanja: Jesus Kristus	37
V. Poglavlje: Naslednji vodniki k cilju našega popotovanja: Od Boga pooblašteni namestniki Jesusa Kristusa, namreč papež in ž-njimi združeni škofje	52
VI. Poglavlje: Krivi vodniki do namena našega popotovanja: Vsi oni, ki so od najvišjega namestnika Jesusa Kristusa ločeni	68
VII. Poglavlje: Doseženi namen našega popotovanja: nebesa	91
VIII. Poglavlje: Zgrešeni namen našega popotovanja: pekel	114
Sklep	141

